Bağcı Şarabı
Taze YAPINCAK üzümünden FRANSIZ MAYALARI ile yapılmış nefis Türk şarabıdır.
Galata Necati B. Cad. 218
Telefon : 41267

Cumhuriyet

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Onaltıncı yıl sayı : 5593 Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246 Perşembe 7 Birincikânun 1939
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı 24299 - 24290

HURİYE ÖNİZ
BİR ÖĞRETMENİN ROMANI
Bir köy öğretmeni bayanın hayatı, meslek aşkı, ıstırapları, sonu
Tanesi 40 kuruş
Taşradan posta parası alınmaz.
AHMED HALID KITABEVI

İtalya, Finlândiyaya 50 tayyare gönderdi

Finlerin mukavemeti üzerine Kızılordu yeniden takviye alarak tazyikını artırmağa başladı

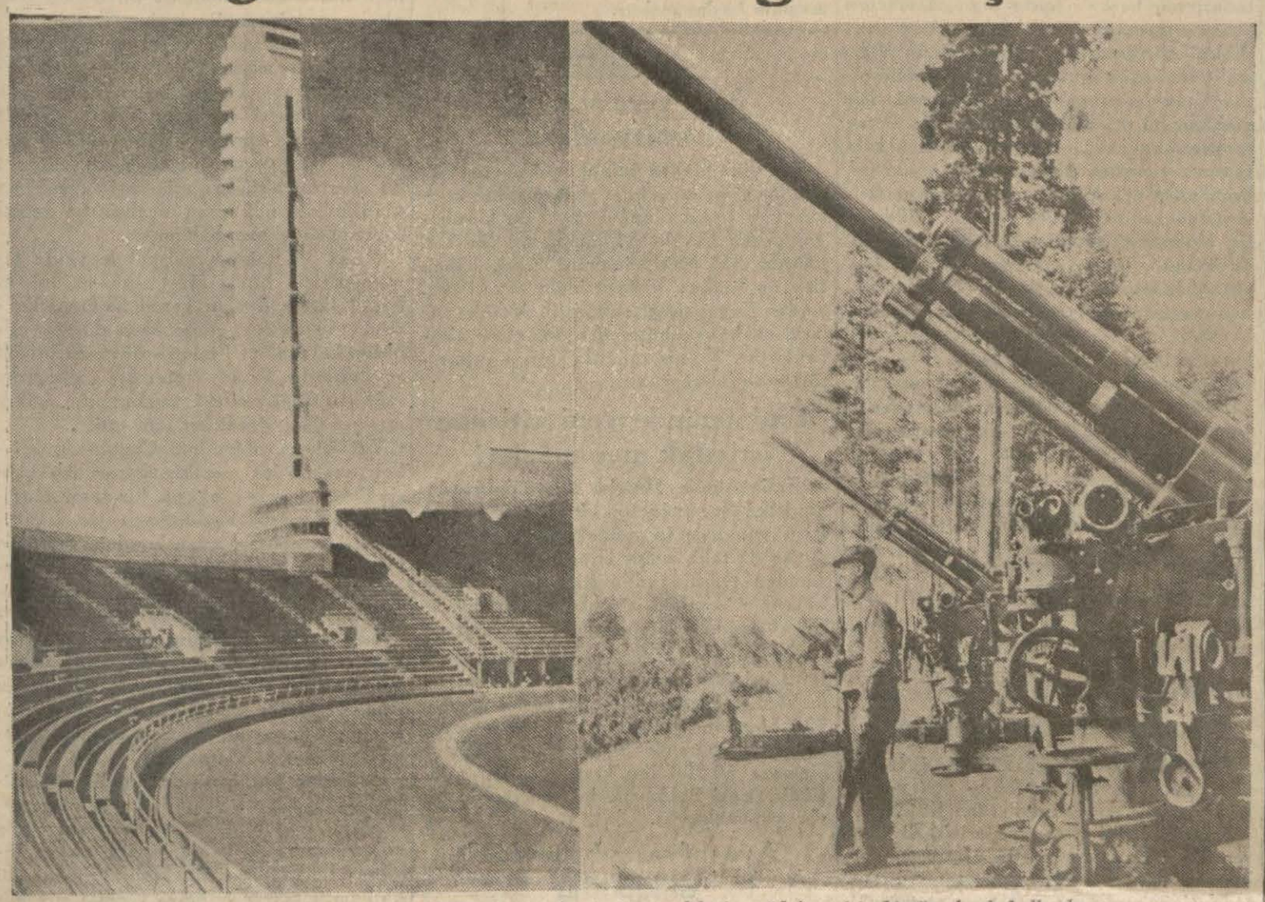

1940 olimpiyadı için hazırlanan Helsinki olimpiyadı, şimdi memleketin müdafaası için bir üs olarak kullanılıyor

MECLİSTE DÜNKÜ MÜZAKERELER

Maarif Vekili, yanlış kitab meselesi ve erken tedrisat etrafında izahat verdi

Hasan Âli, kararların tatbikından vazgeçilmesinin mevzuu bahsolamıyacağını söylüyor

Ankara 6 (a.a.) — Büyük Millet Meclisinin bugünkü toplantısında Maarif Vekili Hasan Âli Yücel, Ali Rana Tarhan «İstanbul» tarafından verilen yeni ders saatleri ve müzakere zamanları, mekteb kitablarındaki yanlışlıklar ve ders programlarındaki istikrar üzerinde vaki tenkidlere aid sual takririne karşı şu izahatı vermiştir:

«— Sayın arkadaşlarım,

İstanbul meb'usu muhterem Rana Tarhan, maarifimizin bazı meseleleri hakkında yüksek Meclisin huzurunda maruzatta bulunmama imkân bahşettikleri için bilhassa teşekkür ederim.

Müzakere sistemi

Şifahî sual takrirlerindeki birinci meseleden başlıyorum. Gerek öğretmenlerin, gerek velilerin, çocuklarımızın çalışmağa vakit, imkân, hatta yer bulamamalarından şikâyet etmeleri ve imtihan neticelerini memnuniyetle karşılamamaları, seneler - denberi Maarif Vekilliğini düşündüren ana meselelerden biri olmuştur. Bunu hal-

Maarif Vekili Hasan Âli Yücel

letmek için talebeyi çalıştırmak, bilhassa evi çalışmağa müsaid olmıyan ve çocuklarımızın büyük bir ekseriyetini teşkil eden kütleyi daha konforlu bir yerde bulundurabilmek çaresi, daima hatıra gelmiştir. Nitekim 1934 senesi 25 haziranında yüksek Meclisin kabulü ile 2517 numaralı kanun şeklini almış olan lâyihanın esbabı mucibesinde «mekteblerin ders saatlerinde esaslı değişiklikler yapılacağı ve muallimlere ders saatleri haricinde müzakere saatleri de verileceği» yazılıdır. O zaman Maarif Vekilliğinin düşüncesi, dersleri öğleden evvele almak ve esbabı mucibede geçen müzakere saatlerini öğleden sonraya koymaktı. Bu kanundan beş sene sonra Maarif Şûrasına hemen hemen ayni esbabı mucibe ile teklif edilen yeni vakit rejimi, orta okul ve liseler hakkında, beş sene önce Büyük Millet Meclisinden geçmiş olan bu ruhtaki kanunun teahhur eden tatbikına imkân verecck esasları arayıp bulmak içindi.

(Arkası Sa. 5 sütun 3 te)

Alman sefiri Hariciye Vekilimizle görüştü

Ankara 7 (Telefonla) — Alman büyük elçisi Fon Papen, bugün Müyük Millet Meclisine gelerek Hariciye Vekilini ziyaret etti ve bir müddet görüştü.

Sofyada umumî toplantılar menedildi

Belgrad 6 (a.a.) — Havas - Sofyadan öğrenildiğine göre, gelecek meclis intihabatı hakkında Bulgar hükûmeti azası arasında mühim ihtilâflar mevcuttur.

Bazı kimseler seçimin yapılamıyacağını iddia etmektedirler. Bu arada, Bulgar hükûmeti danslı suvareler de dahil olduğu halde bütün umumî toplantıları menetmiştir.

Ingiliz bahriye nazırı Çorçilin beyanatı

Londra, 6 (a.a.) — Avam Kamarasında deniz harbinin safahatını gözden geçiren Churchill hulâsaten demiştir ki:

«— İngiltere, denizaltı ve hava hücumlarına ve bilhassa bir çok mıknatıslı mayinlere rağmen muazzam seyrisefainini muhafazaya muvaffak olmuştur. Almanya 1940 senesinde 400 denizaltı gemisine malik olacağını iddia ediyor, Almanyanın fabrikanın bir kapısından malzeme sokup öbür kapısından gemi çıkaracak şekilde denizaltı ve mürettebat imal edip etmediğini merak etmek icab eder. Eğer böyle ise, inşaattaki bu tempoyu bizim de ayni genişlikte tahrib tempomuz takib edebilir.

(Arkası Sa. 5 sütun 1 de)

Harbde kadının Rolü ve hizmeti

Bu rolün ve bu hizmetin büyük, mühim ve müessir olduğunu biz biliriz. Ankarada Ulus meydanını süsleyen zafer abidesinin figürleri arasında omuzlarında ağır bir top mermisini dağa çıkaran bir kadın vardır ki Kurtuluş ve İstiklâl Harbimizin harika dolu safhalarından birinin hakikî ifadesi olmak üzere oraya konulmuştur. Millî varlığımızın kurtarılması ve yükseltilmesi için bütün millet mukadderatını kendi ellerine alarak ayaklandığı zaman Türk kadını kendisine düşen vazifeleri canla başla ifa etti. Erkekler cephelerde çarpışırken Anadolunun şurasından burasından getirilen silâhları ve cepaneleri merkeze doğru, cephelerin bulunduğu yerlere nakletmek lâzımdı. İhtiyar analar, küçük oğlan ve kızlarla tarla işlerine ve davar hizmetlerine bakarken daha güçlü kadın, çok kere arkasında küçük yavrusu, arabasını ve kağnısını sürerek bu silâh ve cepaneleri uzun mesafelerden günler, hatta haftalar, hatta aylar süren seyahatlerle istenilen yerlere nakliyor ve sırası düşünce cepane sandıklarını ve mermileri, Ankara zafer abidesinde görülen kudret ve celâdetle dağlara çıkarıyordu.

Anadolunun Kurtuluş ve İstiklâl kavgasında Türk kadınının yaptığı vatan hizmeti nekadar çalışılsa gene hakkile tebcil olunamıyacak kadar büyüktür. Cumhuriyet rejimimizde Türk kadınının insanî, içtimaî ve siyasî haklarına kavuşmuş olması beyhude bir fantezi değildir. Türk kadını zaferi kurtaran ve yeni rejimi kuran Millî Savaştaki fedakârlıklarile kendi nev'inin hürriyet haklarını bizzat kendisi elde etmişti demekliğimizde hiçbir hata yoktur.

«Cumhuriyet» in dünkü sayısında Finlandiya kadınlarının memleket müdafaasında aldıkları cansiparane rolleri okurken ayni ırktan olan Türk kadınının pek yakın bir geçmişte yaptıkları gözümüzün önünde bir daha canlandı. Uyanan bu iftihara değer hatıralarla Fin kadınlarının adeta kendi başlarına ordu teşkil etmeğe kadar ileri giden kahramanca hareketlerini hayalen büyük heyecanlarla temaşa ve takib etmeğe koyulduk.

Dünkü yazıda da görülmüş olduğu üzere Fin kadını, çok ileri medeniyetli Fin milleti içinde erkeklerle omuz öpüşen

YUNUS NADİ

(Arkası Sa. 3 sütun 3 te)

Finler istiklâllerinin 20nci yıldönümünü tes'id ediyor

Fin Cumhur Reisi: «Biz yalnız istiklâlimizi değil, garb medeniyetini de müdafaa etmek için çarpışıyoruz» dedi

Helsinki 6 (a.a.) — Finlandiyaya hücum eden Sovyet ordusu, General Mareskov'un kumandası altındaki yedinci ordudur.

Bazı membalara göre Carelie berzahında 5 Sovyet fırkası ve Ladoga gölünün şimalinde 4 Sovyet fırkası toplanmıştır.

Müşahidler, Rusların başlıca hedeflerinden birisinin Bothnie körfezi boyunda kâin Peisjaervi - Oulu yolu ile bu yolun Avala limanı istikametindeki şubesi olduğunu kaydetmektedirler. Zira bu demiryolu, Bothnia körfezile Ladoga gölü mıntakasına hâkim bulunmaktadır.

İyi malûmat almakta olan mehafil, Rusların Finlandiya arazisine takriben 40 kilometre kadar girmeğe muvaffak olmuş ve fakat esaslı zayiata uğramış olduklarını beyan etmektedirler.

İsveç menabii, 500,000 Rusa karşı koyan Finlandiyalıları 400,000 kişi tahmin etmektedir. Fakat Rusların hava kuvvetlerinin kahir bir faikiyeti vardır.

Ruslar dumdum kurşunu kullanıyorlarmış

Helsinki 6 (a.a.) — İlk günler zarfındaki askerî harekât hakkında Finlandiya resmî makamları aşağıdaki mütemmim malûmatı vermektedir:

Sovyetler Birliğinin Finlandiyaya doğru en esaslı giriş yolunu teşkil eden Kareli berzahında Finlandiyalılar, bilhassa lâğımlar ve kara torpilleri vasıtasile 64 Sovyet natkını tahrib etmişlerdir. Filhakika, Sovyet kıt'alarının ilerledikleri arazi, motörlü bir orduya azamî zayiat verdirecek mahiyette tuzaklar, lâğımlar ve kara lâğımlarile doluydu. Esasen bu keyfiyet, bizzat Pravda gazetesinin cephedeki muhabiri tarafından da kaydedilmiş bulunmaktadır.

Finlandiyalılar, Rusların dumdum kurşunu kullandıklarına dair kat'î bürhanlar elde etmiş bulunmaktadır. Finlandiya,

(Arkası Sa. 3 sütun 1 de)

Başvekilimizin Ankaraya muvasalatı

Karabük fabrikalarında ve Zonguldak kömür havzasında bir tetkik seyahati yapan Başvekilimiz Refik Saydamın Ankaraya döndüğünü ve merasimle karşılandığını yazmıştık. Yukarıki resim, Başvekilimizi Ankara garında karşılayıcılar arasında göstermektedir.

Garb cephesinde vaziyet

Resmî tebliğler, karada bir şey olmadığını bildiriyor, yalnız havalarda ve denizde şayanı dikkat bir hareket görülmektedir

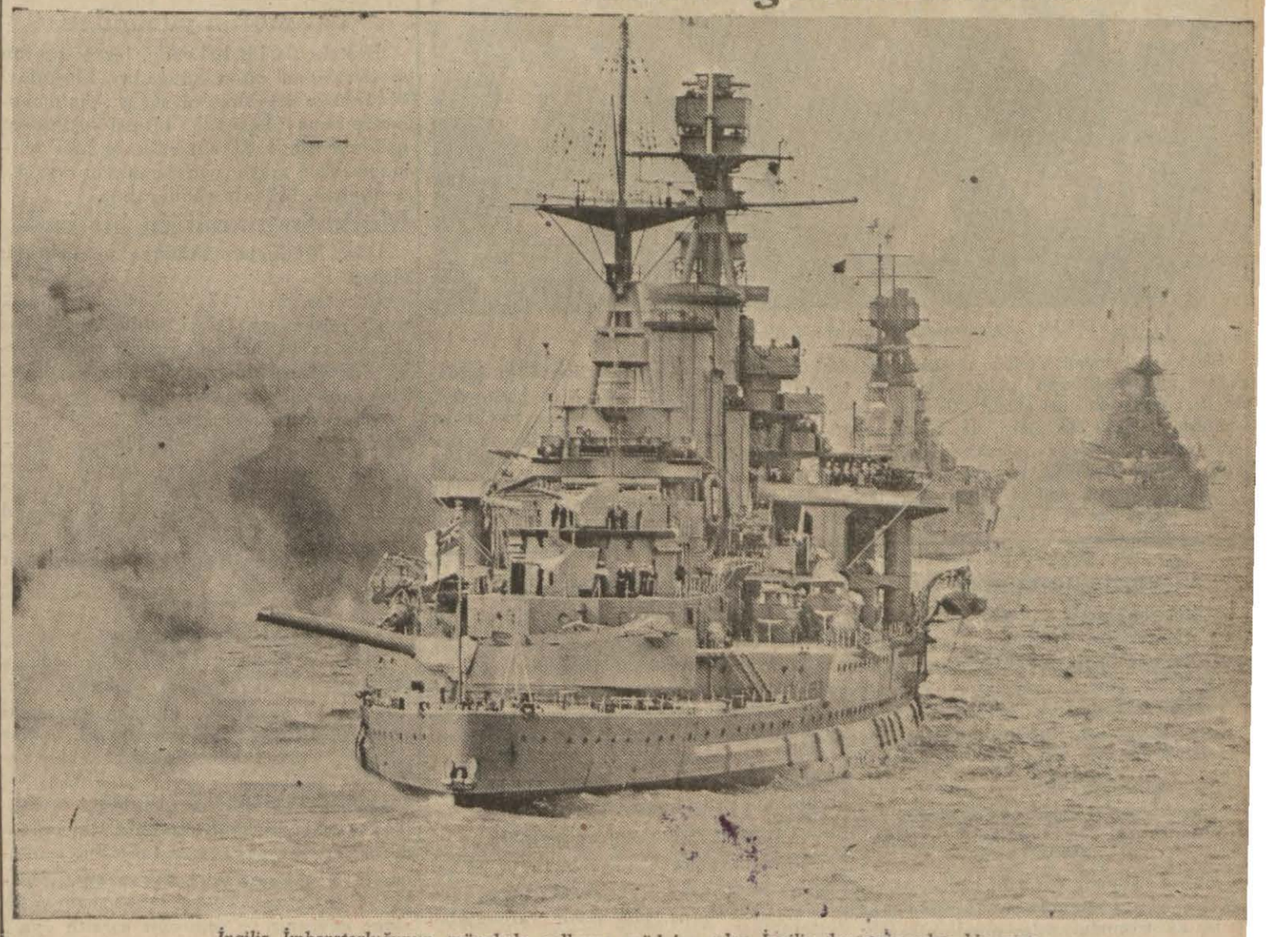

İngiliz İmbaratorluğunun münakale yollarını müdafaa eden İngiliz donanmasından bir grup

(Yazısı 3 üncü sahifede)

Macera Romanı: 24

BEN CASUS DEĞİLİM

Yazan: SERVER BEDİ

Filip güldü:

— Yeryüzünde insan mevcud olduğu gündenberi casus da vardır. Hazreti Âdemle Havvadan bir tanesi mutlaka casustu, Suzan. Allahın casusu!

Filip ayağa kalktı ve Leman gölüne dönerek, derin bir nefes aldıktan sonra, dirseğini parmaklığa dayadı:

— Şimdi size Juliana'yı anlatayım, dedi.

Geç bile kaldınız!

Filip, macerasını anlattı. Ehemmiyetli teferrüattan hiçbirini ihmal etmemişti.

Hikâyesini bitirdikten sonra:

— Beni gene siz teselli edeceksiniz, Suzan, dedi, iyi düşününüz. Kadın psikolojisi bakımından, Juliana'nın benimle evlenmeği reddetmesine ne mana veriyorsunuz?

Suzan gözlerini süzdü ve güzel bir musiki parçası dinler gibi uzun müddet sustu. Nihayet dedi ki:

— Dostum, siz modern kadını anlamağa çalışınız. Hürriyet bizim için çok aziz bir şeydir. Ben hürriyeti paradan da, tuvaletten de fazla seviyorum. Fakat bu, kadının erkeğe sadık kalmasına, hele onu delice sevmesine hiç mâni değil. Juliana sizi uzun zaman görmedi. Bütün hayatını sizinle evleneceğine göre değil, yalnız yaşayacağına göre tanzim etti. Birdenbire siz onun karşısına çıktınız. Korktu. Bütün projeleri altüst olacaktı. Sizi sevdiği için bir kriz geçirdi. Çünkü ne hürriyetini, ne de sizi feda edebilecekti. Eğer sizi sevmeseydi bu krizi geçirmesine ne lüzum vardı? Alâkanıza mukabele etmezdi. Mecbur muydu?

— Kendisi de öyle söylüyor.

— Doğrudur Filip, emin olunuz.

Emin olamıyorum, Suzan.

— 7 —

Pariste birkaç gün

Filip ve Suzan Parise geldikleri gecenin sabahı birbirlerinden ayrıldılar. Genc kadın dayısının evine gitti.

Filip, şeflerinden birini, yüzbaşı Valderec'i evinde ziyaret etti, ona Lotte Falken'le temaslarının son neticelerini verdi ve Suzan isminde bir kadından çok istifade ettiğini de söyledi. Onu sükûnetle dinleyen Valderec:

— Biliyorum, dedi, Suzan hakkında da malûmatım var. Girval dün bana geldi; bu kadın hakkında mükemmel malûmat getiren yüzbaşı Schmidt'in raporunu da bu sabah okudum. Suzanın mazisinden şüphe edilemez.

— İstikbalinden de şüphe edilemez.

— Temenni edelim.

Valderec yazı masasının gözünden bir plân çıkardı ve Filip'e Almanların Fransız ordusu içindeki faaliyetlerine dair bazı şeyler anlattı. Sonra yeni talimat verdi ve dedi ki:

— Bunlar kat'î emirlerdir. Bu sabah Binbaşı Znilling'i gördüm: Beraber Nazıra gittik. Nahrihten - Büro'nun faaliyetleri ve adamlarının hüviyetleri hakkında sizin Berlinden gönderdiğiniz malûmat takdir edildi. Yalnız, bürolardan geçmeden, ordudaki adamlarile doğrudan doğruya temasta bulunan bir Alman kadınının hüviyeti sizce ve bizce hâlâ meçhuldür. Bu kadın ele geçmedikçe bütün muvaffakiyetlerimiz mevzii kalacak. Marsilyadaki D 41 idam edildikten sonra da orduda zehirlenmeler devam ediyor. Bir hafta içinde yirmi sekiz nefer ve iki zabit öldü.

Filip gözlerini hayretle açtı ve Valderec devam etti:

— Evet. Buğday silolarını zehirleyen şebekeden başka ele geçirilecek adamlar var. Başlarında bu kadın. Üç gün sonra Berline döneceksiniz. Schmidt sizi otelinizde bulacak. Onunla beraber çalışacaksınız. Kendisi şimdi burada. Tanışınız.

Valderec bağırdı:

— Yüzbaşı!

Schmidt göründü ve Filip'e elini uzattı. Uzun boylu, esmer, küçük siyah gözlü, çenesi geriye çekik ve kalın boyunlu bir adamdı. Üstünde seyahat elbisesi vardı. Filip ona dedi ki:

— Sizinle beraber çalışacağım için gurur duyuyorum.

Schmidt, karanlık yüzünden beklenmiyen neş'eli bir sesle:

— Keza, dostum, dedi. Valderec size meseleyi izah etti, değil mi ?

— Evet.

— Pekâlâ. Berlinde sizi bulacağım.

Schmidt odadan çıktı.

Valderec onun arkasından bakarak, Filip'e doğru eğildi:

— Müthiş adamdır, dedi, fakat ona güvenebilirsiniz. Mahud H 21 onun sayesinde ele geçti. Anlıyorsunuz, değil mi?

— Bir dansöz.

Valderec, çelik bakışlarından birini Filip'in gözlerine saplayarak:

— Evet, dedi o kadın yüzünden en kıymetli adamlarımız öldü. Her ne hal ise, bu sefer merhametsiz çalışacaksınız.

Filip çekilmek üzereydi. Valderec:

— Bir kelime daha, dedi, S. R. şuna kanidir ki bu teşkilâtın baş kolu İsviçredir. Aradığımız mahlûk hakkında en iyi ajanlarımız bile bize haber getiremediler. Subaylarımızdan iki tanesi İsviçre hududunda öldürüldü. Görüyorsunuz ki bu defa iş tehlikelidir. Şmit bunu biliyor. İkiniz de birbirinizi istihbaratınızdan haberdar edeceksiniz.

— Pekâlâ, yüzbaşım.

— Haydi bakalım.

Filip selâm verdi ve çıktı. Sokakta ilk taksiye atladı ve oteline giderek odasındaki divana uzandı. O gün, öğle ve akşam yemeklerini dayısında yemeğe karar veren Suzanı görmiyecekti. Şmit'in Filip'e terfik edilmesi genc kadının uzaklaştırılması için miydi? Büro Suzanın hizmetlerinden memnun görünmekle beraber ona karşı gösterilecek itimada bir hudud çizmek istiyordu. Valderec'in sözlerinden ziyade sesinde böyle bir mana vardı. «Temenni edelim» dediği zaman bir şüphe izhar etmiş gibiydi. Artık Suzanı Pariste, eğlencelerile ve alışverişlerile başbaşa, ser best bırakmak ve gündelik Berline götürmemek lâzım geliyordu. S. R. Pariste onun peşini bırakmıyacaktı. Yalnız, bu zeki kadına, ketumiyetini son derece muhafaza etmesi için Filip'in trende yaptığı tenbihi tekrarlaması faydasız olmıyacaktı. İcab ederse onu daha sonra Berline çağırabilirdi. Şimdilik ona harikulâde bir kolye hediye etmeğe karar verdi.

Yemeğini otelde yedi ve bütün gün, bütün gece, Pariste tek başına gezdi. Rasgeldiği eğlence yerine girip çıkıyordu. Pigalle meydanında bir taksiye atladı ve geceyarısı, şoföre:

— Beni enteresan bir yere götür! dedi.

Şoför:

— Eğer sadece eğlenmek istiyorsanız sizi çok orijinal bir yere götüreyim. Korkulacak bir yer değil, patronu tanırım ben.

«Devam ediyor»

Muallimler için meslekî konferanslar

Dünkü konferanslardan birinde bulunan muallimlerimiz

İlk tedrisat muallimlerinin meslekî bilgilerini arttırmak maksadile tertib edilen konferanslara dünden itibaren başlanmıştır. Dün verilen konferanslardan ikisi pasif korunmaya, ikisi de alfabe tekniğine aiddir. Şimdiye kadar olduğu gibi dünkü konferanslarda muallimler tarafından büyük bir alâka ile karşılanmıştır. Bununla beraber, pasif korunmaya dair konferansların bu işin mütehassısı olmıyan müfettişler tarafından verilmesi yüzünden lâyıkı veçhile istifadeli olmadığı anlaşılmıştır. Pasif korunma hakkındaki bilgileri ilmî bir şekilde vermek, ihtisas sahibi kimselerin salâhiyeti dahilinde olduğundan muallimler, alâkadarlara müracaat ederek bu cihetin nazarı itibara alınmasını istiyeceklerdir.

11 vapurun sipariş işi

İngiltereye sipariş edilecek 11 vapurun inşası için teklifte bulunan Swenhunter müessesesinin proje ve plânlarını tetkik etmek üzere dün Denizyolları idaresinde bir toplantı yapılmıştır. Teşekkül edecek komisyona yakında İngiltereden şehrimize gelecek mezkûr firmanın mümessilleri de iştirak edeceklerdir.

Liselerde birinci devre imtihanları

Lise ve ortamekteblerde birinci devre imtihanlarına başlanmıştır. İmtihan notları bu ayın onuna kadar muallimler tarafından idareye verilmiş bulunacaktır.

Yaralanan hayvan

Dün sabah saat 9,15 te Eyüb adında birinin idaresindeki çift atlı su arabası, Beşiktaş istikametinde giderken 642 sayılı tramvayın sol tarafına geçmek isteyen Mehmed oğlu Mehmedin idaresindeki 1818 plâkalı otomobille çarpışmış, atlardan birisi yaralanmıştır. Suçlu yakalanmış, hayvan muayeneye sevkedilerek tahkikata balşanmıştır.

Tramvaydan inerken..

Karagümrükte Cami sokağında 25 sayılı evde oturan 67 yaşlarında Ömer oğlu Rıza, Gülhanede 418 sayılı tramvaydan inerken muvazenesini kaybederek düşüp sol gözü altından yaralanmıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Manifatura eşyası

Gümrükte bekleyen mallar ne vakit çıkarılacak?

Manifatura fiatlarında yüzde yirmi tenzilât yapılması hakkındaki karar, piyasada iyi bir tesir yapmıştır. Manifatura tüccarlarının manifatura ticaretile meşgul olmıyanlara satış yapmamak hususundaki iş ve fikir birliği, spekülâsyonun tedricî surette izalesini temin edecektir. Gümrüklerde Alman ve Japon malları mevcuddur. Bunlar piyasaya çıkarıldığı takdirde manifatura üzerinde daha esaslı tenzilât imkânları hasıl olacaktır. İtalya ve Amerikadan da yapılacak ithalât tenzilât imkânlarını daha ziyade kolaylaştıracak, bu suretle ihtikâr kaldırılacaktır.

Gümrükte bekleyen Alman mallarının konşimentolarının bir kısmı Doyçe Banktadır. Bankanın konşimentoları vermediği malûmdur. Banka, kendisinin mutavassıttan başka bir şey olmadığını, mal sahiblerinin mallarının verilmemesi hususundaki taleblerini nazarı dikkate almak mecburiyetinde olduğunu ileri sürmekte ve ayni muameleyi yalnız Alman mal sahibleri hakkında değil, her hangi bir millete mensub herhangi bir mal sahibi için dahi tatbik etmek mecburiyetinde olduğunu ilâve etmektedir.

Doyçe Bank müdürü, dün öğleden sonra Mıntaka ticaret müdürü Avni Sakmanı ziyaret ederek kendisile uzun müddet görüşmüştür.

ADLİYEDE

Adliye binası inşaatı için hazırlıklar

Sultanahmedde İbrahimpaşa sarayı yerine yapılacak Adliye binası arsası civarında bulunan ev, dükkân ve bahçeler - den istimlâklerine karar verilmiş olan - ların sahibleri, istimlâk bedellerini al - mak üzere İstanbul Millî Emlâk müdür - lüğüne çağırılmışlardır. Bütün istimlâk bedeli, 44,000 küsur lira tutmaktadır. İlândan itibaren on gün içerisinde almıyanların istmilâk bedelleri bankaya ya - tırılarak, yıkma işine teşebbüs oluna - caktır. Adliye binasının yapılmasına ilkbaharda başlanılması muhtemeldir.

Bulunan cesed

Bir hafta kadar önce, kömür amelesinden Abbas oğlu Numan, Silâhtarağada dereye düşmüş, cesedi aranmış, o zamandanberi bulunamamıştı. Cesed, dün su yüzüne çıkmıştır. Adliye hekimi Salih Haşim Sönmez, muayene etmiş, gömülmesine ruhsat vermiştir.

Bir tecavüzün muhakemesi

Yazın, Emirgândan bindiği bir sandalla gezinti yaptıktan sonra Anadoluhisarına çıkan Şehimeye tecavüzden suçlu Mahir, İstanbul ikinci Ağırceza mahkemesine verilmişti. Başlıyan muhakemeye kapalı celsede devam olunmaktadır.

Mahkûm olan dolandırıcı

İki kişiyi dolandırmaktan İstanbul sekizinci asliye ceza mahkemesinde muhakeme edilen Bilsen adlı birinin muhakemesi neticelenmiş, 4 ay 29 gün hapis, 125 lira para cezası şeklinde karar verilmiştir.

Taharrî memuru gibi...

Tahir isimli bir köy kâtibi, Etyemezde rasgeldiği Gülsümle aralarında çıkan münakaşada, kendisine taharri memuru süsü vermekten İstanbul sekizinci asliye ceza mahkemesinde muhakeme ediliyordu. İki buçuk ay hapse mahkûm olmuştur.

Hafta tatili kanununa muhalif hareket

Hafta tatili gününde çalışmak müsaadesi almaksızın fırınını açık bulundurmaktan Yorgi isimli bir fırıncı, Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde muhakeme edilmiş, müdafaa olarak «Belediye tamilatnamesinde fırınların fasılasız çalışmaları mecburiyeti yazılıdır» demiştir. Mahkeme, fırıncının hafta tatili kanununa göre, on lira para cezası ödemesine hükmetmiştir.

Gramofon yüzünden

Bostancıda bir kahvede, bir gramofon meselesinden çıkan kavgada Mustafayı öldürmeğe teşebbüsten suçlu Alinin muhakemesine İstanbul birinci Ağırceza mahkemesinde devam edilmiş, Müddeiumumilikçe adiyen yaralamaktan ceza istenilmiştir. Müdafa yapılacaktır.

Müddeiumumiliğin bir izahı

Dün, Müddeiumumilikten şu mektubu aldık:

Gazetenizin 6/12/939 gün ve 5592 sayılı nüshasının ikinci sahifesinin 6 ncı sütununda (İkinci İcra memuru dün tevkif edildi) başlıklı yazı aşağıda yazılı şekilde cereyan etmiştir:

İkinci İcra memurluğunda ücretle müstahdem Kâtib Yaşar oğlu Hüseyin Sevgican vazifei memuresine taallûk eden bir meseleden dolayı zan altına alınmış ve kendisi bu suçtan dolayı Sultanahmed birinci sulh ceza hâkimliğince tevkif edilmiştir. Hâdisenin ikinci icra memurile bir gûna alâkası yoktur.

Feci bir cinayet

Bursa (Hususî) — Orhanelinin Sada köyünde feci bir cinayet olmuştur. Bu köyden 17 yaşlarında Gülsüm ismindeki genc bir kızı ayni köyden Davud Yılmaz oğlu Ali istemektedir. Fakat bu evlenmeye rıza göstermiyen kızın üvey kardeşi Yaşar, bir gün düğün meselesi için toplanmış olan iki taraf akrabalarının bulunduğu yere gitmiş, evvelâ teyzesine tabanca ile ateş etmiş ve kurşunu ona isabet ettirememiş, sonra tabancasını Gülsüme çevirmiş ve onu ağır surette yaralayıp kaçarken tabanca elinde düşerek kazaen patlamış ve Yaşarı öldürmüştür.

Okullarda himaye işleri ne vaziyette?

Himayeye muhtac çocuklar tespit ediliyor

İlkmekteblerde olduğu gibi, lise ve orta mekteblerdeki fakir çocukların himaye işlerinin de esaslı bir teşkilâta bağlanmasına karar verilmiştir. Bunun için her mektebdeki himayeye muhtac çocukların miktarı tespit edilecektir. Halihazırda orta tedrisat müesseselerinde himaye işleri talebeler tarafından teşkil edilen yardım birliklerile idare olunmaktadır. Yardım parası, talebe ve muallimlerin her ay verdikleri aidatla mekteb kooperatiflerinin kazanclarından ayrılan hisselerden meydana gelmektedir. Ayrıca, Kızılay Gençlik derneği denilen bir teşekkül daha vardır ki, bu da gene talebeler tarafından idare edilmektedir. Merkezi bir idareye tâbi olan bu dernek, bir çok mekteblerde çok verimli işler yapmaktadır.

Bu teşekküllerin bazı mekteblerde çok müsmir faaliyette bulundukları, talebelerin yiyecek, giyecek ve ders levazımını tedarikten başka hasta olan talebeleri hastane ve sanatoryomlarda tedavi ettirdikleri görülmüştür. Buna mukabil bazı mekteblerde bu teşkilâtın mevcud bile olmadığı anlaşılmıştır. Bundan sonra, her mekteb, bu teşkilâtı istisnasız yapacak ve faaliyeti hakkında muayyen zamanlarda rapor verecektir. Yardım teşkilâtının gelirini arttırmak üzere mekteb kooperatiflerinden azamî surette istifade edilecektir. Kooperatifler talebelere ayni zamanda iktısadî fikirler aşılamak gayesile Maarif Vekâletince hazırlanan bir talimatnameye göre çalışmaktadırlar. Bununla beraber, bir çok mekteblerde kooperatiflerin faaliyetlerine muvazi olarak ayrı birer kantin bulunmaktadır. Bu kantinler tamamile hususî şahısların ellerindedir. Kantinlerin işleri talebe kooperatiflerine bırakılırsa gelir miktarının çok artacağı tabiidir. Bu hususta bir karar verilecektir. Yardım teşkilâtına Maarif Vekâleti ve Halk Partisi tarafından da yardım edilecektir.

Maarif Vekilinin tamimleri

Son tebligat muallim meclislerinde müzakere ediliyor

Maarif Vekili Hasan Âli Yücel, birkaç gün evvel bütün mekteblere iki tamim göndermiştir. Bu tamimlerden birisi muallimlerin, bundan sonra meslekî disiplini rencide edecek mahiyette neşriyatta bulunmamalarına, bu hatayı yapanların tecziyelerinin mukarrer olduğuna dairdir.

Diğer tamimde ise, Vekil, bu ders yılı başından itibaren tatbika başlanan yeni çalışma rejiminde büyük muvaffakiyetler gördüğünden bahisle, liyakat ve mesailerinden dolayı bütün muallimleri tebrik etmektedir. Vekil, bu tamimlerin münasib bir zamanda bütün muallimlere toplu bir şekilde okunmasını ve neticenin telgrafla kendisine bildirilmesini istedi - ğinden dün bazı liselerde bu tamimler okunmuş, keyfiyet telgrafla da Vekâlete bildirilmiştir.

MÜTEFERRİK

Ziyaretler

Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar, dün Üniversiteye giderek Rekötör Cemil Bilseli ziyaret etmiştir.

İstanbul Fransız konsolosu da dün Valiyi makamında ziyaret etmiştir.

Dünkü ihrac muameleleri

Dün muhtelif ihrac maddeleri üzerinde muamele yapılmıştır. Rumanya, Yunanistan, Bulgaristan, Filistin, İtalya, Hollanda ve Macaristana yapılan dünkü ihracatın kıymeti iki yüz bin lirayı bulmuştur.

Fuad Köprülü şerefine verilecek çay

Profesör doktor Fuad Köprülüye Sorbon Üniversitesi tarafından da fahrî doktorluk payesi verilmesi münasebetile, üstadın şerefine yarın saat 17,30 da Eminönü Halkevinde dil, edebiyat ve tarih şubesi tarafından bir çay ziyafeti verilecektir. Toplantıda Üniversite profesör ve doçentlerile birçok münevverler hazır bulunacaktır.

Yeni dördüncü madde memleketleri

Mısır, Suriye, Filistin ve Kıbrıs dördüncü madde memleketleri meyanına girmiştir. Dördüncü madde memleketlerinden ithal edilebilecek eşya arasına bakır, kahve, jüt, jüt mensucat, Merinos yünü, ham deri ve kirli merinos da ilâve edilmiştir.

Beynelmilel Ticaret Odaları Türkiye komitesi

Beynelmilel ticaret odaları Türkiye millî komitesi, dün öğleden sonra Ticaret Odasında toplanmıştır.

Müdür geldi

Bir müddettenberi mezunen İzmirde bulunan Mıntaka Ticaret müdürü Avni Sakman, dün gelmiştir.

Tasarruf haftası hazırlıkları

Ayın on ikisinde başlıyacak olan tasarruf haftası hazırlıkları bitmiştir. Bu hazırlıklarla meşgul olan sanayi müfettişi Danis dün Valiyi ziyaret ederek yapılan hazırlıklar etrafında izahat vermiştir.

Çay buhranı mı?

Şehrimizde çay buhranı başladığı hakkında Belediyeye ihbar yapılmıştır. Halbuki Türk Ticaret Bankası depolarında mühim miktarda çay mevcudü bulunduğu anlaşılmış, banka da istiyenlere vermek arzusunu izhar etmiştir.

Siper ve sığınaklar

Alâkadarlar inşaat hazırlıklarına başladılar

Hava tehlikesine karşı yapılacak olan sığınaklarla nümune siperleri işi üzerinde seferberlik müdürlüğü meşgul oluyor. Nümune siperlerinin plânları, evvelce de yazdığımız gibi, Dahiliye Vekâletinden gelmiş, vilâyetçe beher siperin 610 kuruşa yapılabileceği tespit edilmiş ve inşaat lüzumu alâkadarlara bildirilmiştir. Siperler mümkün mertebe binalardan uzakta olacaktır. Mekteb ve saire gibi binaların bahçeleri bu işe kâfi gelmediği takdirde civardaki arsalardan da istifade edilecektir. Alâkadarlar bu nümune siperlerini vücude getirmek için hazırlıklara başlamışlardır. Mühendislerden müteşekkil bir heyet şehrin kalabalık mahallerinden bir kaç büyük sığınak vücude getirilmesi için tetkikat yapıyorlar. Sığınakların masrafları Belediye tarafından ödenecektir, hükûmet de yardım edecektir. Bunlar ya tahtezzemin olacak, yahud müsaid yerlerde binalardan da istifade olunacaktır. Hususî binalarda yapılacak tertibata dair olan 500.000 talimatnamenin bugünlerde tevziine başlanacaktır.

ŞEHİR İŞLERİ

Bina vergisi itiraz komisyonları

On dört maliye istinaf komisyonu lâğvedilmiş, iki tane bina vergisi itiraz komisyonu teşkil olunmuştur. Bu komisyonlardan birinin reisliğine 80 lira aslî maaşla eski Müddeiumumî Esad, ikincisine de Ankara Vilâyet idare heyeti azasından Enver tayin edilmiştir. Komisyonların azaları yetmişer lira aslî maaş alacaklardır. Komisyonlarda ayrıca raportörler de bulunacaktır.

Eminönünde yeni bitirilen istimlâk muameleleri

Eminönünde Mesçid civarındaki adanın isitmlâk muamelesi bitmiştir. Bu binaların yıkılması işi münakasaya konulmuşsa da talib zuhur etmemiştir. Müddet yeniden temdid edilmiştir. Ufak mesçid binasının istimlâki için henüz Belediye ile Evkaf arasında bir anlaşma olmamıştır.

Eminönü - Unkapanı arasındaki binaların istimlâk muameleleri de devam etmektedir. Burada istimlâk edilecek olan 720 binadan 144 ünün istimlâk muamelesi tamamlanmak üzeredir. Balıkhane binasına 60.000 lira kıymet takdir edilmiştir. Yeni Balıkhane için o civarda bir yer aranmaktadır.

Ayasofya avlusundaki dükkânlar

Ayasofya camiinin içindeki dükkânların müze tarafından istimlâki için teşebbüslere girişilmişti. Fakat bütçesinde kâfi miktarda tahsisat mevcud olmadığından müzenin bunları istimlâk edemiyeceği anlaşılmış, bunları Belediyenin istimlâk etmesi kararlaştırılmıştır.

Şeyhülharem sokağının vaziyeti

Cerrahpaşada iki tarafı kapalı olduğu için vaziyetinden şikâyet edilen Şeyhülharem sokağı hakkında Belediye Sıhhiye müdürlüğü şu malûmatı ve izahatı vermiştir:

Bu sokağın iki tarafında istimlâkler yapılmıştır. Yol, kapalı değil, bilâkis Tulumba sokakla Cami sokağından Hobyar caddesine çıkılabilecek şekilde açıktır. Sokağa moloz ve gazli bez atılmamaktadır. Birkaç ay evvel kapatılan çeşme için Sular idaresine müracaat edilmiştir.

Mazut ihtiyacı

Şehrimizde mazut ve motorin yağının pek az kaldığını yazmıştık. Geçen ayın yirmi birinde tatbik mevkiine giren Türk - Rumen ticaret itilâfnamesile tüccar tarafından Rumanyaya mühim miktarda mazut siparişi verilmiştir. Bunların on beş, yirmi gün içinde şehrimize gelmesi beklenilmektedir.

Nüfus tecrübe sayımı

Yarın, Vilâyette İstanbul kaza kaymakamları toplanarak 940 senesi zarfında memleketimizde yapılacak olan nüfus sayımı ve nüfus yazımı dolayısile daha evvelden bazı kazalarda yapılması mukarrer tecrübe sayım ve yazımı hazırlıkları üzerinde konuşacaklardır.

Kat'i yazım ve sayım 1940 senesi sonlarına doğru yapılacaktır.

Hâlâ zam istiyorlar!

Ekmekçiler, dün gene Belediyeye müracaatle un fiatlarının altı yüz kırk beş kuruşa çıktığını bildirerek ekmeğe zam istemişlerdir.

Hâmile kadını dövmüş

Bursa (Hususî) — Şevkiye köyünden Salih Kaplan adında biri, karısı Rukiyeyi döğerek hâmile bulunduğu çocuğunu düşürmeye sebebiyet vermiştir. Bunun için Salih Kaplan ağırceza mahkemesine sevkedilmiş ve muhakemesine başlanmıştır. Salih Kaplan isticvabında demiştir ki:

— Ben onlara içgüveysi girmiştim. Çocuk olduğunu istemiyorlardı. Başka kocasından 6 yaşlarında bir çocuğu daha vardı... Nasılsa bu sefer Rukiye gebe kaldı. Bana bu çocuğu istemediğini ve düşüreceğini söyledi. Ben de korkup çocuğunu düşürmesin diye elimde bulunan kurşun kalemi kalınlığında bir çubuk ile ona iki defa, hem de umzuna vurdum. Fakat çocuk bu yüzden düşmüş değildir...

Bilâhare, doktor raporu okunmuş, bunda; çocuğun dayak neticesi düştüğü kaydolunmuştur. Muhakeme, şahidlerin çağırılması için talik olunmuştur.

Siyasî icmal

Finlandiya ve devletler

Kendisi tahrik etmediği halde taarruza uğrayan Finlandiya cumhuriyetinin talebi üzerine cumartesi günü Milletler Cemiyeti meclisi toplanacağından alâkadar devletler şimdi - den vaziyetlerini tayin etmeğe lüzum görmüşlerdir. Sovyetler Birliği mecliste yalnız ve hatta bir nevi müttehem mevkiinde bulunacağından içtimaa iştirak etmiyeceği ve esasen buna bir lüzum bulunmadığı cevabını vermiştir.

İçtimaa iştirake lüzum görmemesine sebeb olarak Leningrad'ın yanıbaşındaki bir köyde teşkil ettiği komünist heyetini bütün Finlandiyanın yegâne meşru hükûmeti olarak tanıdığını ileri sürmüş ve bu suretle bütün dünyanın da bunu tanıması lâzım geldiğini anlatmıştır. Sovyet hükûmeti cevabını usulün hilâfına olarak mürseliileyhi Milletler Cemiyeti umumî kâtibinin eline yetişmezden evvel Moskova'da neşretmekte istical ettiğine göre bir an evvel vaziyetini tayin etmeğe çok ehemmiyet vermiş olduğuna hükmetmek icab ediyor.

Fakat Milletler Cemiyeti meclisinin hem daimî azası hem de bu defaki reisi olmasına rağmen Sovyetler Birliğinin iştirak eylememesi meclisin toplanmasına mâni olmıyacaktır. Garib bir tesadüf olarak İtalya; Habeşistan meselesinde kendisine zecrî tedbirler ittihaz edilmiş olmasından Cenevre müessesesinden ayrılması için geçmesi icab eden müddet bu ayın on birinde münkazi olacağına göre hukukî noktadan meclisin bu defaki toplantısında aza bulunuyor.

Belki de İtalyayı müşkül mevkide bırakmak için böyle bir tarih seçilmiştir. Fakat İatlya devleti kendi halkının komünizme ve Sovyetlere karşı düşman olmasından dolayı Finlerin davasını büyük tezahürlerle iltizam etmekte olmasına rağmen Cenevredeki toplantıya iştirak etmiyeceğini şimdiden ilân etti. .

Milletler Cemiyetinin Cenubî Amerikalı azaları ise meclisin kararı üzerinde şimdiden müessir olacak bir tavır aldılar. Bunlardan dördü Sovyetler Birliği devleti azalıktan çıkarılmadığı takdirde kendilerinin bu müesseseden çıkacaklarını bildirdiler. Finlandiya meselesi Cenevre müessesesini büsbütün inhilâl tehlikesine maruz bırakmış oluyor. Rusyayı feda edemediği takdirde bugün Amerika kıt'asındaki bütün azalarını kaybederek cihanşümul bir müessese olmaktan çıkacak ve Avrupa ile Asyanın birkaç devletine münhasır kalacaktır.

Milletler Cemiyetinde kendi menfaatlerile uzaktan ve yakından alâkadar meselelerde daima hâkim ve nafiz olagelmiş müessesenin son kalan büyük azaları İngiltere ile Fransa Lord Halifaks'ın dünkü nutkunda tekrar edildiği veçhile sırf küçük devletlerin taarruzdan emin ve masun bulunmaları uğrunda bugünkü harbi idare ettiklerine göre Finlandiyanın davasını bütün kuvvet ve gayretlerile tutmaları icab etmektedir. Hatta 1 eylûlde Lehistana hücum eden Almanyaya ilân ettikleri gibi 1 kânunuevvelde Lehistana karşı taarruz eden Sovyet Rusyasına harb açmaları lâzım geliyordu.

Fakat İngiltere Hariciye Nazırı bu devletin vaziyeti ancak Cenevrede meclisin içtimalarında belli olacağını beyan etmekle iktifa etmiştir. İngiliz Başvekili de Finlandiyanın Cenevreye müracaatini İngilterenin teşvik etmediğini ve Finlandiya arazisine yapılan istilâdan dolayı da Moskova'da İngilterenin protesto yapmadığını söylemiştir. İngiltere gayet ihtiyatkâr davranıyor demektir.

Muharrem Feyzi TOGAY

Yunan sefiri şehrimizde

Bir müddettenberi mezunen Atinada bulunan ve son günlerde Yunan Kralı Majeste Jorj tarafından kabul olunan Yunanistanın Ankara elçisi M. Refael, bu sabahki ekspresle şehrimize gelecek ve akşam Ankaraya hareket edecektir.

Yedikuledeki tramvay kazası nasıl oldu?

Evvelki akşam Yedikule tramvay caddesinde ölümle neticelenen bir kaza olmuş, Salâhaddin isminde bir çocuk bir tramvayın altında kalarak ezilmiş, vatman da tevkif edilmişti.

Hâdisenin tahkikine el koyan Müddeiumumilik dün vak'a yerinde bir keşif yaptırmıştır. Salâhaddine aid cesedin defnine ruhsat verilmiştir. Suçlu vatmanın bugünlerde muhakeme edilmesi mukarrerdir.

Yalnız sekiz ev soymuş!

Bir müddettenberi geceleri pencerelerden evlere girerek eşya çalan ve uzun zamandanberi ele geçirilemiyen sabıkalılardan İbrahim oğlu İsmail, yakalanmıştır. Suçlu, yapılan sorgu neticesinde şimdiye kadar yalnız sekiz ev soyduğunu itiraf etmiştir.

Suçlu karı koca

Kadıköyünde Sahrayicedid mahallesinde İmam sokağında 2 numarada oturan Âşir oğlu Salâhaddin, karısı Hatice ile birlikte Behireyi sopa ile dövmüş ve kolunu kırmıştır. Yaralı hastaneye kaldırılmış, suçlular yakalanmışlardır.

Cumhuriyet

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur

SON HABERLER

İtalya, Finlândiyaya dün 50 tayyare gönderdi

Finlerin mukavemeti üzerine Kızılordu yeniden takviye alarak tazyikını artırmağa başladı

(*Baş tarafı 1 inci sahifede*)

Müdafaa Nezareti matbuat bürosu, bu bahiste aşağıdaki izahattı veriyor: Rusların attığı 10 kurşundan üçü patlayıcı, altısı dumdum ve bir tanesi normal kurşundur. Ruslar, kurşunlarının uçlarını, kurşunlar daha şarjörde iken, taşlara sürterek aşındırmaktadırlar.

Lagoda gölünün şimalinde muhasamatın ilk gününden itibaren topçu kıt'aları çok faal bir rol oynamıştır. 3 kânunuevvel pazar günü Rusların hücumda kullandıkları 10 tanktan sekizi tahrib edilmiştir.

Finlandiyalıların tuttukları esirler, ancak üç aydanberi askerî hizmete alındıklarını ve bir aydanberi askerî terbiye gördüklerini bildirmiştir. Rusların iaşe teş - kilâtının gayrimuntazam işlediği de bir çok yerlerden öğrenilmiştir.

Salı günü Kareli berzahı cephesinde sükûn hüküm sürmüştür. Altı Sovyet tankı kara torpillerine çarparak harab olmuştur. Bir Sovyet keşif tayyaresi düşürülmüştür.

İtalya, Finlanidyaya 50 tayyare gönderdi

Stokholm, 6 (a.a.) — Buraya gelen haberlere göre elli İtalyan tayyaresi bugün hava yolile Finlandiyaya gelmiştir.

İngiltere de 20 tayyare gönderdi

Londra, 6 (Hususî) — İngiltere Finlandiyaya bugün 20 tayyare göndermiştir.

Rusların tekzibi

Moskova 6 (a.a.) — Leningrad askerî mıntakası Genelkurmayı aşağıdaki tebliği neşretmiştir:

Yabancı matbuat, Leningrad askerî mıntakası kıt.'alarının, Finlandiya kıt'alarına karşı çarpışmalarda 32 tank ve 16 tayyare kaybettiğini yazmaktadır. Le - ningrad askerî mıntakası genelkurmayı bu haberlerin tamamile yalan olduğunu bildirir. Bütün harekât esnasında iki Sovyet tayyaresi düşürülmüş, diğer iki tay - yare de fena hava dolayısile yolunu şaşırarak pek muhtemel bir surette Finlandiya arazisine inmiştir. Biz ise, 11 Finlandiya tayyaresini düşürdük. 30 teşrinisani - denberi harekâta iştirak etmiş olan bütün tanklar mevcuddur. Hiçbirisi Finlandiya kıt'aları tarafından alınmamıştır.

Olimpiyad stadyomu, müdafaa üssü olarak kullanılıyor

Helsinki 6 (a.a.) — Royter bildiriyor: Önümüzdeki sene Olimpiyad oyunlarının yapılmasına tahsisi evvelce tekarrür etmiş bulunan Helsinki stadyomu müdafaa hattına tahsis edilmiştir. Buraya yerleştirilmiş bulunan bir hava dâfi bataryası şimdiye kadar bir düşman tayyaresi bile düşür - müştür.

Riga ve Tallin tarikile Stokholm'den Helsinki'ye gelen bir Amerikalı gazeteci muhasamatın ilk günleri zarfında Finlan - diyalılar tarafından ciddî surete hasara uğratılan Kirov zırhlısını gördüğünü söy - lemiştir. Bu gazetecinin ifadesine nazaran geminin pupasında gayet büyük iki yara mevcuddur ve gemi kendi vesaitile limandan ayrılamıyacak bir halde bulunmaktadır. Bu gazeteci diyor ki, Finlandiya harb içinde bulunmasına rağmen harb borcuna mahsuben Birleşik Amerikaya 19 kânunuevvel taksitini ödeyebildiğinden dolayı memnundur.

36 Rus tayyaresi düşürüldü

Londra, 6 (Hususî) — Finler bugün 36 Rus tayyaresini düşürmüşlerdir. Ladoga cephesinde Rus tazyıkı artmıştır. Sovyetler bu cephede muhtelif noktalardan ilerlemişler, fakat henüz Fin Majino hattına varamamışlardır. Şiddetli çarpışmalara bugün de devam edilmiştir. Ruslar büyük zayiat vermişlerdir. Finlerin 64 Rus tankını tahrib ettikleri söylenmektedir.

Finlandiya istiklâlinin 20 nci yıldönümü

Londra, 6 (Hususî) — Finlandiya bu gün istiklâlinin 20 nci yıldönümünü tes'id etmiştir. Yirmi sene evvel Almanlar Finlandiyanın istiklâle kavuşmasına yardım etmiş ve Ruslara karşı Finlerle beraber harbederek 2000 kurban vermişlerdi.

Finlandiya Cumhur Reisi bugün irad ettiği nutkunda Finlandiyanın hiçbir veçhile Rusyayı tehdid etmediğini tebarüz ettirerek, bilâkis Rusların bütün cephelerde Finlandiyayı tehdid etmekte olduklarını söylemiş ve demiştir ki:

«— Biz, sırf kendimizi değil, garb medeniyetini müdafaa etmek için çarpışıyoruz.»

Merasimde Alman sefiri de bulundu

Londra, 6 (Hususî) — Helsinki'deki Alman elçisi, Finlandiya istiklâlinin 20 nci yıldönümü münasebetile Finlandiya Cumhur Reisinin tertib ettiği resmi kabulde hazır bulunmuştur.

Sovyet tebliği

Moskova 6 (a.a.) — Reuter Ajansı bildiriyor:

Gece neşredilen Sovyet askerî bülteni: Kızılordu Kareli berzahında, 26 kilo - metre ilerlemiştir. Bu suretle, beş gün süren harbden sonra, Sovyet kıt'aları, Finlandiyalılar tarafından, ecnebi askerî mühendisleri marifetile yaptırılan Man - nerheim hattına yakın bir mesafeye kadar gelmişlerdir.

Finlerin kahramanlığı

Roma 6 (Hususî) — Corriere della Sera gazetesinin Helsinki muhabiri Finlerin kahramanca mukavemetini tebarüz ettirmekte ve aşağıdaki tafsilâtı vermektedir:

«Hükûmet, Petsamo'nun tahliyesini emredince tüccarla esnaf, mağaza ve dükkânlarını açmış ve mallarını meccanen halka dağıtmıştır. Harbin fecaatine rağmen kadınlar ve çocuklar da dahil olmak üzere kimse şikâyet etmiyor, herkes vatanî vazifesini şayanı takdir bir soğuk kanlılıkla ifa ediyor.»

Tas ajansının bir tekzibi

Moskova 6 (a.a.) — Tass Ajansı bildiriyor: Yabancı gazeteler, Hangö istihkâmlarına karşı yapılan bir gösteriş hareketi esnasında, Kirov kruvazörünün ciddî surette hasara uğradığı ve kruvazöre refakat eden torpidolardan birinin Finlandiya zayiatından çok fazla olduğu mu-

Rus tazyiki artıyor

Helsinki, 6 (a.a.) — Havanın bulutlu olması ve bilhassa çok kar yağması bugün hava faaliyetinde hiç de müsaid olmamıştır. Rus tazyikı Petsamo mıntakasında ve Ladoga gölünün şimalinde artmaktadır. Sovyetler buralarda zırhlı otomobiller, tanklar, tayyareler ve mühim asker kuvvetleri kullanıyorlar. Sovyetler Finlandiyalılara karşı sıkıştırmak tabiyesine başlamışlardır. Finlandiyalılar büyük bir cesaretle harbetmektedir. Hatta Rusların cepheden yaptıkları bir taarruz püskürtülmüştür. Fakat düşmanın tazyikı mütemadiyen artmaktadır. Bununla beraber Ruslar henüz Mannerheim hattına varamamışlardır. Zayiat hakkında rakamlar neşredilmemiş ise de Rus zayiatının Finlandiya zayiatından çok fazla olduğu muhakkaktır.

İnhisarlar Vekili Mersinden ayrıldı

Mersin, 6 (a.a.) — İki gündür burada bulunmakta olan Gümrük ve İnhisarlar Vekili Raif Karadeniz ile Gümrük Muhafaza Umum Kumandanı, bugün şehrin bir çok yerlerini gezdikten sonra saat 11,45 te Mersinden ayrılmışlardır. Vekil, istasyonda geldiklerinde olduğu gibi büyük ve candan tezahüratla uğurlanmıştır.

İsviçrede yakalanan casuslar

Berne, 6 (a.a.) — (Havas) Rus casuslarını yakalamak için dün Helsinkide yapılan baskınlar hakkında malûmat veren Besler Nachrichten gazetesinin Stokholm muhabiri bir çok şüpheli kimselerin tevkif edildiğini bildirmektedir. Bal'de çıkan National Zeitung gazetesinin Berlin muhabiri de Berlinin Fransız matbuatı hakkında kullandığı lisanın şiddet kesbettiğini haber veriyor. Gazetelerde, Fransız radyosunun son neşriyatına hücum ve Fransayı Almanyayı tahribe çalışmakla itham eden makaleler intişar etmiştir.

İsveç kabinesinde tadilât yapılıyor

Stokholm, 6 (a.a.) — İsveç kabinesinde yapılacak değişiklikler hakkında bir çok faraziyeler yürütülmektedir. Başvekil Hansen, hükûmet ile Parti liderleri arasında müzakerelerin devam ettiğini teyid eylemiştir. Hariciye Nazırı Sandler'in yeni kabineye girmiyeceği tahmin edilmektedir. Bugün bütün gazetelerde, bankacıların, iş adamlarının, papasların, endüstricilerin mütekaid subayların ve her türlü parti mensublarının imzalarile beyannameler neşrolunmuştur. Bu beyannamelerde İsveçin Finlandiyaya filî olarak yardımda bulunması istenilmektedir. Bu beyannamenin başlığı şudur: «İsveç ve Finlandiya için».

Fransa, toprak mahsullerinin gümrüğünü kaldırıyor

Paris 6 (a.a.) — Resmî Ceride, bir kararname neşretmiştir. Bu kararname, havayici zaruriyeden olan ziraat mah - sullerine aid gümrük rüsumunun ilga edilebileceğini natık bulunmaktadır.

Rumen - Macar münasebatı

Bükreş 6 (a.a.) — Rumen gazeteleri, Teleki'nin pazar günkü beyanatının Rumanya ile Macaristan arasındaki müna - sebetlerde yeni bir küşayiş havası vücude gelmiş olduğunu memnuniyetle kaydet - mektedirler.

Mühim bir teberru

Londra, 6 (a.a.) — Sıhhiye Nazırı Walter Elliot otomobil kralı Nuffield'in çok mühim miktara baliğ yeni bir iane verdiğini dün akşam Avam Kamarasında bildirmiştir. Bu iane bir milyon aded Morris Motors Limited şirketi hissesi olup hiç şüphesiz bir ve bir çeyrek milyon İngiliz lirası kıymetindedir. Bu para vilâyet hastaneleri için esas sermaye olacaktır. Lord Nuffield tarafından 10 seneden daha az bir zamanda yapılan ianeler yekûnu şimdi 16 milyon İngiliz lirasına baliğ olmuş bulunuyor.

Polonyada kurşuna dizilenler

Londra, 6 (a.a.) — Daily Express gazetesinin Bükreş muhabiri haber veriyor: Polonyalı mültecilerin ifadesine nazaran Prakovisde hürriyet cephesine mensub olmak suçile ekserisi talebe olmak üzere 300 genc Polonyalı erkek ve kadın tevkif edilmiştir. Gestapo ajanları tarafından ihbar edilenler derhal kurşuna dizilmişlerdir. Diğerleri Polonyanın başka şehirlerinde oturan arkadaşlarının isimlerini ifşa etmeleri için işkenceye konulmuşlardır.

Hâdiseler arasında

Müstehcen

Müddeiumumilik, müstehcen olduğunu sanarak, Pierre Louys'in Afrodit adlı meşhur kitabının Nasuhi Baydar tercümesini toplatmış. Rumcasına ve ermenicesine varıncaya kadar bu eserin bir çok dünya lisanlarına tercümeleri var. Türkiyede, türkçesi müstesna, hepsi satılıyor ve okunuyor. Bunların da toplatılması lâzım geldiğini söyleyecek değilim; nasıl söyliyebilirim ki, hangi yabancı dilin pasaportile aramızda bulunursa bulunsun, güzel Afrodit'i Türk hududlarından dışarı atmak, Yunan mitolojisinde bu ismin temsil ettiği mücerred güzelliği koğmağa bedel bir hareket olur. Kahramanı bir fahişe bile olsa bu roman, güzellik tanrısının himayesi altındadır ve, kısacası, tam bir san'at eseridir.

Kanun, san'at eserlerini müstehcen saymadığı için bu kitabın da, mahkemede, kendisinden daha liyakatsiz eserlerin bile kazandığı neticeye gideceğinden, yani beraet kazanacağından eminim. Ben. birkaç defa, ceza mahkemelerimiz tarafından bazı eserlerin müstehcen olup olmadığını tayin etmek için, vukuf ehli olarak çağırıldım ve san'at eseri telâkki ettiğimiz kitabların muharrirleri, mütercimleri ve tâbileri hakkında her zaman beraet kararı verildiğini gördüm.

Müddeiumumilerin müstehcen kitablar için gösterdikleri hassasiyeti güzel buluyorum. Fakat bunları toplatıp mahkemeye vermeden evvel, içlerinde san'at eseri olduklarına kimsenin şüphe etmediği bazı kitabları istisna etmek için, mütehassıslara (fakat mütehassıslara!) bir kere danışmalarını isterdim. Çünkü dünya şaheserleri arasında müstehcen şüphesini veren pek çok kitab vardır. Bunların ikide bir toplatılmaları ve ancak uzun bir muhakeme ve müdafaa çilesi çektikten sonra eski hürriyetlerine kavuşmaları, mütercim için de, tâbi için de, mükâfatını boş yere bekledikleri bir işin ceza yerine geçen yorgunluğuna uğramaları demektir.

Müddeiumumilerimiz kabul buyursunlar ki bu memlekette san'at eserlerinin, polisten evvel, sıra sıra bir çok düşmanları vardır ve göze görünmiyen kasaturalarile her gün onların üstüne yürürler. Bu düşmanlar bilgisizliktir, tasasızlıktır, vurdum duymazlıktır, filân. Bunlara bir de adaletin kılıcını ilâve etmiyelim. Bu kılıc, mahkemelerimizin adaletli kararile, san'at eserlerinin üstüne inmese bile, uzun zaman onları şüphe altında bulundurur ve hürriyetlerinden alıkoyar.

San'at eserleri suçsuzdurlar; estetik değerleri hakkında esaslı bir tahkikat yapmadan, müddeiumumilerimiz onları tevkif ettirmemelidirler. Kaleme kalepçe vururken gösterilmesi lâzım gelen hassasiyeti, kültürlü ve aydınlık müddeiumumilerimizden beklemek, her şeyden evvel kendilerine hürmet ve hizmet olur.

PEYAMİ SAFA

Harbde kadının rolü ve hizmeti

(*Başmakaleden devam*)

maddî ve manevî terakkilerile her sahada Avrupalı hemşirelerini çok geçen bir seviyeye yükselmiş bulunuyor. Siyasî haklarının hepsine tıpkı erkekler gibi malik olan Fin kadını, kendi memleketinde umumî hayatın nâzımı olmak rolünün yanıbaşında «vatan müdafaasına iştirak» hakkını da çoktan kazanmıştır. Bu hakkın Fin kadınına tanınması, onun Fin istiklâlinde filen gösterdiği yararlıkların mükâfatı, yani kendi kılıcının hakkıdır. İşte dünya bu muharebede de Fin kadınının harb hayatına temas eden bütün safhalarda büyük ve semereli faaliyetlerine şahid olacaktır.

Önümüzdeki misal kendi memleketimiz Türk kadın ve kızlarının da her ihtimale karşı şuurlu ve teşkilâtlı çalışmalarla bir kısım vazifelerin ifasına hazırlanması düşüncesini telkin eylemiş bulunmaktadır. Türk kadını her zaman uhdesine düşen vazifeyi hakkile ifa etmekten geri kalmamıştır, ve gene de kalmaz. Bundan eminiz. Fakat millî ve milletlerarası hayatlarının dev adımlarla yürüyen inkişaflarına göre şimdi artık devrimizin icablarından doğan hizmetlerin nevi ve şekillerini tayin ederek bunları sistem dahilinde öğrenmek ve öğretmek lâzım geliyor.

Finlandiyada olduğu gibi bizde de kadının henüz filen askerî hizmet görmesini istiyecek değiliz. Şimdiki halde buna lüzum ve zaruret yok olduğu gibi memleketimiz itibarile bugünden yarına harbe girmek mecburiyeti dahi bahis mevzuu değildir. Fakat her ihtimale karşı kadının vatan davalarında ifa edeceği hizmet o kadar kıymetlidir ki en koyu sulh zamanlarında dahi bunların analarımıza, hemşirelerimize ve kızlarımıza maledilmiş bulunması artık alelâde vazifelerimiz arasında yer almış olduğunu takdir etmekliğimiz lâzımdır.

Evvelki günkü «Cumhuriyet» te doktor Rükneddin Fethi bu mevzuları «harb hastabakıcılığı» ve «cephe gerileri hizmetleri» kısımlarına ayırarak yarın, öbürgün harb olacağı için değil, fakat icabında derhal faaliyete geçirilmek ve tatbikata konulmak üzere millî hayatın sulh zamanlarında tabiî mecburiyetleri olarak tanzim ve talim edilmesini pek güzel anlatıyordu.

Harb ne zaman olursa olsun, hatta arzu olunur ki hiç olmasın, fakat herhalde onun bir gün olacağı tuttuğunda Türk kadınının ifa edeceği daha sulh zamanından belli sistematik hizmetler büyük hatlarında şimdiden malûm olsun ve ona göre de hazırlanılmış bulunulsun.

Hayatın yarısı olan kadının, hele Türk kadınının vatan davasında oynayacağı rol ve ifa edeceği hizmet çok büyüktür.

YUNUS NADİ

Tenkid

SOSYOLOJİ

Müellifi

İsmail Hakkı Baltacıoğlu

Yazan: *NADİR NADİ*

Fransız Sosyoloji'si en büyük rağbeti Türkiyede gördü. Başka milletlere mensub muhtelif müellifler, eserlerinde, Fransız mektebine ve onun başlıca siması olan Durkheim'e ekseriya birkaç satır ayırmayı kâfi gördükleri halde, bizim ilim muhitimiz Durkheim'i ve Fransız mektebini tamamen benimsemiş, hatta Ziya Gökalp'ın müstesna şahsiyeti sayesinde bu mektebin çalışmalarına verimli bir şekilde iştirak de etmiştir.

Bunun sebebini nerede aramalı? İki memleket mütefekkirleri arasındaki düşünce tarzının biribirine yakın oluşunda mı? Türk sosyetelerinin mukayeseli tetkikler bakımından geniş imkânlar taşımasında mı? Yoksa Tanzimattan sonra garba dönen gözlerimizin, uzun müddet, Avrupa olarak yalnız Fransayı görmesinde mi?

Bu faraziyelerden birinin veya diğerinin hakikati ifade etmesi ve yahud her birinde hakikatten bir parça bulunması mümkündür. Her ne olursa olsun, bugün Fransız Sosyoloji'sini biz benimsemiş bulunuyoruz. Bu mektebin bellibaşlı eserleri, -biraz metodsuz ve gelişigüzel de olsa- dilimize çevrilmiştir. Liselerimizde bile Durkheim metoduna dayanan bir sosyoloji okutuluyor.

Kültür hayatımıza bu kadar karışan bir ilmin metodunu ve mahiyetini telhis eden iyi bir **manuel** şimdiye kadar bizde yoktu. Bunun sebebini kıymetli ilim adamımız İsmail Hakkı Baltacıoğlu, yeni neşrettiği eserinde (1) şöyle izah ediyor:

.. Fransada bu gibi sosyoloji manuellerini yazan müellifler Durkheim, Mauss, Meillet, Marcel Hubert, Simiand, Levy-Brühl, Fauconnet gibi birinci derecede sosyoloji mütehassısları değil, ikinci, üçüncü derecede insanlardır. René Hubert'in Manuel elementaire de Sociologie adlı kitabile A. Hesse ve A. Gleyze'nin Notions de Sosiologie adlı müşterek eserleri bu manuel'lerin en iyileridir. Türkçedeki sosyoloji müelliflerine gelince, bunların en iyileri diyebileceğimiz merhum Mehmed İzzetin kitabile Necmeddin Sadıkın kitabı yukarıda adı geçen fransızca manuel'leri temel almak üzere kısmen tercüme, kısmen de telif suretile yazılmıştır.

Görülüyor ki, bizde şimdiye kadar iyi bir sosyoloji manuel'inin intişar etmemesi, Fransız kütübhanelerinde iyi örneklerin bulunmamasından ileri geliyordu. Fransada iyi bir sosyoloji manuel'i bulunmayabilir. Çünkü orada bu ilim lise programlarına girmiş değildir, çocuklara okutulmaz. Sonra, ömürlerini geniş mevzular içinde harcayan Emile Durkheim ve Levy-Brühl gibi adamlar da manuel yazacak vakit bulamazlarsa, pekâlâ haklı görülebilirler.

Fakat, liselerinde senelerdenberi sosyoloji okutulan bizim memlekette böyle bir esere şiddetle ihtiyac vardı.

İsmail Hakkı Baltacıoğlu gibi, hiç de ikinci sınıf olmıyan bir ilim adamımız, bu noksanı gidermek üzere bir sosyoloji manuel'i neşretmekle, ilim hayatımıza, bilhassa çalışkan gençliğimize çok kıymetli bir yardımda bulunmuştur. Onun imzasını taşıyan bu yeni kitab gerek metod, gerek sosyal hâdiselerin izahı ve tasnifi bakımından cidden muvaffak bir eserdir. İsmail Hakkı Baltacıoğlu bu muvaffak eseri, hakikî ilim adamlarına yaraşan bir tevazula bize takdim ediyor:

—« Kitabımı bugün binlerce genc adama sosyoloji terbiyesi vermek işini üzerine almış olan, eski ve yeni talebem, sosyoloji öğretmenleri ve sosyoloji öğrencileri için yazdım. Kitabımın eksiksiz ve kusursuz bir eser olduğunu iddia edecek kadar basit bir adam değilim.»

diyor.

Onun böyle söylemesine rağmen biz, objektif bir görüşle, bu kitabın kusurdan ziyade meziyetle yüklü bulunduğunu iddia edebiliriz. Hatta diyebiliriz ki, İsmail Hakkı Baltacıoğlunun, mekteblilere **manuel** olarak hazırladığı bu mütevazı kitabda, sosyoloji ilminin bütün mensublarını alâkadar edecek yeni buluşlar da vardır. Milletin tarifini bu canlı buluşlara bir misal olarak gösterebiliriz. Renan'ın meşhur konferansındanberi millet mefhumu, «bir candır, ruhî bir prensiptir» gibi teşbihlerle ancak müphem bir şekilde ifade edilebiliyordu. Halbuki muayyen bir sosyete tipini diğerlerinden ayırd etmek için müphem değil, muayyen bir tarife ihtiyac vardı. Bir candır, ruhî bir prensiptir demekle, milleti, kendinden evvel gelen sosyete tiplerinden nasıl ayırd edebiliriz?

İsmail Hakkı Baltacıoğlu milletin eski ve noksan tarifleri üzerinde dikkatle duruyor:

Milletin tarifi, milleti, benzerlerinden ayıracak bütün hususî karakterleri taşımalıdır.

Ve bu hususî karakterleri sayarak, şöyle bir tarif elde ediyor:

«Millet, ayni dili konuşan, ayni ahlâkı yaşayan, ayni zevki taşıyan, faaliyet bakımından mütehassıs uzviyetlere ayrılmış, lâik, müsavatçı, ilmî ve endüstrici bir sosyetedir.»

Diğerlerine nazaran müphem hiçbir tarafı olmayan bu tarif, herhalde sosyoloji ile uğraşan bütün ilim adamlarının üzerinde dikkatle durmaya mecbur oldukları orijinal bir buluştur ki, İsmail Hakkı Baltacıoğlunun, eserini nekadar titiz bir itina ile hazırladığını açıkça gösterir.

Bu sütunlarda, Türk gençliği namına kendisine teşekkür etmeyi bir vazife bilirim.

NADİR NADİ

(1) İsmail Hakkı Baltacıoğlu: Sosyoloji. Sebat basimevi, İstanbul 1939 fiatı: 50 kuruş.

Garb cephesinde vaziyet

Paris 6 (a.a.) — Alman tayyareleri, dün Paris üzerinde uçmak teşebbüsünde bulunmuşlarsa da tayyare defi topları faaliyete geçer geçmez gözden kaybolmuşlardır.

İkinci Kanada fırkası

Ottawa 6 (a.a.) — Denizaşırı hizmet için ikinci Kanada fırkasının bir iki haftaya kadar teşkil edileceği bildirilmektedir. Bu ikinci fırka da, birincisi gibi 20,000 kişiden mürekkebdir.

Bir İngiliz gemisi battı

Ottawa 6 (a.a.) — Ottawa deniz makamatı tarafından tebliğ edildiğine göre, bir İngiliz tüccar gemisi kesif bir sis esnasında yeni İskoçya sahilinde bir mu - sademe neticesinde batmıştır. İnsanca zayiat yoktur.

Bir Alman tayyaresi düştü

Londra 6 (a.a.) — Bu sabah erken - den tek satıhlı bir Alman tayyaresi, İn - gilterenin şark sahili açıklarında denize düşmüştür. Dalgalar, tayyarecilerin ce - sedlerile tayyarenin enkazını sahile at - mıştır. Tayyare defi toplarının sesleri işitilmemiştir.

Taymis nehrine yaklaşan tayyareler

Londra 6 (a.a.) — Evvelki gece Times nehri mansabında iki büyük Alman tayyaresi görülmüştür. Projektörler ta - rafından görüldüğü esnada bu tayyareler hemen hemen su seviyesine inmişlerdir. Bir takım İngiliz tayyareleri, Alman tayyarelerini avlamağa teşebbüs etmişlerse de muvaffak olamamışlardır. Zira Almanlar derhal ortadan kaybolmuşlardır.

Bir Alman kruvazörü battı

Berlin 6 (a.a.) — 4 ilkkânunda Al - man donanmasına mensub ufak bir muavin kruvazör, bir infilâkı müteakıb Büyük Belt'te bundan birkaç hafta evvel Alman donanmasının küçük kruvazörlerinden Numero 307 nin batmış olduğu mahalde batmıştır.

Bir Alman gemisi zaptedildi

Londra 6 (Hususî) — Usukuma adındaki Alman ticaret gemisi cenubî Afrika sularında İngiliz devriye gemileri tarafından zaptedilmiştir.

Bir gemi kayıb

Londra 6 (a.a.) — Liverpol limanına mensub 8196 tonluk Huntsman vapurundan haber yoktur. Vapurun kaybolduğu zannedilmektedir.

Fransız tebliği

Paris 6 (a.a.) — Büyük umumî ka - rargâh tebliğ ediyor:

İş'ara değer mühim birşey yoktur.

Fransız akşam tebliği

Paris 6 (a.a.) — 6/12 akşam tebliği: Mühim hiçbir hâdise olmamıştır. Devriyelerimizin faaliyeti kaydedilmiştir.

Alman tebliği

Berlin 6 (a.a.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

Ordu başkumandanlığı tarafından tebliğ edilmiştir.

Mühim hiçbir hâdise olmamıştır.

Bir Alman vapuru musadere edildi

Kap 6 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre İngiliz harb gemileri Cenubî Atlantikte Alman «Üssükuma» vapurunu musadere etmişlerdir. Bu vapur 7834 tonluktur.

Amerikalı pilotlar Kanada ordusuna kabul ediliyor

Ottawa 6 (a.a.) — Millî Müdafaa Nazırı Birleşik Amerika pilotlarını Kanada hava ordusuna kabul etmeğe karar vermiştir. Bu karardan maksad bilhassa imparatorluk ikmal merkezinin binlerce tayyareci yetiştirmeğe başladığı tarihte Büyük Britanya ve dominyonlardan gelen pilot talebelerin antrenmanını kuvvet - lendirmektir. Filhakika Kanada ile Birleşik Amerika arasında senelerdenberi mevcud anlaşma mucibince Birleşik Amerika tayyarecileri Kanada sivil pilot şe - hadetnamesi alabilmektedirler. Ve bu şehadetnameler halen yüzlerce miktarda mevcuddur.

Yeni Rumen kabinesinin faaliyeti

Bükreş 6 (a.a.) — Tataresko kabinesi Dahiliye müsteşarı Radu Portokala'nın Başvekâlet nezdinde Devlet Nazırlığına ve Horia Grigoresko'nun Dahiliye müs - teşarlığına tayini suretile tamamlanmış - tır.

Tataresko, kabine içtimaına riyaset etmiş ve bu içtimada müteaddid kanunlar hazırlanmıştır. Bunlar meyanında ezcümle ziraat ve sanayi faaliyetine mütedair beş senelik plân, ekalliyetler rejimi, matbuat rejimi, cemiyetler nizamnamesi ilâ.. vardır. Başvekil parlamento içtimalarının 11 kânunuevvelde başlayacağını ilân etmiştir.

HEM NALINA MIHINA

500 lira

Diş Tabibleri cemiyeti, Cağaloğlunda, fakir çocukların dişlerini meccanen tedavi etmek için bir diş bakımı dispanseri açmıştı. Bu dispanserde, hayırsever diş tabibleri, nöbetleşe ve ücretsiz çalışarak günde, vasatî 30 fakir çocuğun dişlerini tedavi ediyorlar; Belediye de, sıhhat bakımından çok faydalı olan bu müesseseye senede yalnız 500 lira tahsisat veriyordu. Böylece Dış Tabibleri cemiyetile Belediye elele vererek senede, vasatî 9000 kadar çocuğun dişlerine bakıyorlardı. Bilmem nasıl olmuş, Belediye, bu 500 lira tahsisatı kesmiş, bu yüzden dispanserin kapanması tehlikesi başgöstermiş. Çünkü, bu işe emeklerini vakfeden diş tabiblerimizin, üstelik bir de dispanserin bütün masraflarını, kendi ceblerinden taahhüd etmelerine imkân yoktur ve imkân olsa bile onlardan bunu istemeğe kimsenin hakkı yoktur.

Halkın sıhhati, belediyelerin de, devletin de en ön safta gelen vazifelerinden biridir, hatta biricincisidir. Bilmem hangi padişaha atfedilen

Olmıya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi

Sözü bir hakikatin tam ifadesidir. Dünyanın en güzel şehrini, hasta insanlarla doldurunuz. Bu, şehir, şehirlikten çıkar; hastane ve ıstırab beldesi olur. Mamur bir şehirden ancak sağlam insanlar istifade edebilir. Asfalt kaldırımlar, muhteşem abideler ve güzel meydanlar, bir hastanın değil; hatta sadece dişi ağrıyan bir adamın gözüne bile görünmez. Daha ileri giderek diyebiliriz ki halkı hasta olan bir şehrin güzel ve mamur olmasına, hatta yaşamasına imkân yoktur. Eski zamanların birçok meşhur şehirlerini zelzeleler değil; yakınlarındaki bataklıkların sıtması yok etmiştir. Bunlar malûm hakikatlerdir. Bir doktor olan İstanbul Valisi ve Belediye Reisi muhterem Lûtfi Kırdar, bu hakikatleri elbette benden daha iyi bilir. Onun içindir ki bir taraftan mevcud hastanelerimizin yataklarını çoğaltırken diğer taraftan da Mecidiye köyünde inşa edilecek 1000 yataklı bir hastanenin plânlarını yaptırmaktadır. Öyle sanıyorum ki Belediyenin diş bakımı dispanserine verdiği 500 lira, yanlışlıkla kesilmiştir. Çünkü, doktor Lûtfi Kırdar, Belediye Reisi Lûtfi Kırdarın senede 90000 genc ağza tedavi eden böyle hayırlı bir müesseseye verilen 500 liracığı çok görmesine asla müsaade etmez. Onun içindir ki hâdiseyi kayidle iktifa ediyor ve Belediye Reisimizin bu 500 liranın verilmesini emredeceğinden o kadar emin bulunuyorum ki ricaya dahi lüzum görmüyorum.

Alman - Rumen ticaret müzakeresi

Bükreşte müzakerelere tekrar başlandı

Bükreş 6 (a.a.) — Almanya ile Rumanya arasındaki iktısadî müzakereler, kabine buhranının hitamından sonra tekrar başlamıştır.

Alman heyeti reisi doktor Clodius, matbuat mümessillerine beyanatta bulunarak iyi bir netice elde edileceğini ümid etmekte olduğunu söylemiş, ancak bir çok müşkülât bulunduğunu ve görüşmelerin henüz iptidaî safhada olduğunu gizlememiştir.

Markla ley arasındaki fark meselesi, çok mühim olup henüz halledilmemiştir. Almanlar, mark kıymetini 50 ley olarak tespit edecek bir itilâf elde edebileceklerini ümid etmektedirler. Almanların delilleri, Rumenlerin halihazırda garb memleketleri dövizleri kıymetlerine aşağı kıymet takdir etmeleridir.

Diğer taraftan doktor Clodius, Almanyanın iktısadî siyasetinin sulh zamanındaki ihracatının yüzde 80 ini muha - faza edebilmesine medar olacak şekilde tanzim edilmiş olduğunu söylemiştir.

Şimdiki halde Almanlar, evvelce elde edilmiş olan itilâfın ilk kısmından istifade ederek petrol, hububat ve bilhassa fasulya mubayaatını artırmıştır. Macaristan tarikile Almanyaya her gün 5 tren sevkiyat yapılmaktadır. Almanlar, bu nakliyat için kendi vagonlarını kullan - maktadırlar.

Büyük faşist kongresi

Roma 6 (Hususî) — Büyük faşist kongresi yarın toplanacaktır.

Mareşal Makenzen 90 yaşında

Berlin 6 (Hususî) — Feldmareşal Fon Fakenzen bugün 90 yaşına girmiştir. İhtiyar Mareşal birçok tebrik telgrafları almıştır.

İtalya, Milletler Cemiyetinden çekiliyor

Roma 6 (Hususî) — İtalya önümüzdeki pazartesi günü Milletler Cemiyetinden kat'i surette çekilmeğe karar vermiştir.

Fransada bir kundura fabrikası yandı

Tuloz 6 (a.a.) — Burada çıkan bir yangın, bir kundura fabrikasını tamamile tahrib etmiştir. Hasarat, mühimdir.

Arnavudluktaki İtalyan kıtaatı baskumandanı

Tiran 6 (a.a.) — Arnavudluktaki İtalyan kıtaatının yeni baskumandanı Korgeneral Carlo Geloso, dün Draç'ta karaya çıkmış ve buraya gelmiştir.

Küçük hikâye

Bir ahlâksızlık

Leylâ Hanım, Server Beye varalı epey olmuştu. Galiba yirmi beş yıl.. Hep dirlik düzenlikle geçen bu yılların ilk günlerindenberi sevip üstüne titrediği ve mütekabilen ayni muhabbetle kendisine bağlı bildiği kocasından bir an şüphelenmeyi aklından bile geçirmemişti. Zaten yaratılışı itibarile de kıskanc, mütecessis bir kadın değildi. Fakat, hain bir tesadüfün umulmadık bir sırada aydınlatıverdiği hakikatle başbaşa kalan o upuzun 25 yılın bu muhayyel saadeti, -zorlu bir düşman karşısında kalmış küçücük bir ülke gibi- üç günün içinde gürleyip gitmişti.

Geçen eylûl iptidalarıydı. Leylâ Hanım, bir türlü bulamadığı lüzumlu evrakını bir de kocasının yazıhanesinde arayacaktı. Bunu yaparken sol taraftaki çekmecenin dibinde gözüne ilişen maroken kaplı cicili bicili defteri eline aldı. Evirdi, çevirdi. Güzel şeylere zâfı olduğu için bunu kendi kullanmak istedi. Fakat daha defteri açar açmaz ilk sahifesinde gördüğü kurşunkalemli yazılar, dikkatini celbettiğinden okumaya başladı:

*** ticarethanesinde kasadar Suzanın hesabı:

1 haziran 939 ceb harclığı olarak verdiğim 25 lira

8 haziran 939 Suzanın şapkası için verdiğim 15 lira

16 haziran 939 Suzanın mantosu için verdiğim 50 lira. Yekûn 90 lira.

1 ağustos 939 elden verdiğim 80 lira

11 ağustos 939 manikürcüsüne 8 lira

17 ağustos 939 köpeği Monnoş'un tasma parası 1,5 lira. Yekûn 89,5 lira.

1 eylûl 939 ceb harclığı olarak 50 lira

9 eylûl 939 Suzanın şemsiyesi için 9 lira.

21 eylûl 939 Suzana aldığım iskarpin bedeli 18 lira

27 eylûl 939 Suzana yarım düzine çorab bedeli 15 lira. Yekûn 92 lira.

***

Alışveriş için arasıra uğradığı bu meşhur mağazanın pek genc ve sıcakkanlı kasadarını, şimdi, Leylâ Hanım da hatırlamıştı. Henüz ilkbaharını yaşıyan böyle bir kıza karşı; günden güne solan hüsnü, azalan cazibesi, hele kırkını geçen yaşile rekabete kalkışmanın, akıntıya kürek çekmek kabilinden, manasız birşey olacağını derhal kavradı ama, ne yapsın ki, hâlâ güzel ve 50 yaşına rağmen dinc ve gürbüz görünen Serverini, ilk gözağrısı kocasını da miskin bir tevekkülle elden kaçırmaya hiç niyeti yoktu.

Ne yapıp yapıp buna bir çare bulmalıydı. Artık, kaybettiği kâğıdı filân unutarak, akşama kadar hep bu (çare) yi düşündü durdu. Nihayet, bizzat rakibesile, gidip görüşmeye karar verdi.

Ertesi gün, kocasının, işinden ayrılamıyacağı ve mağazanın nispeten tenha bulunacağı bir zamanı kolladı. Tanınmak korkusile ahçısı Necibe kadının çarşafına büründü ve yüzünün bir kısmını da bu çarşafla, mümkün olduğu kadar, kapamaya çalıştı.

Mağazadaki memurlar, işlerile; Suzancık da, gişesinde, tembel bir kedi gibi, işsiz, kitab okumakla meşguldüler. Leylâ Hanım, görüşmek istiyen bir bildik tavrile, doğru gişeye yaklaşmıştı.

Kız, kitabı bıraktı. Müşteri sandığı Leylânın vereceği parayı almaya davrandı. Leylâ, akşamdanberi sıraya koyup, ders beller gibi, bellediği sözlerini nutuk irad edercesine, söylemeğe başladı:

— Kızım, dedi, rica ederim, beni sonuna kadar dinle. İnkâra ve münakaşaya kalkışma. Çünkü vaktimiz dar, yerimiz müsaid değildir. Şunu da rica ederim, kim olduğumu sorma. Dediklerimden alınıp müteessir de olma. Sonuna kadar sabredersen göreceksin ya, netice ikimizin de menfaatine uygun düşecek.

Bu acayib ziyaretçinin garib hitabesile afallaşan Suzan biraz endişeli:

— Hay hay, sizi dinliyorum, dedi.

— Haber aldım ki (fakat nasıl olduğunu karıştırmayın) evet, öğrendim ki geçen hiziranda Server Bey size öteberi almış, biraz da para vermiş. Hepsi doksan lira kadar birşey tutuyor. Temmuz, ağustos aylarında da öyle olmuş. Benim, bunlara diyeceğim yok. Yalnız şu teklifim var: Server Bey, sizin için bir ayın hangi tarihlerinde ne masraf etmişse, hesab puslasına bakarak, ben de size onun iki mislini vereceğim. Şimdi eylûldeyiz, değil mi? Haziranın ilk günü size ne vermiş, 25 mi? Pekâlâ, ben size 50 vereceğim. Ondan sonra ayın sekizinde tekrar gelir, onun o tarihte sarfettiği 15 lira yerine 30 lira bırakırım. İşte hep böyle devam ederiz. Bunu kimse bilmez, bilmiyecek de. Eğer siz de söylemezseniz tamamile aramızda kalır tabiî. Buna mukabil sizden; Server Beyle münasebetinizi kesmenizi rica edeceğim. Nasıl, teklifim işinize gelir mi?..

Çok yerinde bir teklifti bu... Server Bey denilen ihtiyar çapkın, esasında, Suzanın babası yerindeydi. Suzanı ona bağlayan bağ da sevda değil, ihtiyacdı. Şu hale göre ortada mesele kalmıyordu.

Suzan, teklifi memnuniyetle kabul etti. Leylâ da, buna karşı, ilk taksit olarak 50 lik bir kâğıdı Suzana uzattı.

***

Leylâ Hanım, üç aydanberi aldığı bu tedbir yüzünden sevgili kocasına tamamile sahib olduğuna, artık ömürlerinin sonuna kadar bir yastıkta kocayacaklarına şüphe etmiyordu. Kıza verdiği sözü, taassubkâr bir itina ile, tutuyordu. Serverin defterinde yazılı masrafların müfredatını bir kâğıd üzerine dökerek, tıpkı onun gibi, sırasile yazmış, yalnız, para miktarlarını birer misli çoğaltmış ve tarihlerde de, günlerin sayısını bırakıp ayları değiştirmişti. Meselâ 8 haziran, 17 temmuz, 23 ağustos yerine 8 eylûl, 17 teşrinievvel, 23 teşrinisani... diye yazmıştı.

Bu pusulayı adeta takvim yerine kullanıyordu. Günü gelir gelmez hemen parayı götürüp teslim ediyordu.

İşler, böylece tıkırında gidip dururken bir hafta evvel Server Beyin; idare muamelâtına dair izahat vermek üzere, üç dört gün, gidip Ankarada kalacağını söyliyerek evden çıktığının ertesi günü, kapıya dikilen bir mübaşir, Leylâ Hanım adına bir celbname bıraktı.

Leylâ, mahkemelik işi olmadığından, ilkin bir yanlışlığa hükmetmek istedi. Bu itibarla pullu kâğıdı tetkike başladı. Bunda, manasını iyi anlıyamadığı matbu yazılardan sonra elle şu cümleler yazılıydı:

«... mahallesinde... sokağında... numaralı evde F. Leylâ Aygüner aleyhine eşi Server Aygüner tarafından açılan boşanma davasının duruşmasında hazır bulunmak üzere 4 birincikânun 1939 pazartesi günü saat 2,30 da 19 uncu sulh hukuk mahkemesine gelmesi... ilâh..»

Bunu okuyunca sendeler gibi olan zavallı kadın oracıktaki iskemleye yığıldı kaldı. Yoksa telâş arasında yanlış mı okumuştu. Elinde sıkı sıkı tuttuğu kâğıda tekrar göz gezdirdi. Hayır... Yanılmamıştı. Hiç hatır ve hayalinde olmıyan bu davet karşısında ona bir alıklık gelmişti. Öyleyse, Serverin birkaç gün için Ankaraya gittiği yalandı!

Bununla beraber kâğıddan ayıramadığı gözlerine bir türlü inanamıyordu. Nasıl olur? Server Bey.. Onun 25 yıllık Serveri, bunca zamandan sonra boşanma davası açsın! İnanılır şey değildi. Leylâ Hanım derin bir şaşkınlık ve yeis içinde düşünüyordu. Demek, pazartesi günü mahkeme reisinin karşısında bu boşanma talebini bizzat Serverin ağzından da, kendi kulaklarile işitecekti! Fakat niçin? Ne yapmıştı da kocası ayrılmak istiyordu. Mahkemeye, bunun için bir sebeb göstermesi lâzımdı. Acaba ne demiş, ne sebeb bulmuştu?

Pazartesi günü, çağırıldığı mahkemeye gitti. Sırasını bekledi. Mübaşirin daveti üzerine reisin karşısında durdu. Reis, Servere dönerek:

— Karınızdan ayrılmak fikrinde ısrar ediyor musunuz? dedi.

Server tasdik etti:

— Evet efendim, ısrar ediyorum.

Leylâ, sitem ve ümidsizlikle bir kere kocasına baktıktan sonra hâkime hitaben:

— Bir adam, karısından durup dururken ayrılamaz sanırım. Bir sebeb ister değil mi efendim?

Hâkim, dava dosyası arasından çekip çıkardığı kâğıdı Leylâya gösterdikten sonra sert ve soğuk bir tarzda:

— Ben de, dedi, kocanız Server Aygünerin, çekmecenizde bulduğu şu hesab puslasındaki yazıların kendi el yazınız olduğunu inkâr edemezsiniz sanırım. Nasıl.. Bunu yapamazsınız değil mi? Öyle ise dinleyin okusunlar.

Kâğıdı, kâtibe uzattı. Zabıt kâtibi okumaya başladı:

*** ticarethanesinde kasadar Suzanın hesabı

5 eylûl 939 ceb harclığı olarak kendisine verdiğim 50 lira

8 eylûl 939 Suzanın şapkası için sarfettiğim 30 lira

16 eylûl 939 Suzanın mantosu için sarfettiğim 100 lira. Yekûn 180 lira. İlâh..

Okuma işi bitince hâkim müddeaaleyhaya baktı ve diyeceklerini zihninde tasarlar gibi yarım dakika durduktan sonra:

— Haklısınız, dedi, çok doğru söylüyorsunuz. Evet, bir kocanın, karısından ayrılması için sebeb ister. Fakat siz, mademki bu sebebi bilmediğinizi iddia ediyorsunuz, bunu size, maalesef, benim hatırlatmam lâzım geliyor: Sayıları, hamdolsun, nadir olmakla beraber, bazı anormal kadınlar vardır ki, yaptıkları şey, her koca tarafından ahlâksızlık addolunur ve öyledir de. Buna ben, müsaadenizle, şu sıfatı da ilâve edeceğim: «Şeni bir ahlâksızlık!»

Zavallı Leylâ, müdafaa için diyecek söz bulamadı. Put gibi dondu kaldı. Hâkim, bundan sonra kâtibine dönerek:

— Server Aygünerin; talebi veçhile, Leylâ Aygünerden ayrılmasına karar verildiğini zapta geçiriniz, dedi.

Nakleden

N. TAPMAN

Yarın matinelerden itibaren

ÜÇ AHPAB ÇAVUŞLAR

Artistleri Maks Biraderlerin R. K. O. filim Şirketi hesabına 939 senesinde çevirdikleri yegâne büyük filimleri

PASTIRMACIYAN ve Sürekâsı

Bugüne kadar yaptıkları filimlerin en güzeli en eğlencelisi, en neş'elisidir. Baştan başa hareket, nükte ve kahkaha ile dolu

Türkçe Sözlü bu emsalsiz filmi

TAKSİM

Sinemasında görünüz.

Bugün matinelerden itibaren yalnız **İPEK** sinemasında

Eşsiz ve zengin bir program
2 muazzam film birden

1 — Senenin en büyük, en eğlenceli, en gülünc ve en komik şaheseri

TÜRKÇE SÖZLÜ

ve

2 — Meşhur polis hafiyesi

ŞARLI ŞAN CANİLER PEŞİNDE

Meraklı ve heyecanlı macera filmi

Dikkat: Programın uzunluğuna mebni seanslar 2 - 4,15 - 6,30 ve 9 da

(Sayın müşterilerimizin tam seans başlarında gelmeleri rica olunur.)

BU AKŞAM **SAKARYA** Sinemasında

Tangolar... Rumbalar... Meksikanın bayramları ve en güzel kızları... Bütün bunları:

GÜZEL ESİRE

Fransızca sözlü ve renkli filminde göreceksiniz. Baş rollerde:

LİLY DAMİTA ve Manuella kahramanı **DEL KAMPO**

Bir aşk filmi,.. Bir lüks ve ihtişam nümunesi ve bir şarkı ve aşk serenadları olan bu müstesna filmi görünüz.

İlâveten: MUZIKALI POSTA KUTUSU

2 kısımlık mükemmel bir şarkı ve dans filmi

Bugün gösterilmeğe başlanılan senenin en büyük muvaffakiyeti

Deanna Durbin'in İLK UYANIŞ

şaheserini görmek için İstanbulun her semtinden koşuşan binlerce sinema meraklılarını

Çenberlitaş ve Ferah

Sinemalarının vâsi salonu istiaba kâfi gelmemiştir.

Yer bulamayıp geri dönmek mecburiyetinde kalan sayın müşterilerimize özürler diler ve bu büyük filmin yalnız salı günü akşamına kadar devam edeceğini arzederiz.

Genc kızlar... Genc kadınlar...

Bu hafta: Mutlaka

Sümer Sinemasında

Hayatınızın... Talihinizin... ve Aşkınızın filmi olan

YARININ KADINLARI

Şaheserini gidip görünüz.

Baş rollerde:
JOSSELINE GAEL ve PIERRE LARQUEY

Kalblerinize hitab edecek bir filim dir. İlâveten: EKLER JURNAL en mükemmel ve en son Avrupa röportajı

Üsküdar Hâle sinemasında

SÜVEYŞ FEDAİLERİ

Türkçe sözlü

PRES

RAŞİD RIZA
E. SADİ TEK

TİYATROSU

11 birincikânun pazartesi akşamı Üsküdarda Hâlede

KARMAKARIŞIK

BU AKŞAM

SARAY sinemasında

CAZ... DANS.. MUSİKİ.. ve AŞK filmi olan

AŞKIN ZAFERİ

Fransızca sözlü şaheser başlıyor. Baş rollerde: **JACK WHITE ve KENNY BAKER** Cazları ve Nevyork'un en güzel varyetelerinin iştirakile

Leo Carillo - Zazu Pitts - Pat Paterson

Aşkı uyandıran musiki... Büyük Cazdan sonra beklenen emsalsiz musiki filmi

HONOLULU ■ Mevsimin en büyük muvaffakiyeti

MELEK Sinemasında görülmemiş bir rağbet kazanmaktadır.

Bu akşam, Dünya Saadete, istanbul zevke,

LÂLE Sineması

Lüks ve ihtişama kavuşuyor.

Her geçtiği yerde bir kahkaha tufanı koparan, her gösterildiği şehiri neş'eden yerinden sarsan

YAŞAMAK ZEVKTİR

Filmi güzel IRENNE DUNNE'un altın sesinden ateşini, kahramanlar kahramanı DUĞLAS FAİRBANK CUNYOR'un aşkından ilhamını alan bir san'at incisidir.

Numaralı koltuklar çok az kalmıştır. Yerlerinizi lütfen gündüzden kapatınız. Tel: 43595

İlâveten: METRO JURNAL son dünya haberleri

İç Güveysi

Tefrika No. 29

Nakleden: KEMAL RAGIB

Genc çocuk ne olduğunu anlamadan, kendini toplamaya bile vakit bulmadan, yanıbaşında bir başka ses duyuldu. Bu sesin tatlılığına da, hep kendi dediğini yaptıran keskinliğine de artık yavaş yavaş kulakları alışmıştı; çarçabuk tanıdı: Nişanlısının sesi...

Satvet, bilinmez nereden çıkmış, birdenbire nasıl ona sokulmuş, kulağına fısıldar gibi:

— Teyze hanım sizi kızdırdı, galiba?.. Diyordu.

Muzaffer, kıpkırmızı oldu:

— Eyvah, hepsini duydu!..

Diye düşünürken artık ondan da, kendinden de utanıyordu.

Hiç kimseyi adam yerine koymıyan bu kız, şimdi bir de Behire teyzenin sözlerini dinledikten sonra kim bilir ne diyecekti?

Muzaffer, hiç sesini çıkarmadı. Birdenbire kötürüm oluveren bir bakışla gözlerini ondan ayırmıyordu. Satvet de durmuş, Behire teyzenin arkasından bakıyordu; kaşlarının birisi yukarıya doğru kalkık, dudaklarında da anlaşılmaz bir gülüşün kıvrımları vardı. Sonra nişanlısına döndü. Göz göze geldiler Bilinmez, Muzafferle mi eğleniyordu; yoksa arkasına bile dönmeden ağır ağır oradan uzaklaşan ihtiyar kadınla mı alay ediyordu. Belki de bütün bu olup bitenlerin hepsini gülünc buluyordu da ondan, dudakları hâlâ öylece kıvrık duruyordu. Sonra, bu kıvrım da birdenbire dağıldı:

— Neler söylüyordu size?.. diye sordu. Siz de sanki şaşırmış gibi, korkmuş gibi dinliyordunuz. Ne diyor, gidiniz de nişanlınızın dizlerine mi kapanınız, diyor; onu mu istiyor?.. Teyze hanım, sizi o kadar sever ki, bu kadarcık şey için, kadıncağızı kırmamalıydınız doğrusu!..

Satvet, sahiden alay mı ediyordu, yoksa işi şakaya dökmek için mi böyle söylüyordu?.. Yüzüne bakınca, pek de şakaya benzetilemez!..

Muzaffer, kendini tuttu. Ne olursa olsun çarpışmayı göze almış gibi:

— Vallahi, dedi, ben şimdiye kadar yalnız bir kadının dizlerine kapandım; o da...

— O da?..

— Annemdi.

— Pek küçükken olacak!..

— Evet, pek eskiden... Annem öldüğü zaman, dediğiniz gibi, ben de çok küçüktüm.

Biraz durdular. İkisi de sustu. Sonra, söze başlıyan gene Satvet oldu:

— Demek ki, nişanlınızın önünde olsa?..

— Elimden gelmez!..

— Haydi, benim önünme iğilmezsiniz, diyelim. Fakat, evleneceğiniz kızın çok zengin olduğunu düşünüp, hiç olmazsa bunun hatırı için?..

— Zenginliğinin hatırı için mi, diyeceksiniz?.. Hele bunun için hiç yapamam.

İkisi de gözlerini birbirinden ayırmıyor, sanki gözgöze çarpışıyorlardı. Bu çarpışmayı kazanan, en sonunda kendi sözünü geçirmiş olacak; kim kimi yenerse öbürünün kendisi için neler düşündüğünü de anlayıp ortaya çıkarabilecekti. Bir yandan da, içlerindeki çarpıntıyı belli etmemek için ikisi de kendini tutuyordu; bütün bu aralarında geçen sözlerin ikisi için de hiçbir değeri yokmuş gibi, sessiz görünmeğe çalışıyorlardı.

Satvet, hep öyle alay eder gibi:

— Demek ki şimdiye kadar, başka hiç bir kadının önünde iğilmediniz?..

— Hayır, efendim.

— Bundan sonra da iğilmiyeceksiniz, öyle mi?..

— Hiç ummuyorum ama kim bilir, belki sevdiğim bir kadın olursa...

— Zengin olursa bir kız, sevilmez mi, diyorsunuz?..

— Anlıyamadım. Zengin olduğu için mi, zenginliğinin hatırı için mi, demek istiyorsunuz?.. Sevilemiyecek bir kızsa eğer, zengin de olsa sevilmez.

— Demek ki, zengin olan bir kız sevilmez?.. Zenginlik bu kadar büyük bir suç, öyle mi?..

— Onu söylemedim. Her kadın sevilebilir. İsterse, her kadın kendini sevdirebilir. Zenginlik başlıbaşına bir suç sayılmaz. Zengin de olsa sevilir. Yeter ki ona güvenip de başkalarını kırmaya kalkmasın. Yeter ki kendini, sevdirmeyi bilsin, istesin!..

Satvet biraz durdu; sonra dalgın dalgın:

— Ben bilmiyorum, demek istiyorsunuz, değil mi?..

Diye sorarken sesindeki tıkanıklığı gizliyemedi.

Muzaffer, gözlerini ondan ayırmıyordu. Elini şöylece kaldırdı. Ne düşündüğü pek belli olmuyordu.

Satvet:

— Hiç ses çıkarmadığınıza bakılırsa...

Diye başını salladı. Sonra birdenbire kıpkırmızı oldu. Acı acı gülümsedi. Dudakları titriyordu. Kendi kendine:

— Amcanın bulacağı kocadan ne bekliyorsun?.. diye içini çekti. Zaten, ha bu adam olmuş, ha bir başkası... Senin için nasıl olsa bir kurtuluş yolu yok ki...

Gene öyle yanyana duruyorlardı. İkisi de gülümsüyordu; fakat dudaklarındaki birer çıkartma gibi duran yapışık, cansız bir gülümseyişti.

Uzaktan bakanlar, kim bilir, ne diyordu:

— İkisi de güzel, ikisi de birbirine nekadar yaraşmış!.. Genclik, güzellik, hele zenginlik, hepsi var, hiçbiri eksik değil!..

Aralarında eksik olan nedir, bunu hiç kimse anlıyamıyordu.

— 8 —

Muzaffer, bu akşam oraya her zamankinden daha erken uğramıştı. Kapıdan içeriye girerken uşak sokuldu:

— Hanımefendi sizi bekliyor, dedi. Gelir gelmez doğru yukarı çıkmanızı rica etti:

Muzaffer, kendini tutamadı:

— Nerede?..

Diye sordu.

— Kendi odasında, efendim.

Uşak, önde yürüyordu. Muzaffer:

— Acaba ne oldu, gene ne var?..

Diye kendi kendine söyleniyordu.

İkinci kata gelince, karşılarına oda hizmetçisi çıktı:

— Buyurunuz, efendim.

Diye yol gösterdi.

Muzaffer, buraları hiç görmemişti. Küçük bir salona girdiler. Oradan da başka bir odaya geçiliyordu. Satvet, ayak seslerini duymuş, gelenlerin kim olduğunu anlamış gibi içeriden:

— Böyle buyurunuz, Muzaffer Bey!..

Diye sesleniyordu.

İki yanında ipekli perdeler asılı, hemen hemen duvarın boylu boyunca geniş bir bölmeden geçti. Biraz ileride genc kız, yere iğilmiş, önünde de küçük bir yol çantası, onun içine öteberi dolduruyordu. Nişanlısını görünce doğruldu:

— Gidiyoruz, dedi.

— Nereye?..

— Büyükadaya, hemen şimdi.

— Ne var, orada?..

— Büyük halam ölmüş de onun için.

— Vah vah, hasta mıydı?..

[Arkası var]

Üstad HÜSEYİN RAHMİ'nin Makalesi

Muharrirler Nasıl Ölür?

Merhum Sadeddin

Merhum M. Agâh

Bazan bir eli kalemde, bir eli kadehte.. Onların irtihallerine en ziyade ağlayanlar alacaklılarıdır

Muharrirlerin martiroloji listesine bizden de kayda şayan meslek kurbanlarının adlarını sıralayacağım. Onları bulmak için geçmiş asırların karanlıklarına fener tutmaya lüzum yok. Bizimkilerin içinde henüz mezarlarında ot bitmemiş olanları var. Feci sönüşlerini dünkü hâdiselerin taze sütunları arasında bulabiliriz.

Muharrirler nasıl ölürler? Bazan bir eli kalemde, bir eli kadehte... Onların irtihallerine en ziyade ağlayanlar alacaklılarıdır. Bir türlü barışamadıkları hakikî, maddî âlemden yüzlerini sun'î cennetlere çevirirler.. Zehirin katil neşesile toprağa çökerlerken san'atın şahikasına yükseldikleri vehmine düşerler. Fransız edebiyatı bu ağulu şaheserlerle hayli zengindir. (Verlaine) nin, (Baudelaire) in, (Rimbaud) nun alkolik, meflûc, mecnun, hezeyanlar içinde ölüşleri millî san'at yüksekliğinin birer iftiharı sayılıyorsa bu alanda bizim de öğünülecek san'at fedailerimiz yok değildir.

***

Kırk beş yıl öncenin külünü karıştırmaktan başlıyorum:

Mektebi Harbiye fransızca muallimi, İkdam gazetesi roman, makale mütercimi Mehmed Halid Bey... Ahmed Cevdetle hergün aralarında hikâyelerinin tutulmadığı davası sürer, zavallı mütercim bazan nezaket haddini geçen şikâyetlere muhatab olurdu, Bu ye'sine alkolizm de karışan muharrir nihayet bir gün kendini petrola bular, kibriti verir. Cayır cayır yanar, edebiyatta da âşık Kereme bir zeyl yaratmış olur.

Sargılar içindeki şiş bacakları ağır vücudünü güç taşıyan şair Andelib mola verdiği meyhanelerde kadehler devirdikten sonra yerinden kalkamaz bir hale gelmişti. Işıklar söndürülünce bu gedikliyi hamallarla dışarıya çıkarabilmek patronları üzen bir mesele olmuştu. Artık hiçbir içki evine kabul olunmuyor, kapılardan başı görününce hemen dışarıya itiliyordu. Kabarelerden kovulan bu derdli bülbülün yanık nağmelerini nihayet toprak örttü.

Mehcure müellifi Vecihiyi bir gece meyhane dönüşünde diri bindiği arabadan ölü indirdiler. Yazdığı acıklı romanlarının son sahifesi bu facia ile kapandı.

Refail mütercimi Nuri Şeyda Sirkeci ahçı dükkânlarından birinin üstündeki odada veremden öldü.

Şair Mehmed Celâl işret iptilâsile tazallümî hezeyana tutuldu: Bu hastalığa doktorlar (Delirium tremens) teşhisini koydular. Şair bu tabirden istiare çıkararak:

«Deliriyorum teres» narasını attı.

Son yıllarında Mehmed Raufun zarureti içler acısı bir hal almıştı. Bir gün elinde bir yazı tomarile İbrahim Hilmi Kitab evine geldi. Asabî bir inadla eserinin mutlak satın alınması ısrarını tutturdu. Yazıya bakan tâbi:

— Bu bir piyes... Tiyatro kitabları satılmıyor, basamam..

diyince muharrir ağlamaya benzer bir gülümseme ile:

— Ya öyle mi? Onun romana çevrilmesi yarım saat bile sürmez.

Cevabile bir köşeye çekildi. Alâminüt kalem darbelerile piyese çarçabuk bir roman kisvesi giydirdi.

Bir gün sokakta rasladım ona.. Gıdasızlıktan kaşeksiye tutulmuş güneş görmiyen meyva tarafı gibi o pembe yüzü kehribar kesilmişti. Mecalsiz adımlarla güç yürüyor, ne olduğunu soranlara sinirlerinin bütün bozukluğile küfür ediyordu. Onda işret iptilâsı yoktu. Allah hepimizi bir kusurla yaratıyor. Rauf genc kadın müptelâsı idi. Cinsî sempati şiddetinden birkaç defa intiharlar atlattı. Nihayet içinde ölmek için bir hastane karyolasını güç buldu.

Rakı, öldürdüklerini şehadet rütbesine erdiriyorsa emekli Cumhuriyet muharriri merhum Agâhın bu mertebeye istihkakını kim reddedebilir?

Beybaba Bedreddin hergün sütunlar dolusu yazdıklarının yorgunluğunu meyhane köşelerinde dinlendirirdi. Bir kadeh rakı verdiği marazî neşe mukabilinde sıhhatimizden neler eksiltiyor? Halkı tenvir için yazıp çizenler bu istifhamın önünde kendi hesablarına biraz düşünmeyi bilselerdi, nihayet Bedri de pek ihtiyar denemiyecek bir yaşta bütün bütün dinlendi.

Kokainoman Sadeddin... Bu genci harb yıllarında İkdam matbaasında tanıdım. Bu iptilâ mahmurluğile gözleri daima süzgündü. Bu halim, sempatik çocuğa acıyarak bazan sorardım:

— Ne o Sadeddin galiba gene ha?

O ince bir gülümseme ile suçunu itiraftan çekinmezdi.

Daha dün aramızdan eksilen müverrih Ahmed Refik kış günü paltosuz yufka ceketle geziyordu. İspirtodan aldığı yüksek kalori zavallıyı soğukların mühlik tesirinden kurtaramadı. Midesi rakıdan yanarken vücudü titriyerek öldü.

Bu saydıklarım daha dünküler. Meykede, mey, rakı, ırak, bade, sagarla dolu edebiyatımızın gelmiş, geçmiş işret kurbanlarına hep ayrı ayrı fatiha ihdasına vaktim yok. Bu asırlık mezarların küllerini karıştırmıyacağım.. Fakat aramızda bu şehadete namzed dirilerin sayısı da epey yekûn tutar. Şu satırlarımın arasında bu gediklilerin adlarını çıtlatmak başıma kıyameti koparmaktır. Yalnız şu kadarını söyliyeyim ki ben onların yuvarladıkları kadehlerin sayısını yazılarının gündelik kalitesinden anlarım.. Ha derim. Bugün filânca edib falza kaçırmış. Bazan fazla neşe buharile dimağları gıdıklayan, ölçüden aşkın fikir hokkabazlıkları yaparlar. Bu da şenliklerinin okuyuculara sirayeti itibarile mazur görülebilir ama bu neşenin zevkine değmez son bir himarı vardır.

Ha bre ha zekâlarını zehirliyerek san'at ışığına yükselmek isterken nihayet karanlıklara dalan bizim de Verlen'lerimiz, Budler'lerimiz, Renbolarımız yok değildir. Bunların destanlarını şimdilik amarkeye bırakıyorum. Benim ömrüm vefa etmese de bu kadeh kurbanları için birer (élégie) yazacak elbette hayırsever kalemler bulunur, gene herhalde rabbim uzun ömürler versin..

Hüseyin Rahmi GURPINAR

Mecliste dünkü müzakereler

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Derse başlama saatleri

Maarif Şûrası dersleri öğleden evvel yapmağı ve öğleden sonra bir buçuk saati müzakereye hasretmeği muvafık buldu. Biz de bu kararı senebaşından itibaren tatbika başladık.

Tatbik edilen yeni rejimin iki cephesi vardır:

a. — Biri öğleye kadar dersleri yapıp bitirebilmek için ilk dersin başlangıc zamanile ders ve teneffüs saatlerinin müddeti,

b. — Diğeri öğleden sonraki müzakerelerin tanzimi.

Derse başlama saatinin tespitinde İzmir ve İstanbul gibi büyük şehirlerdeki münakale vasıtaları dolayısile vaktinde yetişmek meselesi, ehemmiyetle dikkate aldığımız bir cihet oldu. Münakale Vekilliğinin şimendifer tarifelerinde yaptığı esaslı değişme ve ilâveler, İstanbul vilâyetinin vapur ve tramvay gibi mahallî nakil vasıtalarının tanziminde sarfettiği dikkat, derse yetişme imkânlarını, ders senesinin daha ilk günlerinde temin etmiştir. Bazı uzak yerlerden gelecek talebenin pek erken kalkmak zaruretinde kaldıkları muhakkaktır. Bu istisnaî ahvali yüzde doksan dokuzluk büyük bir ekseriyetin hesabına dikkate almamağı doğru gördük ve günün üç dört saatini yollarda geçirmeğe mecbur olan talebenin para ve vakit bakımından ziyanlarını başka surette telâfi ederek tahsillerine devamı etmelerini daha muvafık bulduk. Bu mevzuda Aydın ve İzmir vilâyetlerile temas halindeyiz. İstanbul için şu kadar söyliyeyim ki Tuzla ve Gebzeden Erenköy ve Haydarpaşaya gelen talebe gibi daha uzaklardan da gelecekler zuhur ederse bunların derse yetişebilmelerini temin için tedrisata başlama zamanını öğleye doğru almak icab edecektir. Bunun da imkânsızlığı meydanda değil midir?

Büyük şehirlerde vaziyet

Başlama zamanlarının tespitinde her türlü ihtimali düşünerek «a ve b» olmak üzere iki tip kabul edilmişti. Derse sekizde başladığı takdirde talebenin ekseriyeti için güçlük bulunan okulların daha geç başlamalarına imkân verildi. Ve bu, bazılarının dediği gibi yeni değil, daha evvel düşünülerek okullar açılmadan verilmiş olan emir ve tebliğin içerisinde vardı. Her tarafta pazartesi günleri neşredilen Maarif Vekilliği Tebliğler dergisi bunun yazılı delilidir.

İstanbul ve İzmir gibi büyük şehirlerin dışındaki vilâyetlerimizde esasen çocuklarımız, saat 7 ve 7,5 ta mektebe gelirler, kapılar açılmadığı için karda kışta ders zamanına kadar oynamakla vakit geçirirlerdi. Bu böyle idi. Çünkü memleketimizin pek büyük bir kısmında, diğer ileri memleketlerde olduğu gibi hayat erken başlar ve halkımızın büyük ekseriyeti erken yatar, erken kalkar. Erken yatıp erken kalkmak talebe için, daha tabiî görülmelidir. Bu, cümlece malûm ve müsellem bir harekettir. Erken yatıp erken kalkma itiyadını henüz almıyanları, bu meziyeti ve verimli yaşama tarzına alıştırmak için cehd sarfetmeği, yeni nesilleri terbiye ile mükellef olanlara düşen bir vazife saymaz mısınız?

Aksamalar olsa da...

Üniversitelerde sekizde başlayan dersler varken, orta okul ve liselerimizde bütün medenî âlemin zıddına ve onlardan geç olarak bir saat kaybetme suretile işe başlamak doğru görülebilir mi? Kaldı ki senelerdenberi çift öğretim yapan okullarımızda ders, sekize on kala başlamaktadır. Şimdiye kadar bundan, niçin kimse şikâyet etmiyordu? Bu hususta İstanbul için ileri sürülen güçlükler yeni mi zuhur etmiştir? Bundan önceki senelerde hepimizin şahid olduğumuz vesaiti nakliye izdihamı, bu sene hafiflemiş bile sayılabilir. Çünkü sabahın dokuzu, İstanbulun umumiyetle resmî ve bazı hususî müesseselerinin de işe başlama saatidir. Derslerin bundan bir saat önceye alınması, şehir nakliyatını da kolaylaştırmıştır. Diğer taraftan İstanbuldaki okullarımızın şehrin muhtelif semtlerine dağılmış olması, işin daha kolay tanzimine imkân vermiştir. Daima temas halinde bulunduğumuz, İstanbul Valisi, Maarif müdürü ve orada meşgul müfettişlerimiz, yapılan yeni vakit cetvellerinin ufak tefek aksamaları olsa da umumiyetle İstanbul için dahi tam ve kolaylıkla tatbik edilmekte olduğunu ifade etmektedirler.

Esasen İstanbuldaki ortaokul ve liselerimiz, diğer vilâyetlere nispetle daha çoktur. 63 vilâyetten İstanbuldan gayri yerlerde 31 lise ve 103 orta okulumuz varken yalnız İstanbul merkezinde 12 resmî lise ve 37 resmî orta okulumuz mevcuddur. İçinde, talebesinin adedi 2500 e çıkanlar vardır. Bunlardan başka İstanbulda Türk hususî ve ecnebi okullarının bulunduğunu da unutmamalıdır. Ecnebi okullarındaki ders saatleri seneler ve senelerdir bizim yeni tatbik ettiğimiz şekilde olduğu halde şimdiye kadar en küçük bir şikâyet mevzuu olmamıştır. Olmamıştır, çünkü, sekiz veya sekizi çeyrek geçe derse başlamak, İstanbul için de erken ve güç değildir.

Vakit cetvellerinin sıhhî cephesi

Aziz arkadaşlarım,

Maarif Vekilliğimiz, yeni vakit cetvellerinin sıhhî cephesini de ihmal etmemiştir. Maarif Şûrasında memleketin kıymetli tıb mümessilleri bulunduğu halde bununla da iktifa etmiyerek İstanbul Üniversitesinden, ayni zamanda Âli Sıhhat Şûrası azasından olan profesörlerle ijiyen ve çocuk bakımı profesörleri bir komisyon halinde toplanmış ve bu mevzuda reyleri sorulmuştur. Verdikleri rapor, yapılmış olan işin doğruluğunu tasdik eden ilmî ve sıhhî bir vesikadır. Teneffüs zamanları için bazı tadilât teklifinden başka bir cihette değişiklik istememektedirler. Komisyon azasından bir profesörü - müzün öğleden sonraki müzakerelere gayrisıhhidir hükmile lüzum olmadığını Üniversitede verdiği bir konferansta söylemiş olduğu doğru değildir. Bu yanlış tefsir, profesörün talebe, kendi kendini idare edecek, veliler çocuklarını tam bir nezaret altında bulunduracak vaziyette oldukları zaman öğleden sonraki müzakerelerin meselâ Almanyada olduğu gibi ya ihtiyarî yapılmasını veya büsbütün kaldırılabileceğini ileri bir gaye olarak söylemiş olmasından doğmuştur. Verdiğimiz emirde dışarıda hayatını kazanmak mecburiyetinde bulunan talebeye zaten müsaade etmiştik, müzakereleri ihtiyarî yapamamamızın sebebi çocuklarımızı öğleden sonra sokaklarda aylak dolaşır hale getirmemek ve çalışma için onlara imkân vermektir.

Çocuklar nasıl karşıladılar?

Seneler sonra bu imkân kendiliğinden tahassül edince o vaziyete göre tedbir alınması gayet tabiidir. Rahat ve gürültüsüz çalışmayı temin için bugün her sınıfa bir öğretmen vermiş bulunuyoruz. Eminim ki çocuklarımız, bu itiyadı kazanacaklar ve kendi kendilerine kaldıkları zamanlarda bile bu itiyadlarını bozmayacak hale geleceklerdir. Yaratılışında kanı gibi ahlâkı da temiz olan evlâdlarımız, kendilerine karşı gösterdiğimiz bu ihtimamı severek ve benimseyerek karşılamışlardır. Hatta müzakere saatlerinin uzatılmasını istiyenler çok olmuştur. Talebemize ve öğretmenlerimize vazife hususunda derin bir itimad beslemekteyim. Müzakere saatlerine iştirak etmek istemeyenlerin sayısı pek azdır. İstanbuldaki 32,000 orta tahsil talebesinden bu arzuyu izhar edenler mekteb, mekteb yaptığımız tetkiklerden aldığımız rakamlara göre ancak elli kadardır.

Kararlardan dönülmüyor

Şunu da tebarüz ettireyim ki okullarımızın maddî cephelerine taallûk eden hususlarda daima mahallî şartları gözönün de tutmaktayız. Onun için verdiğimiz emirlerin - muayyen hudud dahilinde olmak üzere - bu şartlara uyar olmasına itina gösteriyoruz. Alınmış tedbirlerin ufaktefek cihetlerinde ufaktefek aksamalar olmuş diye verilmiş kararlardan dönülmesi asla mevzuubahs değildir. Yapacağımız şey bu aksayan cihetleri derhal ve tam tashih ettirerek onları yüzde yüz muvaffakiyetle tahakkuk ettirmektir. Vakit cetveli işi de böyledir ve böyle olmuştur. Bütün öğretmenler ve idare adamlarımız iki aydanberi büyük bir itina ve dikkatle bu hususdaki emirlerimizi tatbika çalışmışlardır. Kendilerine huzurunuzda teşekkür etmeği bir borc bilirim. İşini yapmamış olanların da mevzuat icablarına göre muamele görecekleri tabiidir.

Yanlış kitablar meselesi

Sayın arkadaşlarım, muhterem Rana Tarhanın ikinci suali kitab meselesine taallûk etmektedir. Bu mesele şu parçalara ayrılabilir: Birincisi okul kitablarını hazırlamak ve yazdırmak, ikincisi okul kitablarında görülen yanlışlıklar.

Kitablar işi 2259 sayılı ve 3/11/1933 tarihli kanun hükümlerine uyularak idare edilmektedir. Bu kanun, kitab işini devletleştirmiştir. Ondan önce, bir şehrin muhtelif okullarında, bir okulun muhtelif sınıflarında, hatta bir sınıfın müteaddid şubelerinde başka başka müelliflerin başka başka kitablarını başka başka fiatlarda ve seviyede olmak üzere okutmak teşebbüsünden çocuklarımızı kurtardığı için, bu kanun, kültür tarihimizde çok hayırlı bir başlangıc sayılabilir.»

Maarif Vekili, bundan sonra kitab münasebakalarından bahsetmiş, yanlış kitab meselesine geçerek şunları söylemiştir:

«— Bir lise öğretmenimizin liseler için 11 sene evvel yazılmış bir edebiyat kitabı hakkında yazdığı tenkidlerle ortaya çıkan bu meseleyi Vekilliğimiz daha önce dikkate almış ve önümüzdeki sene yetiştirilmek üzere o kitabın yeni ve musahhah tab'ını yaptırmağa başlamıştı. Orta okul ve lise türkçe ve edebiyat kitablarını tetkik için topladığımız komisyona yeni tabın 12 formasını ve mütebaki müsveddelerini tevdi ettik.

Mevzuubahs kitab, kitab kanununun neşrinden önce kabul edilmiş ve kitaba esas olan prensiplerle fikirlerde ittihad görmemesinden yenisinin yazdırılması mümkün olamamıştır. Yanlışlar, bilhassa nazım kısmındadır. Yakın zamanlarda yazıldığı halde dil bakımından eski olan bu eserler, müellifleri, metinleri yeni harflere dökmekte müşküllere sokmaktadır. Mütehassıslar, tashih ve tenkid, teşebbüsünde bulunanların da tashih ederken yanlışa düştüklerini yazmış ve söylemişlerdir. Bu anlatıyor ki senelerdenberi büyük bir tahavvül geçirmekte olan dil ve edebiyatımız, tedrisleri mevzuu bahsolduğu zaman Maarif Vekilliğini zaten halledilmemiş bir mesele müvacehesinde bırakmaktadır.

Bu mevzuda salâhiyetli gördüğümüz öğretmenleri topladık. Çalışmaktadırlar. Esasen üç aydanberi Ankaradaki türkçe ve edebiyat öğretmenlerini kendi reisliğimde içtimaa davet ederek ayni mesele üzerinde mesai sarfediyorum. Bu emekler neticesinde şimdikinden daha sistemli ve ihtiyaca daha uygun bir hal tarzına varacağımıza emniyetim devam etmektedir.

Şimdiye kadar arzettiğim kitaptan yürüyerek bütün okul kitablarının kötü ve yanlış olduğunu söylemek doğru değildir. Müspet ilimlere aid kitablarda yanlış mevzuu bahsolamaz. Çünkü bunlar, salâhiyetli kimselerin eserlerinden tercümedir. Olsa olsa tercüme hataları veya dikkatsizlikten, aceleden doğma tahrir ve tertib yanlışlıkları bulunabilir. Vâki tenkidlerde hata diye gösterilen hususların bir kısmı bu kitabların ilk tabılarına aiddir. Şu halde her yeni tabı yapıldıkça evvelce gözden kaçmış olan cihetler tashih ediliyor demektir. Kitablarımızın yüzde yüz mükemmelliği iddia edilemez. Fakat, sarfedilen emekler, canlı ve cansız bütün vasıtalardan azamî istifade ile gösterilen ihtimamlar, ayni suretle mükemmeliyete doğru yüründüğünü de inkâr etmek hakkını kimseye veremez. Daha iyiye ve daha doğruya yürünüp yürünmediğini gösterecek en şaşmaz miyar, mukayesedir. Eski kitablarla yeniler kolayca karşılaştırılabilir. Hangileri daha iyidir ? Bu sualin cevabını irfan ve vicdan sahiblerine bırakırım.

İstikrar meselesi

Sayın arkadaşlarım,

Üçüncü dava programlardaki istikrar meselesidir. İlkokul programlarından başlayalım.

Cumhuriyet devrinde ilkokul programları birinci defa 1924 te değiştirilmiştir. Bu değişmenin sebebi, ilkokullarda tahsil müddetinin altı seneden beşe indirilmesi ve derslerin Cumhuriyet rejimine intıbak ettirilmesidir. Bundan sonraki değişme 1926 senesine tesadüf eder. Bu değişme, programın ruhunda ve öğretim usulünde yapılan yenilikten doğmuştur, bu yenilikler, talebeyi şahsî faaliyete sevketmek, yakın muhitle alâkalı bir suretle tedrisatta bulunmak ve dersleri hayat bilgisi etrafında toplamak gibi hususlardır. Bu program tam 10 yıl tatbik edildi. 1936 da yapılan değişme, partimizin programında maarif işlerine aid olmak üzere verilen direktifleri tedrisata tatbik etmek ve 10 yıl içinde elde edilen tecrübelere nazaran bazı rötüşler yapmaktan neş'et etmiştir. O zamandanberi ilkokul programlarında belli başlı bir tahavvül olmamıştır.

Lise programları

Orta okul ve liselerde proğramlar 1924 te değiştirildi. 1923 te ilân edilen cumhuriyet rejimine tedrisatın intibakı ve orta tahsil müddetinin ilk ile beraber 12 seneden 11 seneye indirilmesi bu değişmeğe amil olmuştur. Üç sene sonra 1927 de tarih programları değiştirildi. Bunun da sebebi Türk tarihini, mihver yaparak tedrisatta bulunmaktı. Büyük değişme, 1929 da oldu. Yeni Türk harflerinin kabulü ve liselerden arabca ile farsçanın kaldırılması, orta okul ve liselerde türkçe ve edebiyat programlarının değişmesini zarurî kılmıştır. Bundan bir sene sonra, 1930 da tarih programları, Ebedî Şefimiz Atatürkün emrile Türk Tarih kurumunun yazdığı dört cildlik tarih kitablarına göre değiştirildi. Ayni zamanda orta okul yurd bilgisi proğramları da yazılan yurd bilgisi kitablarına göre tanzim edildi.

Bundan sonra orta mekteb ve lise programlarında yapılan değişiklikler esasta olmaktan ziyade fizik, kimya, tabiat ve matematik kitablarının talebenin seviyesine daha uygun bir hale getirilmesi ve Türk Dil Kurumunca tespit edilmiş olan terimlerle yazdırılması zaruretinden doğmuştur.

1935 te, o zaman mevcud fizik, kimya, tabiat, matematik ve edebiyat kitablarının talebe seviyesinden yüksek tafsilâtı ihtiva ettikleri dikkate alınarak bu kitablardan hangi bahislerin çıkarılması lâzım geleceğini tespit etmek üzere mütehassıslardan mürekkeb komisyonlar teşkil edilmiş ve bu derslerin kitabları bu komisyonlarda kaleme alınan kılavuzlarda yazılı esaslara göre okutulmuştur. Gene 1935 te Maarif Vekâletinin emrile Üniversite profesörlerince garb memleketlerinde okutulmakta olan fizik, kimya, matematik ve tabiat kitab serileri arasından mekteblerimize en uygun görülenleri seçilmiş ve bu seriler türkçeye tercüme ve mekteblerimiz için adapte ettirildiği gibi yeni terimlere göre lâzım gelen değişiklikler de yapılmıştır.

Cumhuriyet devrinde bütün program değişmeleri bundan ibarettir.

Aziz arkadaşlarım,

Yeni devletin kurulduğu gündenberi, geçen 17 sene içinde siyasî, fikrî ve içtimaî hayatımızdaki bahtiyar inkılâbların maarifimize ve kültür hayatımıza inikâs etmemesi kabil miydi? Yeni kurulmuş bir rejimin yeni hayatı, maarifinde de el - bette yenilikler doğuracaktı. Doğurmasaydı gayritabiî olurdu. Şimdiye kadar Cumhuriyet maarifini idare etmiş olanlar, bu tahavvülleri en az sarsıntı yaparak yeni nesle intikal ettirmek için ellerinden gelen bütün gayretleri sarfetmişlerdir. Uzun seneler içerisinde, nihayet üç kere değişmiş olan bu programları bir istikrarsızlık nümunesi zannetmek doğru olabilir mi? Tarihimizi başkalarının gözile görüp göstermekten, dilimizi öz hazinelerinin servetinden mahrum ve başka dillerin tesiri altında bırakmaktan bizi kurtarmak isteyen hamleyi hangimiz irfan hayatımızda tahakkuk ettirmekten nefsimiiz menedebilirdik? Doğru olduğuna, faydalı olduğuna bütün varlığımızla inandığımız fikirleri, terbiyesi ellerimize verilmiş evlâdlarımıza intikal ettirmemek kimin elinden gelebilirdi? Cumhuriyet maarifi bu nakil ve telkin vazifesini yapmaktan bir an geri kalmamıştır. Buna istikrarsızlık deniyorsa bu istikrarsızlığı hangimiz, geri ve küflenmiş karar ve ısrara tercih etmeyiz?

Meslekte inzibat

Sayın arkadaşlar, muhterem Rana Tarhanın suallerine cevablarımı bitirmeden evvel kendimce mühim gördüğüm bir noktayı arzetmek isterim. Bütün medenî dünyada olduğu gibi bizde de maarif meselesinin yüz cephesi varsa bunun ellisi okutan ve okuyan kütlede tam bir inzıbattır. Maarifimizin aksayan ve noksan cihetlerini düzeltebilmek için ilk vazifemiz bu intizam ve inzıbatın temini olacaktır. Yüksek Meclisin verdiği direktiflere ve yaptığı kanunların ruhuna uyarak bütün maarif teşkilâtını tam intizam ve tam inzibat içinde çalıştırmağa uğraşıyoruz. Yirmi bes bine varan bir talim heyeti ve bir milyonu geçen bir talebe kütlesi, bu esaslara uyularak idare edilmektedir. Bilmiyenler öğrenmelidir ki, Cumhuriyet maarifi, dipdiri ve sağlamdır. Türk hocası, seve seve ve isteye isteye mesleki, vatani vazifesini yapmaktadır Türk talebesi, hür ve şahsiyetlerinin inkişafına müsaid bir inzıbat havası içerisinde «dikkatli ve terbiyeli» çalışmaktadır. Türk maarifinin daha kuvvetliye, daha mükemmele doğru gittiğini anlamak için şu anda, sıralarına oturup çalışmakta olan yüz binlerce Türk evlâdının teşkil ettiği muhteşem ve göğüs kabartan manzarayı düşünmek, kâfidir sanırım.»

Ali Rana Tarhanın cevabı

Maarif Vekilini müteakıb kürsüye gelen sual sahibi Ali Rana Tarhan «İstanbul» şu beyanatta bulunmuştur:

«— Muhterem Maarif Vekilimiz suallin üç noktasını tenvir buyurdular. Kendilerine arzı teşekkür ederim. Mekteblerde erken derse başlanmasına şahsan ben de taraftarım. Öğleden sonra saat 16 ya kadar talebenin mektebde bulunmasını çok görenlerden de değilim. Öğleden sonra bir buçuk saat müzakereye tahsis edilmiştir. İleride hocaların adedi müsaid olunca bu müzakere saatlerinin tatbikat dersleri saatlerine tahvil edilmesi de faydalı olabilecektir.

İkinci nokta hakkında verdikleri izahlardan anlaşılıyor ki bazı mekteb kitablarında bazı yanlışlıklar mevcuddur ve bu yanlışlıkların tashihi için tedbirler alınmıştır. Yalnız mevcud olan yanlışlıklardan dolayı mes'ul ve muatab tutulması icab edenler varsa muhterem Maarif Vekilinin bunlara müsamaha buyurmıyacaklarından eminim. Bu yanlışları tashih edilip tashihli kitablar tevzi edilinceye kadar talebenin ellerinde bulunan kitabların yanlışları Vekâlet tarafından sahife ve satırları tasrih edilerek temin edilmek suretile talebeye sınıfta hocalarının önünde mevcud yanlışların tashih ettirilmesi zaruridir.

Bu yanlışların içinde müellifi olan hocanın dersine kifayetsizliğini gösteren neviden bahis buyurmadılar. Bahis buyurmadıklarından dolayı ben de böyle bir vaziyetin mevcud olmadığı neticesine varıyorum.

Programlardaki istikrar meselesine gelince:

Hakikî ihtiyacların icab ettirdiği değişiklikleri programlarda yapmak zarurdir. Bu takdirde lâzım olan, ders senesinden evvel yeni kitabların bulundurulması, hocaların sınıflar açılır açılmaz tereddüdsüz tedrisata başlayabilmesini ve yeni derslerin de talebenin eskiden öğrenmiş oldukları insicamı kaybettirmiyecek surette verilmesinden ibaret olması lâzım gelecektir.»

Bu müzakereyi müteakıb ruznameye geçilerek Büyük Millet Meclisinin 1939 yılı eylûl hesabı hakkındaki mazbata okunarak tasvib olunmuş ve Türkiye - Estonya ticaret ve klering anlaşmasına müzeyyel listede değişiklik yapılmasına mütedair protokolun tasdikına aid kanunun birinci müzakeresi yapılmıştır.

Büyük Millet Meclisi cuma günü toplanacaktır.

Ressam Ali Cemal öldü

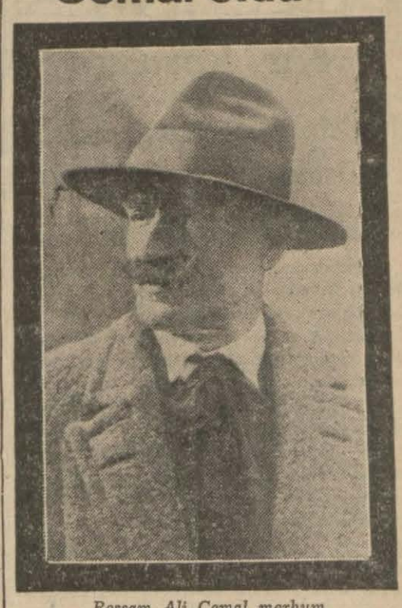

Ressam Ali Cemal merhum

Senelerce Türk gazetelerinde çalışmış, denize ve askerliğe aid kıymetli resimleri ve tablolarile büyük bir şöhret kazanmış olan ressam Ali Cemalin, Mersinde vefat ettiğini teessürle haber aldık. Ali Cemal, bahriyeden yetişmiş, sonra kara ordusu hizmetinde çalışmış ve nihayet tekaüd olduktan sonra, matbuata intisab etmiş, çizgilerinin kuvveti itibarile en kıymetli ressamlarımızdan biri idi. Onun Umumî Harbde ve Mütarekede, gazete sütunlarında çıkan resimleri, ayrıca gene bu mevzuda yaptığı büyük yağlıboya tablolar, hep orduya aid güzel, dasitanî eserlerdi. Çanakkalede, ilk ihrac günü 19 uncu fırkanın Ebedî Şefin kumandasında Arıburnunda yaptığı hücumu tasvir eden tablosu bir şaheserdir. Ne yazık ki renkli kartpostalları basılmak üzere Viyana - ya gönderilmiş olan bu tablo, Mütareke karışıklıkları arasında orada kalmış ve galiba kaybolmuştur.

Ali Cemalin deniz muharebelerini tasvir eden krokileri ve tabloları da çok güzeldir. Eserleri arasında Dobruca'da yaralı bir Rumen neferine bir Türk süvarisinin su verişini tasvir eden «Civanmerd Mehmedcik» tablosu, Cumhuriyet idarehanesinde bulunan İstiklâl Harbinde, Dumlupınar zaferile neticelenen Başkumandan meydan muharebesinde «Kızıltaş deresinde Türk süvarisi» tablosu, geçen sene yaptığı Atatürkün Türk Mareşalı kıyafetinde tabii cesametteki tablosu vardır. 1923 ten 1932 ye kadar «Cumhuriyet» te de çalışmış olan merhum Cemalin kederli ailesine taziyetlerimizi sunarız.

İngiliz Bahriye Nazırı Çurçil'in beyanatı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

İngiliz bahriyesinde halen müdataa için teslih edilmiş 1000 ticaret vapuru mevcuddur ve bu miktar pek yakında 2000 olacaktır. Kafile ile seyahat usulü muntazam bir şekilde işlemekte ve Alman denizaltıları bitaraf gemilere taarruzu, İngiliz gemilerine taarruzdan daha kolay bulmaktadırlar.»

Churchill bitaraf zayiatı nispetinin İngilizlerinkinden yüksek olduğunu kaydetmiş ve Almanyanın müracaat ettiği usulleri şiddetle tekbih eylemiştir.

Nazır sözlerine şu suretle devam etmiştir:

«— Alman ihracatı üzerine konulan ambargo tesirini göstermiştir. İhrac edilecek mallar Alman rıhtım ve antrepolarında yığılıp kalmaktadır. İngiliz bahriyesi 340 bin ton kayıp, buna mukabil 280 bin ton zapt veya inşa etmiştir. Yani safi zayiatı 60 bin tondur.»

Churchill bahriye parolasının şu olduğunu hatırlatmıştır: «Azmedelim ve korkmayalım.»

Venedik - Berlin hattındaki feci tayyare kazası

Roma, 6 (a.a.) Venedik - Berlin hattında vukua gelen tayyare kazasına fırtınanın ve tayyareyi ağırlaştırarak Heisenstein yakınında arızalı bir toprağa zarurî olarak inmesini mecburî kılan kesif buz tabakasının sebebiyet vermiş olduğu tasrih edilmektedir. 4 kişiden mürekkeb olan İtalyan mürettebat ile 7 yolcu yaralanmışlardır. 4 yolcu telef olmuş, 2 yolcu da sağ ve salim kurtulmuştur.

Holanda su bendleri çok işe yarayacak

Amsterdam 6 (a.a.) — Holanda ordusu tarafından yapılan tecrübeler, su hattının her türlü taarruza karşı en iyi bir müdafaa teşkil ettiğini ispat etmiştir.

Ordu, tanklarla ve motörlü parçalarla tecrübeler yaptıktan sonra bugün ipomobil bataryalarla tecrübe yapmıştır.

Gerek su altında gizlenen kanalların, gerekse çamurlu toprağın arzettiği müşkülât geçilmez engeller şeklinde tebarüz etmiştir. Atlar zorlukla kurtarılmış, top arabaları çamurlara saplanmıştır.

SPOR

Kır koşusu

Mektebliler arasındaki müsabakanın birincisi pazara yapılıyor

Mektebler arasında tertib edilen senelik kır koşuları muhtelif mesafelerde beş koşu olarak yapılacaktır.

Hazırlık müsabakaları olarak ayrılan dört koşunun mesafelerile tarihleri şöyle tespit edilmiştir.

1 — 2000 metre: 10/12/939 Şişli, Hürriyetiebediye arası.

2 — 2500 metre: 24/12/939.

3 — 2000 metre: 18/2/940.

4 — 3000 metre: 3/3/940 (mektebler birinciliği müsabakası).

5 — 20,000 metre: 17/3/940 (bayrak yarışı).

Hazırlık müsabakalarına her mekteb asgarî 10 atletle iştirak etmeğe mecburdur. Bu yarışlarda ferdî tasnif yapılacak, hangi mektebin müsabakayı bitiren atlet sayısı çoksa birincilik almış olacaktır.

20 kilometrelik bayrak yarışındaki mesafe, her mektebden iştirak edecek 40 atlete taksim edilecek her atlet asgarî 200, azamî 1000 metrelik bir mesafe koşacaktır.

9000 metrelik birincilik müsabakası - na ise, her mekteb on beş kişilik takım - larla iştirak edecek, ilk on atlet puvana dahil olacaktır.

Pazar günü yapılacak birinci müsabakada atletler Şişlideki 42 nci ilkmektebde toplanacaklar ve müsabaka oradan tam saat onda başlayacaktır.

Bu hafta yapılacak mekteb maçları

Taksim stadı: Ticaret - Yüce Ülkü, Darüşşafaka - Hayriye.

Şeref stadı: Kabataş - İstiklâl, Haydarpaşa - Şişli Terakki.

Mektebler arasında yapılacak erkek voleybol maçlarının Beyoğlu Halkevi salonunda, kızlar ise Kız Muallim mektebi salonunda yapılmasına karar verilmiştir.

Voleybol maçları cumartesi günü oynanacak, ayni gün futbol maçı olanların vaziyetleri gözönünde tutulduğundan fikistür ona göre tanzim edilmiştir. Her hafta dört maç yapılacaktır.

Yugoslavya takımı bu sabah geliyor

13, 16 ve 17 kânunuevvel tarihlerin - de şehrimizde üç maç yapacak olan Yugoslavya takımının maçlarının idaresini İstanbul Futbol Ajanlığı üzerine almış - tır.

Kânunuevvel sonile, kânunusaninin birinde İstanbul muhtelitlerile üç maç yapacak olan Ferensi Varuş Macar takımına karşı çıkacak muhtelitlerin, Yugoslavya maçlarında tecrübe edilmesi dü - şünülmektedir.

İstanbul Futbol Ajanlığı her iki maç için bir program hazırlayacaktır.

Yugoslavya takımı bu sabah şehrimize gelecek, akşama Ankaraya gidecektir.

Bursada sokak koşusu

Bursa (Hususî) — Bölgemiz tarafından tertib edilen sokak koşularının birincisi bu hafta Muradiye polis karakolundan başlanarak Sedbaşı karakolu ö - nünde bitirilmiştir. Bu koşuya 17 atlet iştirak etmiştir. Müsabakayı müteakib sporculara Halkevinde bir çay verilmiştir. Koşuda birinciliği 11 dakika 3 saniyede Merinostan Mustafa Kocaer, ikinciliği Merinostan Harun, üçüncülüğü de Akından Bahaeddin kazanmışlardır.

Kupa maçları

İstanbul Futbol Ajanlığından:

1 — Aralarında bir kupa maçı tertib olunan Akın, Arnavudköy, Feriköy - Şişli, Halıcıoğlu, İstiklâl, Rumelihisar ve Yeni - şehir Doğu kulüblerinin bu müsabakalara iştirak ettirecekleri idmancıların 18 er kişilik ikişer nüsha resimli listelerini en nihayet 8/12/1939 tarihine musadif cuma günü akşamına kadar ajanlığımıza tevdi etmeleri, aksi takdirde müsabakalara iştirak ettirilmiyecekleri ehemmiyetle tebliğ olunur.

2 — Aşağıda adları, soy adları, bölge sicil sayılarile kulübleri yazılı idmancılara iştirak ettikleri müsabakalardaki sulihareketlerinden dolayı hizalarında yazılı müddetler için Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğünce müsabaka boykotu cezası verilmiş - tir.

Hizalarında yazılı tarihlerden itibaren kulüblerinin ve hakemlerin bu futbolcuları ceza müddeti içinde müsabakalara iştirak ettirmemeleri tebliğ olunur.

Hilâl kulübünden 969 Halûk Sapmaz 1/12/1939 tarihinden itibaren 2 ay.

Altınordu kulübünden 958 Ragıb Törün 1/12/1939 tarihinden itibaren 3 ay.

Altınordu kulübünden 1788 Ömer Şen - yüzer 1/12/1939 tarihinden itibaren 4 ay.

Galata Gencler kulübünden 468 Muammer Cindemir 1/12/939 tarihinden itibaren 3 ay.

Galata Gencler kulübünden 952 Şerefeddin Erdal 1/12/1939 tarihinden itibaren 1 ay.

Türkçe kurları

Eminönü Halkevinden:

Mekteb çağı dışındaki yurddaşlara türkçe okumak yazmak öğretmek için açılacağını evvelce ilân ettiğimiz (türkçe) kursları 8 birincikânun 939 cuma günü akşamı saat 20 de Cağaloğlundaki binamız ders - hanesinde başlıyacaktır. Kayıdlarını yaptırmış olanlarla yeniden kaydolunacakların vaktinde dershanede bulunmaları rica olunur.

Borsa kotonuna alınan tahviller

Borsa ve Osmanlı Bankası Komiserliğinden:

% 7 faizli 1934 senesi Sıvas - Erzurum demiryolu istikrazı tahvillerinin 4,500,000 liralık altıncı tertibi 6/12/1939 tarihinden itibaren Borsa kotuna ithal edilmiştir.

RADYO

Bu akşamki program

TÜRKİYE RADYODİFÜZYON POSTALARI

Dalga uzunluğu:

Türkiye Radyosu 1648 m. 182 Kc/s. 120 Kw.
Ankara » T. A. P. 31.70 m. 9465 Kc/s. 20 Kw.

12,30 program ve memleket saat ayarı - 12,35 ajans ve meteoroloji haberleri - 12,50 Türk müziği: Halk türküleri. Okuyanlar: Sadi Hoşses, Melek Tokgöz. Refakat eden: Sadi Yaver Ataman - 13,30 konuşma (kadın saati) - 13,45-14 müzik (hafif müzik - Pl.) - 18 program - 18,05 memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri - 18,25 müzik (radyo caz orkestrası) - 19 konuşma - 19,15 Türk müziği. Çalanlar: Vecihe, Cevdet Çağla, Kemal Niyazi Seyhun, İz - zeddin Ökte. A — Okuyan: Semahat Öz - denses. 1 - Hicazkâr peşrevi. - 2 - Lem'i: Hicazkâr şarkı (Son aşkımı canlandıran tatlı emelsin). 3 - Arif Bey: Suzinak şarkı (Çekme elemi derdini bu dehri fenanın). 4- Arif Bey: Suzinak şarkı (Papusuna ermek üzere ey yâr). 5 - Raif Bey: Karcığar şarkı (Gülüver sevdiğim). 6 - Karcığar sazsemaisi. B — Okuyan Necmi Rıza Ahıskan. 1 - Kemal Niyazi Seyhun: Kemençe taksimi. 2 - Zekâi Dede: Hüzzam şarkı (Ey hüsnü-cemal). 3 - Tatyos: Hüzzam şarkı (Suyi Kâathanede mecnun misal bekledim). 4 - Faiz Kapancı: Hüzzam şarkı (Büklüm büklüm sırma saçın Emine). 5 - Arif Bey: Muhayyer şarkı (Ey ateşi gam bağrımı yak, kanlı kebab et). C — Okuyan: Mefharet Sağnak. 1 - Lâtif Ağa: Hicaz şarkı (Niçin şeb taseher ben zarû zarım). 2 - Bedriye Hoşgör: Hicaz şarkı (Mümteziç aşkınla). 3 - Sel. Pınar: Hicaz şarkı (Leylâ gibi hıçkırsa). 4 - Halk türküsü (Karanfil oylum oylum). 5 - Hicaz longa - 20,15 konuşma (Biblioğrafya saati) - 20,30 Türk müziği (fasıl heyeti) - 21,15 müzik (küçük orkestra - Şef: Necib Aşkın) - 22 memleket saat ayarı, ajans haberleri; ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukud borsası (fiat) - 22,20 müzik (küçük orkestra- yukarıdaki programın devamı) - 22,35 müzik (Haydn-Konserto Re Majör: Viyolonsel) (Pl.) - 23 müzik (cazband - Pl.) - 23,25-23,30 yarınki program ve kapanış.

Hukuk gecesi

Hukuk Fakültesi tarafından tertib edilen (Hukuk gecesi) 9 kânunuevvel cumartesi akşamı Tokatlıyan salonlarında verilecektir. Her sene olduğu gibi, bu yıl da hukuk gecesinin gayet güzel tertib edilmesine ve neş'eli olmasına çalışılmıştır.

TEŞEKKÜR

Gerek telgraf göndermek ve gerekse aziz ölümüzün cenazesine iştirak etmek lûtfunda bulunan ve bizleri teselli nezaketini ibraz buyuran zevata ayrı ayrı teşekkür etmeğe teessürümüz mâni oldu - ğundan, şükranlarımızın iblâğına muhterem gazetenizin delâlet buyurmasını rica ederiz.

Uzer ailesi

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinden:

1 — 316 - 335 (dahil) doğumlu sağlam ve sakat islâm piyadelerden, her ne sebeble olursa olsun bugüne kadar askerliğini (muvazzaflık hizmetini) yapmamış olanlarla hava tebdili olanlardan hava tebdili müddeti dolup da henüz sevkedilmemiş olanların hüviyet cüzdanlarile derhal şubeye gelmeleri.

2 — Bunlardan haricde bulunanların da bulundukları yerin askerlik şubelerine müracaatleri tekrar ilân olunur.

İktısadî Yürüyüş

Bugün çıktı

Tüccarın, esnafın, zürraın, fabrikatorun ve iktısadla alâkadar herkesin mecmuası...

Muhiddin Birgen, profesör Şükrü Baban, profesör Hirş ve daha bir çok maruf zevatın makaleleri, esnaf sahifeleri, günün mühim iktısadî meseleleri, en son piyasa haberleri ve saire, üç renkli bir kapak içerisinde 28 sahife 20 kuruş..

Siz de bugün bir:

İktısadî Yürüyüş alınız.

YENİ ESERLER

Elektrikçiliğe aid kitablar

Yüksek elektrik mühendisi Hasan Halet tarafından elektrik santarallarında çalışan teknik müstahdemin, mesleklerinde tesadüf edecekleri arızaları ne suretle bertaraf edeceklerini izah etmek üzere «Elektrik Santralları Serisi» namı altında herbiri ayrı bir bahsi ihtiva eden kitablar neşrine başlanmıştır. Şimdiye kadar Dizel motörlerinin kabul tercübeleri, Alternatörde çıkan arızalar ve bu arızaların izalesi çareleri, Buhar kazanında boruların sızmasının sebebleri ve sızıntıların defi çareleri isimli üç kitab çıkmıştır. Tavsiye ederiz.

ŞEHZADEBAŞI
TURAN TİYATROSU

Bu akşamdan itibaren iki büyük filim birden: Aşk ve Şöhret, Harri Bor, Dağ kahramanı, matineler saat on birden itibaren bayanlar her yer 10 kuruş

Halk Opereti

Eski Çağlıyanda saat 21 de Zozo Dalmas'la (HALİME)

Büyük şark opereti Müzik: Sakalaridis

AMASYADA

Cemaleddin Kitabevi

Cumhuriyet Gazetesinin ve bütün mekteb kitabları. kırtasiye ve mecmuaların tevzi yeridir.

Kadının en nazik, en tehlikeli zamanı hangisidir bilirmisiniz ?

AŞKTAN SONRA ... dır.

ROMAN

Yazan : EFZAYIŞ SUAD

Satış yeri : İKBAL KİTABEVİ, Fi : 100 krş.

Devlet Demiryolları İşletme U. Müdürlüğünden:

Muhammen bedeli 4440 lira olan 8 kalemden ibaret ve 49000 aded muhtelif cins ve eb'adda lâmba şişeleri 12/12/1939 salı günü saat (11) on birde Haydarpaşada Gar binası dahilindeki Komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 333 liralık muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme saatine kadar Komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler Komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (9732)

Muhammen bedeli 1086 lira 40 kuruş olan muhtelif eb'adda 190 aded vagon basamakları için lâstik levha 22/12/1939 cuma günü saat (10,30) on buçukta Haydarpaşada gar binası dahilindeki Komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 81 lira 48 kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesikalarla birlikte eksiltme günü saatine kadar Komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler Komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (10114)

İstanbul Belediyesi İlânları

İlk teminat	Muhammen bedeli	
421,50	5620,00	Darülâçeze yıllık ihtiyacı için alınacak 9000 kilo sabun ve 4000 kilo zeytinyağı.
407,66	5435,50	Kıymetli evrakın tab ve tecdidinde kullanılacak kâğıd, mürekkeb vesairenin alınması.
81,00	1080,00	İtfaiye Müdürlüğüne alınacak bir aded komple projektör.
58,81	784,12	Binalar için alınacak 7650 aded saç üzerine kabartma numara plâkaları imalâtı.
200,63	2675,00	Bahçeler Müdürlüğü için alınacak saksılar.

İlk teminat miktarlarile tahmin bedelleri yukarıda yazılı işler ayrı ayrı açık eksiltmiye konulmuştur. İhale 13/12/939 çarşamba günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Şartnameler Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları ve iş icabına göre alınacak ehliyet vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (9870)

İstanbul Levazım Amirliği Satınalma Komisyonu ilânları

Rumeli ciheti		Anadolu ciheti	
Kilo			
84,500	»	35,000	Ispanak
39,000	»	18,000	Lâhana
92,000	»	38,000	Pırasa
9,200	»	1,700	Havuç
11,000	»	3,500	Kereviz
18,700	demet	10,000	Maydanoz

Yukarıda cins ve miktarı yazılı 6 kalem sebzenin 8/12/939 cuma günü saat 13,30 da Tophanede Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda pazarlıkla eksiltmesi yapılacaktır. Rumeli cihetinin ilk teminatı 737 lira, Anadolu cihetinin ilk teminatı 298 lira 74 kuruştur. Hepsi birden ihale edilebileceği gibi Anadolu ciheti ayrı ve Rumeli ciheti ayrı ihale edilebilir. Şartnamesi komisyonda görülür. İsteklilerin kanunî vesikalarla beraber belli saatte komisyona gelmeleri. (455) (10001)

500 kilo benzin alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 8/12/939 cuma günü saat 15 te Tophanede Levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin belli saatte komisyona gelmeleri. (469) (10084)

Aded	
500,000	Mat kaput düğmesi
1,000,000	» caket büyük düğmesi
400,000	» » küçük düğmesi

Yukarıda miktarı yazılı mat düğmeler 8/12/939 cuma günü saat 14 te Tophanede Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda pazarlıkla alınacaktır. Hepsinin tahmin bedeli 9360 lira, ilk teminatı 702 liradır. Şartname ve nümunesi komisyonda görülür. İsteklilerin belli gün ve saatte kanunî vesikalarile komisyona gelmeleri. (450) (9974)

Dört bin aded bakır kapaklı bakraç alınacaktır. Avrupa bakırından tercihan olacağı gibi bakraçlar Samatya bakırından ve eski yeni imalât kırpıntılarından yapılabilir. Pazarlıkla eksiltmesi 12/12/939 salı günü saat 15,30 da Tophanede İstanbul Levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli yirmi bin dört yüz seksen lira, ilk teminatı 1536 liradır. Şartname ve nümunesi komisyonda görülür. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber belli saatte komisyona gelmeleri. (473) (10107)

Tophanede 2 No. lı dikim evinin yeniden yapılacak elektrik tesisatı 22/12/939 cuma günü saat 15,30 da Tophanede Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda kapalı zarfla eksiltmesi yapılacaktır. Kesif bedeli 11,948 lira, ilk teminatı 896 lira 10 kurustur. Kesif ve plânları komisyonda görülür. İsteklilerin birinci sınıf elektrik mühendis ehliyet vesikası ve on bin liradan yukarı elektrik tesisatı yaptıklarına dair vesikalarile beraber teklif mektublarını eksiltme saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. (471) 10112

500 kilo tartar 2 aded baskül alınacaktır. (Hes) marka bulunmadığı takdirde başka marka olabilir. Pazarlıkla eksiltmesi 8//12/939 cuma günü saat 11 de Tophanede Levazım Âmirliği Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin kat'î teminatlarile belli saatte komisyona gelmeleri. (459) (10040)

32 ton sade yağı alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 8/12/939 cuma günü saat 15,30 da Tophanede İst. Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli beher kilosu 110 kuruştur. İlk teminatı 2640 liradır. Şartnamesi komisyonda görülür. İsteklilerin kanunî vesikalarile belli saatte komisyona gelmeleri. (452) (9975)

300,700 aded limon alınacaktır. Kapalı zarfla eksiltmesi 22/12/939 cuma günü saat 15 te Tophanede Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Hepsinin tahmin bedeli 6014 liradır. Rumeli cihetine aid ilk teminatı 330 lira 75 kuruş, Anadolu cihetine aid ilk teminatı 120 lira 30 kuruştur. Şartnamesi komisyonda görülür. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber teklif mektublarını eksiltme saatinden bir saat evveline kadar komisyona vermeleri. (472) (10111)

4000 çift kar gözlüğü alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 8/12/939 cuma günü saat 15 te Tophanede Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 1600 lira, ilk teminatı 120 liradır. Şartname ve nümunesi komisyonda görülür. İsteklilerin kanunî vesikalarile belli saatte komisyona gelmeleri. (447) (9976)

4000 çift kar eldiveni alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 8/12/939 cuma günü saat 14,30 da Tophanede İst. Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 6000 lira, ilk teminatı 450 liradır. Şartname ve nümunesi komisyonda görülür. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber belli saatte komisyona gelmeleri. (448) (9973)

44,300 çift yün çorab alınacaktır. Kapalı zarfla eksiltmesi 25/12/939 pazartesi günü saat 15 te Tophanede İstanbul Levazım âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli yirmi iki bin yüz elli lira, ilk teminatı bin altı yüz altmış bir lira yirmi beş kuruştur. Şartnamesi ve nümunesi komisyonda görülür. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber teklif mektublarını ihale saatinden bir saat evveline kadar komisyona vermeleri. (458) (10069)

25,000 metre telâ alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 11/12/939 pazartesi günü saat 14 te Tophanede Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin nümunelerile beraber ve teminatlarile belli saatte komisyona gelmeleri. (474) (10109)

Yedek Subay okulu çamaşırhanesindeki 1021 No. lı istim kazanı tamir ettirilecektir. Pazarlıkla eksiltmesi 12/12/939 salı günü saat 15 te Tophanede Levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Keşif bedeli 199 lira 24 kuruştur. Kat'î teminatı 30 liradır. Keşfi komisyonda görülür. İsteklilerin Yedek Subay okuluna müracaatle tamir edilecek kazanı görmeleri ve belli saatte komisyona gelmeleri. (475) (10106)

Aile mutfağı

Doktor nezaretinde rejim yemeği veya alaturka ve alafranga yemek yapıyoruz. Her övün dört tabak, bir ayda iki övün 14 ve bir övün 8 liradır. Haftada iki tatlı da verilir.

Beyoğlu, Sakızağacı caddesi No. 31

İLÂN

Galata Hanönü iskelesine mensub 4994 numaralı sandalım 5/12/939 saat 20,30 da iskeleden kaybolduğundan her kim tarafından bana teslim edilecek olursa kendisini memnun edeceğimi ilân eylerim.

Galata Hanönü İskelesinde sandalcı İsmail Ekşi

DOKTOR

ORHAN TOROS

Kulak, boğaz, burun mütehassısı

Taksim Geyik Apart. Tel. 40070

AKBABA

Bugünkü Sayısında :

MAYIN HARBİ!

23 karikatür, 19 fıkra, 6 hikâye, 1 şiir, 1 makale, 1 portre ve çok eğlenceli bir müsabaka

En meşhur imzalar

Satılık Çam Tomruğu

Devlet Orman İşletmesi Somdöken Revir Âmirliğinden :

1 — Somdöken Orman İşletmesinin Beylikahır ve Alpuköy istasyonlarına «13» er kilometre mesafede bulunan Bozan köyü deposundaki istifte mevcud «1139» adede muadil «611,384» metre mikâb, gayri mamul çam toğmruğu açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Tomrukların baş kesme payları mevcud ve kabukları soyulmuş olup hacimleri kabuksuz orta kuturlarile bütün boyları üzerinden hesablanmıştır.

3 — Tomruklara aid satış şartnamesi Ankarada Orman Umum Müdürlüğünde, Ankara ve İstanbul Orman Çevirge Müdürlüklerile Eskişehirde Somdöken Revir Âmirliğinde görülebilir.

4 — Tomrukların beher metre mikâb gayrimamulün muhammen bedeli «14» lira «45» kuruştur.

5 — İsteklilerin «662» lira «59» kuruş muvakkat teminat akçesile 15/12/939 cuma günü saat «15» te Eskişehir Somdöken Revir Âmirliğine müracaatleri. (10118)

İstanbul Levazım Âmirliğinden verilen haricî askeri kıtaatı ilânları

Aşağıda yazılı odunların kapalı zarf usulile eksiltmesi 25/12/939 pazartesi günü hizalarında yazılı saatlerde Edirne Süloğlunda Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin kanunî vesikalarile birlikte ihale saatinden bir saat evveline kadar Komisyona teklif mektublarını vermiş olmalıdırlar. Şartname ve evsafları Komisyonda görülür.

Mevkileri	Miktarı Ton	Tutarı Lira	İlk teminatı Lira	İhale saati
Süloğlu	945	16,538	1240	10
Yağcılar	778	13,615	1021	11
Hacıdanışmend	778	13,615	1021	14
Hasköy	720	12,600	945	15
Yukarıda yazılı 4 mevkiye	624	10,920	819	16

600 ton arpaya teklif edilen fiat pahalı görüldüğünden yeniden münakasaya konulmuştur. Tahmin fiatı 30,000 lira olup ilk teminatı 2250 liradır. Eksiltmesi 8/12/939 cuma günü saat 10 da Sarıkamışta askerî satınalma komisyonunda kapalı zarfla yapılacaktır.

Zarflar muayyen saatten bir saat evvel komisyona verilmiş olacaktır. Şartname ve evsafları kolordunun tekmil garnizonlarında görülür. (830) (9652)

Keşif cetveli ve şartnamesi mucibince 7 tavla inşa ettirilecektir. Pazarlığı 15/12/939 cuma günü saat 15 te yapılacaktır. Muhammen bedeli 23,129 lira 56 kuruştur. Teminatı 3470 liradır. Keşif cetveli şartnamesi ve plânı inşaat şubesinde bedeli mukabilinde verilir. İsteklilerin teminat makbuz veya mektublarile kanunda yazılı vesikalarile ve ihale gününden 8 gün evveline kadar Vilâyet Nafıa Fen Md. den alacakları vesikalarile beraber belli gün ve saatte Edirnede Müşiriyet dairesindeki satınalma komisyonuna gelmeleri. (917) (10108)

İzmir müstahkem mevki merkez birliklerinin 50,000 kilo sadeyağı ihtiyacı kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur. İhalesi 22/12/939 cuma günü saat 15 te İzmir Levazım âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin edilen tutarı 49,000 liradır. Teminatı muvakkate akçesi 3675 liradır. Şartnamesi her gün komisyonda görülebilir. İstekliler Ticaret Odasında kayıdlı olduklarına dair vesika göstermek mecburiyetindedirler. Eksiltmeye iştirak edecekler 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde ve şartnamesinde yazılı vesikalarile birlikte ihale saatinden evvel komisyona müracaatleri. (916) (10110)

Beherine tahmin edilen fiatı 398 lira olan 829 baş top koşumu beygiri müteahhid nam ve hesabına 24/1/940 çarşamba günü saat 15 te açık eksiltme suretile Ankarada M. M. Vekâleti Satınalma komisyonunda alınacaktır. İsteklilerin mezkûr tarihte 17,747 lira 10 kuruşluk ilk teminatlarile birlikte Ankarada M. M. Vekâleti Satınalma komisyonunda bulunmaları. Şartnamesi 16 lira 50 kuruşa komisyondan alınır. (914) (10094)

Beher adedine tahmin edilen fiatı 110 kuruş olan 10,000 - 25,000 aded tımar fırçası kapalı zarf usulile münakasaya konmuştur. İhalesi 23/12/939 cumartesi günü saat 11 dedir. İlk teminatı 2062 lira 50 kuruştur. Evsaf ve şartnamesi 138 kuruşa komisyondan alınır. İsteklilerin kanunun emrettiği belgelerile ihale saatinden bir saat evveline kadar Ankarada M. M. Vekâleti Satınalma komisyonuna gelmeleri. (913) (10095)

56,000 kilo sığır eti veya keçi, koyun eti kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur. Hangisi ucuz olursa o cins et ihale edilecektir. Bu üç cins ete her talib tarafından bir zarf içinde olmak üzere her üçünde ayrı ayrı fiat teklif edebilir. İhalesi 14/12/939 perşembe günü saat 15 te Aydında Askerî Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Muhammen bedelleri sığır eti 12,880, keçi eti 12,880, koyun eti 22,400 liradır. Sığır veya keçi etinin ilk teminatı 966 lira, koyun etinin 1680 liradır. Şartnamesi Aydında ve Kuşadasında Askerî Satınalma Komisyonlarında görülür. Taliblerin teklif mektublarını kanunî vesikalarile birlikte ihale saatinden bir saat evveline kadar makbuz mukabilinde Aydında Komisyona vermeleri. «865» «9812»

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğünden :

1 — Kurumumuzun erkek ve kız talebeleri için isim, miktar ve muhammen bedeli ile muvakkat teminatı aşağıda yazılı dört kalem elbise 22/12/939 cuma günü saat 11 de Rektörlük binasında müteşekkil Komisyon tarafından kapalı zarf usulile ihale olunacaktır.

2 — Eksiltmiye girmek istiyenlerin muvakkat teminat ve teklif mektublarile kanunun tayin ettiği vesikaları ihale saatinden bir saat evveline kadar Komisyon Reisine vermeleri.

3 — Elbiselik kumaş ve malzeme nümunelerini görmek ve daha fazla izahat ve parasız şartname almak istiyenlerin Enstitü Daire Müdürlüğüne müracaatleri. «6222» (10097)

CİNSİ	Asgarî Takım	Azamî Takım	Muhammen Fi. T.L.	Tutarı T.L.		Teminatı T.L.
Erkek elbisesi	420 ilâ	470	32	15040	:	
Erkek paltosu	150 »	180	33	5940	:	
Tayyör	33 »	40	27	1080	:	1685
Manto	12 »	15	27	405	:	

M. M. V. Harita Genel Direktörlüğünden

1 — Harita Genel Direktörlüğü Kartoğraf şubesinin ihtiyacı için şubesinde mevcud nümuneleri gibi 100 aded Ofset çinko levhası, 10,000 aded porselen bilya, 5 tüp band çimento, 25 metre Ofset kauçuğu, 75 metre su fanilâsı, 75 metre kadife su fanilâsı pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Pazarlık 7 birincikânun 939 perşembe günü saat 15,30 da Cebecide Genel Direktörlük binasında Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

3 — 6 kalem malzemenin muhammen tutar bedeli (1636) lira (25) kuruştur.

4 — Taliblerin yukarıda yazılı gün ve saatte teminatlarile Komisyona gelmeleri. (10012)

Zayi — İstanbul dördüncü şube müdürlüğünden aldığım 31/23116 sayılı ikamet vesikamı zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Polonya tebaasından Kostantin Gürünberg

Sahib ve Başmuharriri : Yunus Nadi
Umumî neşriyatı idare eden yazı işleri Müdürü: Hikmet Münif Ülgen

Cumhuriyet Matbaası

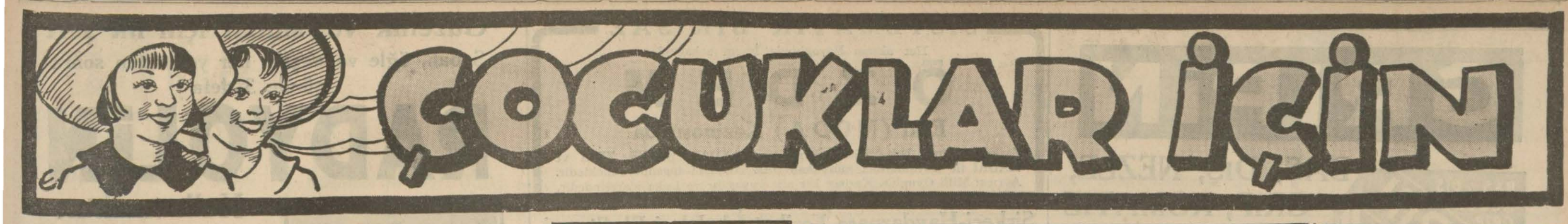

KISA HİKÂYE.

Sihirli top

Küçük Mecdinin geçenlerde doğumunun beşinci yıldönümüydü. Hısım akraba ve dostların getirdikleri hediyeler arasında bir de güzel top vardı. Ama, öyle top ki pek mükemmel birşey.. Büyük, hafif ve dayanıklı.. Hele renkleri öyle tatlı ki sormayın.. Pembe zemin üzerine mavi ve yaldızlı yıldızlar serpilmiş.. Enfes, harikulâde bir top!..

Mecdinin topta en ziyade hoşuna giden nokta şu idi: O kadar büyüktü ki iki kolunu bütün kuvvetile açtığı halde onu bir türlü kucaklayamıyordu.

Mecdi, iyi huylu, neş'eli bir çocuk olduğu için topile sevinc içerisinde oynamaya başlamıştı. Fakat yavrunun kendisinden üç yaş kadar büyük kız kardeşi Leman hiç de ona benzemiyordu. Huysuz ve yaramazdı. Arasıra annesinden, babasından azar işitir, en küçük bir arzusu yerine getirilmezse hırçınlaşır, tepinir, ağlardı.

Yalnız şunu da ilâve edelim ki Leman kalben hiç de fena bir kız değildi. Bilâkis çok hassas ve merhametli idi. Fakat ne yapalım ki, babasının dediği gibi «biraz kıskanc» dı. Onun için Mecdi, büyük bir gurur ve iftiharla yeni oyuncağını kucağında evde beş aşağı, beş yukarı dolaşırken Leman annesinin, babasının işitebileceği yüksek bir sesle:

— Dünyada ne insanlar var, diyordu, kıymetini hiç de takdir edemiyeceği böyle birşeyi küçücük bir çocuğun eline verip onunla oynamasına müsaade ediyorlar!..

Bu ukalâca nutuk tabiatile annesinin hoşuna gitmemişti. Kızına:

— Yavrum, dedi, sen hakikaten kıskanc bir mahluksun.. Halbuki ben şimdiye kadar sana kaç defa söyledim.. Dünyada bunun kadar fena bir huy yoktur. Mademki küçük kardeşinin bu güzel topun kıymetini bilip onunla oynamıyacağına kailsin.. Git birlikte oyna da ona yol göster!..

Leman sert, ayni zamanda ters bir tavırla:

— Hayır, diye cevab verdi, gidip ona minnet edeceğime yalnız oynamaya razıyım..

— Eğer nezaketle istiyecek olursan, belki bir müddet için sana yalnız başına oynamak için de topunu verir..

Heyhat, Lemanın o gün nazik davranmaya hiç de niyeti yoktu. Onun için Mecdiye topla nasıl oynanması lâzım geldiği hakkında verdiği ilk ders pek gürültülü geçti. Leman bağırıyor, Mecdi ağlıyordu. Binaenaleyh ortalığı yatıştırmak için annesinin tavassut etmesi icab etti. Buna rağmen kavga bitmedi. Topun sahibi hiddetli ve kıpkırmızı haykırıyordu:

— Vermem, dünyada sana topumu vermem, hain kız!

Ablası da ona şöyle cevab veriyordu:

— Maymun, sanki ben senin topunu istediğim zaman elinden alamam değil mi?

Mecdi bu tehdid karşısında büsbütün kudurmuş, ağlayıp tepinmeye koyulmuştu. Leman ona uzaktan dilini çıkarıyordu.

Eve dönen baba, bu mücadeleyi görünce kızını odalardan birine kapattı. Mecdinin de hafifçe kulağını çekti. Meselenin bu suretle hallolunup bittiğini sanıyorsanız, şaşarım size.. Lemanın kıskanclığı büsbütün artmış, Mecdinin de topa olan muhabbeti bir kat daha ziyadeleşmişti. Akşam yemekte, Mecdi topunu yanındaki iskemleye koydu ve gözünü bir dakika bile oradan ayırmadı. Gece yatarken de onu yatağına birlikte almayı ihmal etmedi. Saf çocuk, bu suretle onun kendisinden uzaklaştırılamıyacağını zannediyordu. Kız kardeşinin bu derece bir cesaret göstereceğini tahmin etmiyordu.

***

Ertesi sabah Mecdi derin bir uykuda sütlü rüyalar görürken meçhul bir el uzanıp topunu aldı ve onunla heyecanlı bir şekilde oynamaya başladı. Leman telâşla onu öyle bir kuvvetle salonun köşesine fırlatmıştı ki top küçük fakat kıymettar bir vazoya çarptı ve vazonun yere düşüp parçalanmasına sebebiyet verdi.

Leman, gürültünün kimsenin dikkatini celbetmediğine emin olunca hemen topu yerden aldı, usulca götürüp tekrar Mecdinin yatağının içerisine koydu.

Hizmetçi Mari ortalığı düzeltmek için salona girip de vazonun kırıklarile karşılaştığı zaman:

— İşte, dedi, gene şu uğursuz Sarmanın marifeti.. Ben hanımefendiye söylemiştim. Hınzır hayvan münasebetli münasebetsiz yerlerde dolaşıyor, bir gün bir ziyankârlık yapacak, demiştim.

Hanım geldi, o da bu işi Sarmanın

yaptığına kanaat getirdi. Mışıl mışıl uyumakta devam eden Mecdinin tabiatile olan bitenlerden kat'iyyen haberi yoktu. Leman için için gülüyor, adamakıllı bir azar işitmekten kurtulduğuna seviniyor, lâkin bir taraftan da vicdan azabı çekiyordu. Maamafih, boş yere itham olunan bir kedi, bir hayvandı. Onun için fazla endişeye düşmeğe lüzum yoktu.

Yaramaz kız, o gece ikinci bir tecrübeye daha girişti. Ortada kimse yoktu. Derken, birdenbire top elinden kaçtı, koridora yuvarlandı. Oradan da babasının çalışma odasına girdi. Leman yazı odasında da oyununa devam etti. Duvara durmadan fırlattığı top bir defa masanın üstüne düşünce bütün kâğıdlar birbirine karıştı.

Küçük kız bu sefer korktu. Bir daha topa dokunmamaya karar verdi; verdi ama, küçüklerin kendi kendilerine yaptıkları taahhüdler bazan pek uzun ömürlü olmaz.. Mecdi ertesi gün öğle uykusuna yattığı zaman Leman gene gizli gizli topla oynarken onu elinden kaçırdı. Top pencereden dışarıya fırlayarak eve gelen misafirlerden birinin başına düştü.

Leman bu defa hakikaten dehşet içine düşmüştü. Hemen annesini bulup kucağına iltica ederek:

— Bu top, dedi, muhakkak sihirli.. Bir daha onunla oynamak mı, tövbeler tövbesi!..

— Nereden anladın?

— Hani, onu gizlice aldım da oynadım zannetmeyin!.

— Peki uzaktan bakmakla onun bu meziyetinin farkına varılır mı?

— Varılmaz ama, bilmem.. Bana bu top çok acaib görünüyor..

— Çok tuhafsın kızım!

Hanımefendi, kızından izahat istedi mi, sanıyorsunuz.. Hayır.. Yalnız herşeyi anladığını gösterir manalı bir tebessümle güldü. Lemanın şimdiye kadar olan biteni bütün teferruatile anlatmasını bu suretle temin etti.

Kedi, vazo, kâğıdlar, misafir hanım hep birden Lemanın vicdanına hücum ederek orada müthiş bir azab doğurdular. Küçük kız iki gündür cereyan eden bütün hâdiseleri pıtır pıtır anlattı. O zaman annesi hâkimane fakat ayni zamanda sakinane bir sesle:

— Kızım, dedi, top zannettiğin gibi sihirli değildir. Bilâkis onun böyle kazalara sebebiyet vermesi senin telâşın ve kıskanclığın neticesidir. Büyüklerini dinlemiyen çocukların başına daima böyle fena akıbetler gelir. Herhalde bunun sana bir ibret dersi olacağını ümid ederim.

Leman bunun üzerine gidip misafirden, babasından ve bilhassa küçük kardeşinden af diledi.. Hiçbir şeyden haberi olmıyan Mecdi şaşıyor:

— Sahi, diyordu, benim topum hakikaten sihirli galiba.. Lemanı iki gün içinde uslandırdı, diyar ve paytak paytak yürüyerek iki tarafa başını sallıyordu.

Çocuk portreleri

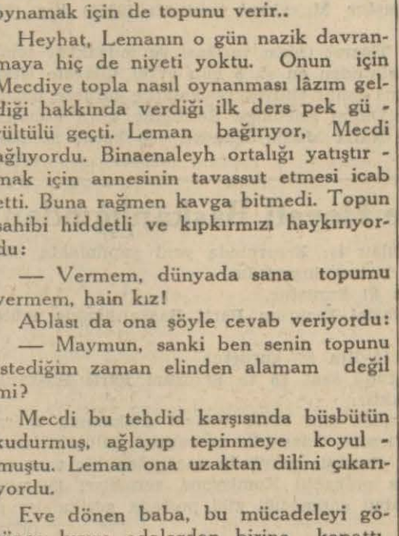

Gülümser Gündem

FAYDALI BİLGİLER

Panama kanalının 25 inci yıldönümü

Atlas Okyanusile Büyük Okyanusu birbirine birleştiren ve orta Amerikada açılan Panama kanalının küşad resmi 1914 te yapılmıştı. Demek insan emeğile vücude getirilmiş olan bu boğaz tesisinin yirmi beşinci yıldönümünü idrak etmektedir. Bu kanal mevcud olmazdan evvel iki Okyanusun birinden diğerine gidecek gemiler tâ cenubî Amerikadaki Horn burnundan dolaşmak ve binlerce millik mesafeyi boş yere katetmek mecburiyetinde idiler.

Panama kanalını açmak teşebbüsüne ilk defa girişen Süveyş kanalını açmış olan Fransız mühendisi Ferdinand de Lesseps idi. Fakat 1881 de başlayan bu teşebbüsü Fransızlar başaramadılar. Birleşik Amerika devleti bu işi Fransızlardan satın aldı ve ayrıca 100 milyon dolar sarfederek kanalı vücude getirdiği gibi kanalın etrafındaki 16 kilometre genişliğindeki araziyi de Panama hükûmetinden satın aldı.

Kanalın uzunluğu 81 kilometredir. Arazi Süveyş kanalına benzemez. Düz değil, dağlıktır. Sonra Süveyşte Akdenizle Kızıldenizin seviyesi yekdiğerinin ayni olduğu halde Panamada bir Okyanustan ötekine geçmek için evvelâ 26 metre yükseğe bir sıra kapalı sedler arasındaki havuzlardan geçirilerek çıkarılır ve öbür uçta gene sedlerden indirilir. Çünkü ortada kendisinin vücudünden istifade edilen göl bu yükseklıktedir. Gemiler, kenarda yürüyen lokomotiflerle çekilerek yukarıya çıkarılır. Her gemi ancak sekiz saatte kanalın bir ucundan öbür ucuna geçer. Bu kanalın Birleşik Amerika Cumhuriyetleri için askerî bakımdan da çok ehemmiyeti vardır. Bir taraftaki harb gemilerini bu sayede sür'atle diğer tarafa nakledebilir.

Dünyamızın yaşı

Dünyamızın yaşı ilim âleminde sık sık mevzuu bahsolur. Yapılan tetkiklere göre varılan netice de ekseriya birbirine benzemez. Bu sefer de âlimler orologie denilen bir usulle, yani dünya üzerinde mevcud kayaların ve madenlerin ihtiva ettiği radio activité ölçülme esasına müstenid olarak incelemeler yapmışlar ve ihtiyar arzımızın bir milyar sekiz yüz milyon ile bir milyar yedi yüz milyon arasında bir yaşta bulunduğunu tespit etmişlerdir. Ama, siz arada böyle bir milyon sene farkla tahmin olur mu, diyeceksiniz. Bu kadar büyük bir rakama göre bir milyon senenin ehemmiyeti olur mu!

Talihsiz adam..

Cenubî Amerika memleketlerinden birindeki kasabaya ticaret maksadile gelen bir adam ansızın bayılmış ve kaskatı yere serilmişti. Kahvede oturanlar telâşla Belediye doktorunu çağırdılar. İhtiyar hekim komisyoncuyu uzun uzadıya muayene ettikten sonra gömülmesine müsaade etti.

Hayırseven insanlardan bir kısmı gurbette ölen bu biçareye parlak bir cenaze merasimi yaptılar. Fakat adam ölmemiş, sade müthiş bir baygınlık devresi geçiriyordu. Onun için tabutta iken ayıldı ve yerinden fırlayınca ortalık allak bullak oldu. Kalabalık kaçıştı. Polisler zavallıyı yakalayıp mahkemeye verdiler. Hâkim altı ay hapsine hükmetti.

Talihsiz komisyoncu, hâkimden kabahatini sorduğu zaman şu cevabı aldı:

— Halkı heyecana vermek!

Resimli fıkra

Güzel bir seyahat!

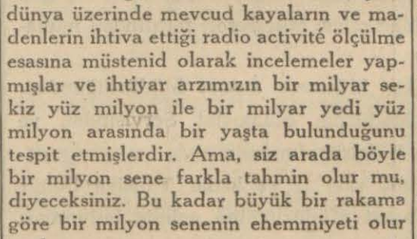

Londrada Waterlo istasyonu civarında müşteri bekleyen Barnes isminde bir şoföre, bir gün trenden inen bir Amerikalı müracaat ediyor:

— Bütün İngiltereyi arabanla dolaştırmak için kaç para istersin?

Diyor. Beş aşağı, beş yukarı pazarlık ediliyor, fiat kararlaştırılıyor, hemen seyahate başlanıyor. Amerikalı rahat ve eğlenceli bir yolculuk yapıyor, şoförün nezaket ve meharetinden o derece memnun oluyor ki tekrar Londraya döndükleri zaman bahşiş olarak Amerikalı şoför Barnes'e bir Amerika seyahati teklif ediyor. Birlikte «Kraliçe Mary» transatlantiğine kuruluyorlar. Şoför bu âlicenab müşteri sayesinde Birleşik Amerika Cumhuriyetleri arazisinin temaşaya şayan yerlerini gezip görüyor. İşte şans buna derler. Fakat bu iş, Avrupadaki şu son meş'um harb başlamadan oluyor.

MEMLEKETLERDE ÇOCUKLAR.

Kış ortasında kuru yapraklar arasında bir minimini böcek peşinde...

Eğlenceli oyunlar

Arkadaşların tuttuğu rakamı bilmek

Arkadaşınızın tuttuğu bir rakamı bilmek tabii keramet veya falcılık ile olacak bir şey değildir. Bir takım hesab ameliyelerile bunda muvaffak olacaksınız. Meselâ farzedelim ki arkadaşınız - tabii size söylemeden - 11 rakamını tutmuş olsun. Bunu gene size söylemiyeceği diğer bir rakamla zarbecektir. Bu rakam da iki olsun. 2×11=22 eder. Bu yekûnu gene size söylemeden bir sayı ile taksim edecektir. O rakam da 1 olsun. 22: 1=22.

Bu şekilde siz ona bu rakamı hep size söylemeden birkaç rakamla zarb ve birkaç rakamla taksim etmekte söyleyebilirsiniz. Yalnız ne var ki neticede size asıl rakamı değil, fakat zarb ve taksim için kullandığı rakamları söylemek mecburiyetindedir.

O vakit siz de zihninizden her hangi bir rakamı tutarsınız. Farzedelim 2 olsun. 2×2=4 eder. 4: 1=4 eder.

En sonunda arkadaşınıza bütün bu yekûnu ilk tuttuğu rakama taksim etmesini ve neticeyi size bildirmemesini söylersiniz. 22: 11=2 çıkar. Siz de kendinizinkini, yani 4 ü ilk tuttuğunuz 2 ile taksim ederseniz netice iki olur ki siz de ayni rakamı bulmuş olursunuz. Arkadaşınıza size henüz söylememiş olduğu bu neticeyi ilk tuttuğu rakama ilâve ederek bildirmesini rica edersiniz ki o 13 tür. 2 yi çıkardığınız zaman geriden 11 kalır. Ona bu neticeyi bildirdiğiniz vakit hayrete düşer.

Yalnız bu meselede dikkat edilecek nokta, tutulan rakamların kısmen büyükçe ve zarb, taksim ameliyeleri için kullanılan rakamların kısmen küçük olmasını şart koşmak lâzımdır. Bir de taksim için tabiatile yekûnun tamamile taksim olunacağı bir aded bulmak şarttır.

Havaların güzel gitmesine rağmen, şimdi yaz olmadığı için bahçe oyunlarından pek istifade edemiyecek bir zamandasınız. Çünkü göğün berraklığına, güneşin parlaklığına pek aldanmayın... Bu havalar insanı çarpar, onun için, sıcak odada hoşça vakit geçirmek için bu hesab oyunu epey işinize yarayacaktır.

Yazısız hikâye

meraklı şeyler

Renkli buzlar

Şimal kutbunda buz kütlelerini ve onların hareketlerini tetkik ile meşgul olan bir âlim kafilesinin yeni keşfettiği bir usul, bütün dünya ilim âleminde çok mühim akisler vücude getirmiştir. Bu âlimlerin asıl maksadları deniz buz dağlarile kara buz dağları arasındaki ayrılıkları ve bunların hususî vasıflarını ve bu buz dağlarının denizlerde ekseriyetle hangi yollardan cenuba doğru akın ettiklerini öğrenmekti. Bunun için de şimdiye kadar henüz tatbik edilmemiş olan şu original usulü takib ediyorlardı: Kuvvetli renkli maddeler yüklettikleri bir tayyare ile bu buz dağlarının üzerlerinde uçuyorlar, himmetlerile üzerlerine dökülen renkler dolayısile filân mıntakadan geçen buz dağları pembeye, diğer mıntakadan geçenler maviye, ilâh boyanıyorlardı. Âlimler heyeti o civarda gemileri işleyen bütün vapur kumpanyalarına tebliğler yaparak hangi renkte buz dağlarını nerede gördüklerini bildirmelerini rica etmişlerdir. Bu suretle onlardan her birinin hangi yollardan cenuba indikleri anlaşılmıştır.

O halde keşfolunan şeyin yol meselesi olduğunu tabiî anladınız. Serlevha olarak koyduğumuz «renkli buz»ların da onların gayretile meydana getirildiğinin elbette farkına vardınız.

Uyku tacirleri

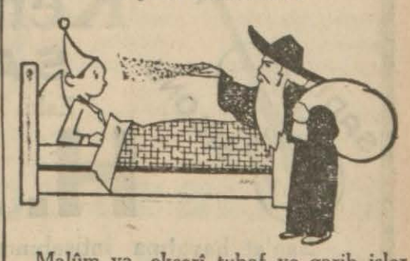

Malûm ya, ekserî tuhaf ve garib işler Amerikada olur. Bu da onlardan bir nümune... Nevyorkta uyku tüccarlığı yapma usulü keşfolunmuş. Farzedelim, Nevyork şehri halkından biri sinirli bir vaziyette... Yatağa yatmış, mütemadiyen sağa, sola dönüyor, gözüne uyku girmek ihtimali yok... Derhal telefonu açıyor... «Western union» telgraf kumpanyasına vaziyeti anlatıyor... Kumpanya işten haberdar olunca, hemen size uyku verici bir çayı ve banyo tozunu, kulaklarınızı tıkamaya mahsus bilyaları, gözlerinizi fazla ziyadan muhafaza edecek siperleri hâmil bir memurunu gönderiyor. Çayı içiyor, banyoya giriyor, siperi gözlerinizin üstüne, bilyaları kulaklarınıza yerleştiriyor, yatağa uzanıyorsunuz... Buna mukabil vereceğiniz para beş Türk lirasıdır. Fakat bütün yapılan ihtimamlara rağmen gene uyuyamazsa şirkete nazaran kabahat o Nevyorklu vatandaştadır. Uyumaya arzusu ve istidadı yok demektir.

Mahkemede...

Davacı kadın — efendim, bu adam, yolda hiçbir sebeb yokken üzerime atıldı. Saçlarımdan tuttu. Cebinden çıkardığı makasla onları kestikten sonra enseme bir yumruk vurdu. Kulaklarımı çekti, velhasıl yapmadığı hakareti bırakmadı.

Hâkim (hayret içinde) — Peki ama, bayan saçların yerinde duruyor, bu dediğin şeylere aid yüzünde de hiçbir eser yok...

Davacı kadın — Eser yok ama efendim, şahidlerim var.

Birincikânun bulmacası

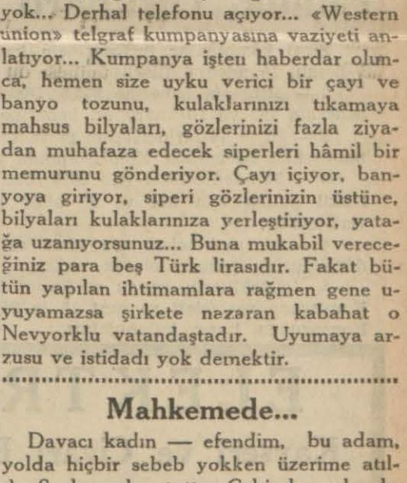

Şu yukarıki şekilde gördüğünüz iki kediden hangisi hangi yoldan giderse fareyi tutabilecektir. Kırmızı kalemle kedinin üzerine işaret ediniz ve yolu da üzerini keza kırmızı kalemle baştan başa çizerek gösteriniz.

Bu bilmeceyi doğru halledenlerden birinciye beş, ikinciye iki, üçüncüye münasib bir hediye takdim olunacak ve diğer yüz kişiye de muhtelif mükâfatlar dağıtılacaktır.

Cevabların birincikânun sonuna kadar «Cumhuriyet Çocuk Sahifesi» adresine gönderilmesi lâzımdır. Geç kalanlar hediye alamazlar. Doğru halledenlerden bize resim gönderen küçük karilerimizin resimleri de sırasile gazetemize basılacaktır.

GRİPİN

BAŞ, DIŞ, NEZLE, GRIP, ROMATIZMA, NEVRALJI, KIRIKLIK ve bütün ağrılarınızı derhal keser.

İcabında günde 3 kaşe alınabilir. Her yerde pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

Malkara Belediye Başkanlığından:

1 — Bakanlıkça musaddak projesi mucibince Malkara santralına ilâve edilecek ikinci bir ekople motör grupu 24/11/939 tarihinden itibaren 20 gün müddetle açık eksiltmiye konmuştur.

2 — Keşif bedeli 8493 lira 50 kuruş, muvakkat teminatı 637 lira 2 kuruştur.

3 — Bu işe aid evrak şunlardır:

A — Proje
B — Fenni şartname
C — Keşifname
D — Hususi şartname
F — Eksiltme kaimesi ve mukavele örneği.

4 — Eksiltme 13/12/939 tarihine musadif çarşamba günü saat 14 te Malkara Belediye Encümenince yapılacaktır.

5 — Eksiltmiye girmek istiyenler muvakkat teminatlarını kanundaki eşkâl dairesinde ihale saatinden evvel makbuz mukabilinde Belediye Sandığına yatırmaları lâzımdır.

Eksiltmiye girmek için 2490 sayılı kanunun 3 üncü maddesinde gösterilen vesaikten maada elektrik tesisatını taahhüde salâhiyettar olduğuna dair Nafıa Bakanlığının ruhsatnamelerini ibraz etmeye mecburdur. (9798)

BU AKŞAM Beyoğlunda

Kemanî SADİ SALONUNDA

Eski Darüttalimi Musiki azasından

H. ZEKİ'nin

San'at hayatına intisabının 20 inci yılı pek muhteşem bir programla kutlulanacaktır. Tel. 43776

Ziraat Vekâletinden:

Pulluk, Diskharo ve Mibzer Alınacak

Zirai kombinalar ihtiyacı için kapalı zarf usulile 30 aded Mibzer, 15 aded 5 Diskli, 15 aded 6 Diskli pullukla 30 aded Diskharo satın alınacaktır.

1 — Mibzerin beherine 675,5, Diskli pulluğun beherine 600, 6 Diskli pulluğun beherine 750 ve Diskharonun beherine 350 lira kıymet tahmin edilmiştir.

2 — İhale 14 birincikânun perşembe günü saat 15 te Ziraat Vekâleti binasında müteşekkil Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

3 — 30 aded Mibzer için 1519 lira, 15 aded 5 Diskli pulluk için 675, 15 aded 6 Diskli pulluk için 844 ve 30 aded Diskharo için 788 lira muvakkat teminat verilecektir.

4 — Bu makinelere aid idarî ve fennî şartnameler Zirai Kombinalar Müdürlüğünden parasız olarak verilir.

5 — İsteklilerin kapalı zarflarını 14 birincikânun perşembe saat 14 e kadar Komisyona vermeleri ve saat 15 te 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalarla birlikte Komisyonda hazır bulunmaları. (7906)

ELEKTRİK İŞLERİ

Kayseri ve Civarı Elektrik Türk Anonim Şirketinden:

Pazarlıkla Alınacak ve Yaptırılacak İş

Şirketimizin Bünyan kasabasında kâin elektrik santralına yeniden konacak türbo alternatör grupu ve teferrüatının mubayaa ve tesisi hakkında evvelce yapılmış olan ihalenin feshine ve işin müstaceliyetine ve 2490 numaralı kanunun 46 ncı maddesi hükmüne mebni mekûr türbo alternatör grupu ve teferrüatı pazarlıkla talibine ihale edilecektir.

Bu işin keşif bedeli (24637) yirmi dört bin altı yüz otuz yedi liradır. Teminatı kat'iye (3695) lira (55) kuruştur.

Pazarlıkla ihale birincikânun 939 ayının 20 nci çarşamba günü öğleden sonra saat 15 te Kayseride Şirket Merkezinde yapılacaktır.

Pazarlıkla eksiltmiye girebilmek için bu gibi işleri yapabileceğine dair resmî makamlardan alınmış ehliyet vesikaları ibraz etmek lâzımdır.

Bu işe aid evrak Şirketten (2) iki lira mukabilinde alınır.

Çine Belediyesinden:

Çine kasabasının tasdik edilen projesi mucibince elektrik şebekesi inşası kapalı zarf usulile yeniden münakasaya konulmuştur.

1 — İşin muhammen bedeli 24974 lira 35 kuruştur.

2 — İstekliler bu işe aid şartname ve proje vesair evrakı iki yüz kuruş bedel mukabilinde Çine Belediyesinden alabilirler, evvelce proje ve şartnameyi almış olanlara ikinci proje almak icab etmez.

2 — Eksiltme 22 birincikânun 939 tarihine raslıyan cuma günü saat 15 te Çine Belediye binasında toplanan Encümen müvacehesinde yapılacaktır.

4 — Eksiltmiye girmek için isteklilerin aşağıda yazılı teminat ve vesaiki ayni gün saat 14 e kadar Belediye Reisliğine teslim etmiş olmaları lâzımdır.

A — 2490 sayılı kanunun 16 ve 17 nci maddelerine uygun muvakkat teminat.

B — Kanunun tayin ettiği vesikalar, asgari 20000 liralık elektrik işi yaptığına dair Nafıa Vekâletinin 938 yılına aid müteahhidlik vesikası.

5 — Teklif mektubları ihale günü saat 14 e kadar makbuz mukabilinde Belediye Reisliğine verilecektir. Posta ile gönderilecek mektubların iadeli taahhüdlü olması ve nihayet bu saate kadar Encümene gelmiş olmalıdır.

6 — Yalnız evvelki ilânı havi şartnamenin 12 nci maddesinde tesisatın 1 mart 940 tarihinde bitirilmesi şartı yerine 1 ağustos 940 tarihinde mezkûr tesisatın bitirilmiş olması şartı tashih edilmiştir.

7 — Bu iş hakkında fazla izahat almak istiyenlerin Çine Belediye Reisliğine müracaat eylemeleri ilân olunur. (9802)

SİSTEMATİK BİR SAZ

Her akşam Beyoğlunda İmam sokağında

ÖZDEM

Eski (MODA) Kazinosunda

Şarkı âleminin bestekârları olan Bay HAYDAR, ŞEREF, ZEKİ ve KADRİ ile Bayanlardan mürekkeb SAZ HEYETİ teganni etmektedir. Ayrıca: **Milli Oyunlar.** Kazino: Bir aile yuvasıdır ve Luka idaresindedir.

Sirkeci-Haydarpaşa Feribot İskeleleri Eksiltmesi

Devlet Demiryolları idaresince İstanbulda Sirkeci istasyonu ile Haydarpaşa istasyonları arasında kurulacak feribot servisi için bu istasyonlarda yanaşma iskeleleri inşaatı ile sair ameliyatın yapılması, bu işe aid vahit fiat cetvelinde ve mukavele projesinde bazı ilâve ve tadilât yapılarak yeniden kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

1 — Bu işin muhammen bedeli «2» milyon liradır.

2 — İstekliler bu işe aid şartname, proje vesair evrakı Devlet Demiryollarının Ankara ve Sirkeci veznelerinden 50 lira mukabilinde alabilirler.

3 — Eksiltme 17/1/940 tarihinde çarşamba günü saat «16» da Ankarada Devlet Demiryolları Yol dairesinde toplanacak Merkez Birinci Komisyonunca yapılacaktır.

4 — Eksiltmiye girebilmek için isteklilerin teklif mektublarile birlikte aşağıda yazılı teminat ve vesaiki ayni gün saat «15» e kadar makbuz mukabilinde Komisyon Reisliğine tevdi etmiş olmaları lâzımdır.

a» 2490 sayılı kanun ahkâmına uygun olmak üzere «73750» liralık muvakkat teminat,

b» Bu kanunun tayin ettiği vesikalar.

5 — Münakasaya girecek taliblerin liman, sabit havuz ve eklüz gibi büyük su işleri yapmış ve elinde bu gibi işlere lüzumlu vesaiki mevcud şirket ve müteahhidlerden olması şarttır.

Ancak, gerek Türkiyede ve gerekse haric bir memlekette «2» milyon lira veya daha ziyade kıymette bir Nafıa işini BİR İHALE içinde taahhüd ederek bu taahhüdü muvaffakiyetle yapmış olan ve bu hususu mübeyyin vesaik ibraz eden inşaat şirket veya müteahhidleri de eksiltmiye girebilirler.

6 — Bu işe girmek istiyenler referans ve diğer vesaiklerini bir istidaya bağlıyarak münakasa tarihinden en az 15 gün evvel Münakalât Vekâletine vermek suretile bu iş için ehliyet vesikası istiyecekler ve alacakları ehliyet vesikasını Münakasa Komisyonuna vereceklerdir. Ehliyet vesikası için münakasa tarihinden 15 gün evvel yapılmamış olan müracaatler itibara alınmıyacaktır. «6152» (9957)

Tashih: Galatasaray, İstiklâl caddesinde 261 No. eski piyango müdiriyeti binasında açılacağı ilân edilen

C. K. M. mağazasının

Telefon numarası 49394 olduğu yazılacakken tertib sehvi olarak 49944 şeklinde dizilmiştir. Tashihi keyfiyet olunur.

Orman Koruma Genel Komutanlık Satınalma Komisyonundan:

1 — Orman Koruma Genel Komutanlık talimgâhı ihtiyacı için 45,000 kilo sığır etine talib çıkmadığından yeniden kapalı zarf usulile ihalesi 14/12/939 perşembe günü saat 11 de Ankarada Yenişehirde Komutanlık binasındaki Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

2 — Muhammen bedeli 12600 lira ve muvakkat teminatı 945 liradır.

3 — Şartnamesi hergün Satınalma Komisyonunda görülebilir.

4 — İsteklilerin şartnamesinde yazılı vesikalarla beraber teklif mektublarını ihale saatinden bir saat evveline kadar Komisyona vermeleri ilân olunur.

«6036» (9679)

Katranlı Şöse İnşaati İlânı

Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi Müdürlüğünden:

Muhammen bedeli 65.000 lira olup 4300 metro kadar tulü haiz katranlı şosenin fennî ve umumî şartname mucibince vahidi fiatla inşası üç gün müddetle Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi tarafından münakasaya konmuştur.

Evrak bedelsiz olarak Karabükte Müessese İnşaat Müdürlüğünden, Ankarada Sümer Bank Umumî Müdürlük Muamelât Servisinden ve İstanbulda Sümer Bank Şubesinden bedelsiz alınabilir.

Tekliflerin en geç 12/12/939 günü saat 12 ye kadar Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi İnşaat Müdürlüğüne gelmiş bulunması şarttır. Postada vaki olabilecek gecikmeler kabul edilemez.

Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığı İstanbul Levazım Âmirliği Satınalma Komisyonundan:

1 — 50 tane kaptan ve makinist kaputunun 16/12/939 cumartesi günü saat 11 de açık eksiltmesi yapılacaktır.

2 — Tahmini tutarı 1425 lira ve ilk teminatı 107 liradır.

3 — Nümune ve şartnamesi komisyondadır. Görülebilir.

4 — İsteklilerin gün ve saatinde kanuni vesikaları ve ilk teminat makbuzlarile beraber Galata Rıhtım caddesi Velialemdar han ikinci kattaki komisyona gelmeleri. (9910)

Bir buçuk asırdanberi

Amerikadan Hindistana kadar şu söz, en nefis misilsiz güzelliği ifade için darbımesel olmuştur:

HACI BEKİR LOKUMU GİBİ....

Merkezi: Bahçekapı, Şubeleri: Beyoğlu, Karaköy, Kadıköy

ELEKTRİK TESİSATI

Bulancak Belediyesinden:

1 — Bulancak kaza merkezinde yapılacak elektrik tesisatı ve santral binası inşaatı kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur.

2 — Eksiltme Bulunacak Belediye dairesinde 30/12/939 cumartesi günü saat 11 de teşekkül edecek İhale Komisyonu tarfaından yapılacaktır.

3 — Bu inşaat ve tesisatın keşif bedeli «27,394» lira «72» kuruştur. Muvakkat teminatı «2054» lira «60» kuruştur.

4 — İstekliler birinci zarfın içerisine Ticaret Odası vesikasını ve Nafıa Vekâletinden veya Giresun Nafıa Müdürlüğünden sekiz gün önce alınmış müteahhidlik vesikasını ve inşaatın fennî mes'uliyetini kabul etmiş bir elektrik mühendisinin noterlikçe tasdikli bir taahhüdnamesini ihtiva edecektir. İkinci zarfın içinde muvakkat teminat mektubu ile teklif mektubu bulunacaktır. İstekliler fazla malûmat almak için hergün Bulancak Belediyesinden proje ve plânı 1 lira 80 kuruş bedel mukabilinde alabilirler.

«6221» (10098)

Güzellik ve sıhhat için ilk şart

Sabah, öğle ve akşam her yemekten sonra günde 3 defa

RADYOLİN

Kullanmaktır.

RADYOLİN

DİŞLERİ, dişler çehreyi güzelleştirir.

RADYOLİN

DİŞLERİ, dişler mideyi sağlamlaştırır

RADYOLİN dişleri temizler ve parlatır, mikrobları yüzde yüz öldürür. Diş etlerini besliyerek hastalanmalarına mâni olur. Ağız kokusunu keser. Sabah, öğle ve akşam her yemekten sonra **RADYOLİN**

Müsabaka ile Memur Alınacak

TÜRKİYE İŞ BANKASINDAN:

1 — Bankamızın muhtelif şubelerinde çalıştırılmak üzere müsabaka ile 15 memur alınacaktır. Müsabaka imtihanları 25 birincikânun 1939 pazartesi günü Ankara, İstanbul ve İzmirde yapılacaktır.

2 — İmtihana girebilmek için:
a) Lâakal lise mezunu olmak,
b) On sekiz yaşından aşağı ve otuz yaşından yukarı bulunmamak,
c) Askerliğini yapmış olmak (askerliğini henüz yapmamış olanlar muvakkat memur olarak alınacaklardır)

3 — Yukarıda yazılı evsafı haiz olan taliblerden tahrirî imtihanda muvaffak olanlar berayi tecrübe on beş gün maaşsız olarak çalıştırılırlar. Bu müddetin hitamında mesaileri itibarile de iyi not alanlar barem kanununda muayyen tahsisatla kadroya alınırlar.

4 — Muvaffak olanlar arasında ecnebi lisanı bilenler tercih olunur.

5 — İmtihan neticesinde banka hizmetine alınacak 15 memurdan başka muvaffak olanlar, muvaffakiyet derecelerine göre müessesede açılacak münhallere sıra ile alınacaklardır.

6 — Taliblerin en geç 20 birincikânun 1939 çarşamba gününe kadar Ankarada Umum Müdürlük Memurin Servisine, İstanbul ve İzmirde Şube Müdürlüklerine vesaiklerile birlikte müracaatte bulunmaları ilân olunur.

EKZAMİN

Ekzemanın ilâcıdır.

Yara ve çıbanlarda kullanılır. Her eczanede kutusu 50 kuruştur.

Ankara Valiliğinden:

1 — K. Hamam — Gerede yolunun 103 + 800 — 126 + 800 üncü kilometreleri arasında yapılacak şose ve sınaî imalât inşaatına aid şartnamenin sekizinci maddesindeki Vibromaks ve 9 uncu maddesindeki kamyonlrın mubayaasından sarfı nazar edilmek suretile şartnamede yeniden tadilât yapılmış ve 14/12/939 tarihine raslıyan perşembe günü saat 15 te ihalesi yapılmak üzere kapalı zarf usulile yeniden eksiltmiye konulmuştur.

2 — Keşif bedeli (162054) (44) kuruştur. Muvakkat teminatı (9352) lira (72) kuruştur.

3 — İsteklilerin teklif mektublarını Ticaret Odası vesikası ve muvakkat teminat makbuz veya mektublarile ihale tarihinden en az 5 gün evvel Vilâyete istida ile müracaat ederek bu işe aid alacakları fenni ehliyet vesikalarile birlikte birinci maddede yazılı günde saat 14 e kadar Daimî Encümen Reisliğine tevdi etmeleri.

4 — Bu işe aid keşif ve şartname Nafıa Müdürlüğünden 406 kuruş mukabilinde alınabilir. «6052» (9789)

Erzurum C. H. P. İdare Heyeti Başkanlığından:

Kapalı zarf usulile eksiltmiye konulan iş: Erzurumda yeni yapılmakta olan Halkevinin elektrik, kalörifer ve sıhhî tesisat inşaatıdır.

1 — Bu işin bedeli keşfi 33540 lira 91 kuruştur.

2 — Talibler bu işin evrakı fenniyesini Erzurum Parti Başkanlığında müteşekkil Komisyonda okuyabilirler.

3 — Bu işin muvakkat teminatı 2515 lira 57 kuruştur.

4 — Eksiltme 14/12/939 perşembe günü saat 15 te Erzurum Parti Başkanlığında müteşekkil Komisyonda yapılacaktır.

5 — İstekliler eksiltme gününden sekiz gün evvel Vilâyet makamına müracaatle alacakları vesika ile 939 yılı Ticaret Odasında mukayyet bulunduklarına dair vesikayı dördüncü maddede yazılı eksiltme gününün saatinden bir saat evvel teklif mektublarile birlikte makbuz mukabili Komisyona vermeleri lâzımdır. Bu saatten sonra verilen mektublar kabul edilmediği gibi postada gecikmeler de kabul edilmez. (9716)

HALİL SEZER

Karyola ve Madenî Eşya Fabrikası

Muhtelif cins karyola ve divanlarla madenî mobleler fabrikanın salonlarında teşhir edilmekte olup evvelce olduğu gibi hiçbir yerde satış yeri yoktur.

Sirkeci, Salkımsöğüt, Demirkapı caddesi No. 7. Tel: 21632

İşçi Aranıyor

Tevhid semeri ve koşum imalini bilir saraç kalfası alınacaktır. Taliblerin hergün saat 9 dan 16 ya kadar yazılı vesaikle Tophanede iki numaralı Dikim Evine müracaatleri. «908» (10039)

VESAİK: 1 — İstida
1 — Tifo aşı kâğıdı
1 — Polisçe musaddak hüsnühal kâğıdı.

Maliye Vekâletinden:

1 — 2257 numaralı madenî ufaklık para kanununun sekizinci maddesi mucibince mevkii tedavülden kaldırılan eski bronz beş ve iki buçuk kuruşluklarla nikel bir kuruşluklar 31 K. Evvel 939 tarihinden sonra devlet borçlarına mukabil gerek Malsandıkları ve gerekse hazine veznedarlığını ifa eden Merkez ve Ziraat Bankalarınca dahi kabul edilmiyecektir.

Binaenaleyh: Ellerinde bu nevi para bulunanların bunları mezkûr tarihe kadar devlet borçları mukabilinde Malsandıklarile Merkez ve Ziraat Bankası şubelerine yatırmaları ilân olunur. (8041)

FOSFARSOL

KAN, KUVVET İŞTİHA ŞURUBU

FOSFARSOL, Kanın en hayatî kısmı olan kırmızı yuvarlacıkları tazeliyerek çoğaltır. Tatlı iştah temin eder. Vücude devamlı genclik, dinclik verir. Sinirleri canlandırarak asabî buhranları, uykusuzluğu giderir. Muannid inkıbazlarda, barsak tembelliğinde, Tifo, Grip, Zatürrieye, Sıtma nekahatlerinde, Bel gevşekliği ve ademi iktidarda ve kilo almakta şayani hayret faideler temin eder.

FOSFARSOL'ün: Diğer bütün kuvvet şurublarından üstünlüğü DEVAMLI BİR SURETTE KAN, KUVVET, İŞTİHA TEMİN ETMESİ ve ilk kullananlarda bile tesirini derhal göstermesidir...

Sıhhat Vekâletinin resmî müsaadesini haizdir. Her eczanede bulunur.